

Ac. 4541.

1295

Esimenne

Noor juttomees.

Armsa Ma rahwale aiawiteks kirjutud.

M. Kirsal.

Tartus.

Trüffitud E. J. Karowi kirjade ja fullo ja warraga.

1864.

1295.

Esimeste

Noor juttomees.

Armsa Ma rahwale aiawiteks kirjutud.

Mr. Kirsfel.

Tartus, trükitud E. J. Karowi kirjade ja fullo ja warraga.

Von der Censur gestattet.

Dorpat, den 10. December 1863.

1295

C e s t ö n n e .

Armsad Cesti söbrad !

Mitto teie seast on linnas sures ramato podis káinud ja on náinud, et üks suur tubba ja weel üks teine ja kolmas ja neljas ka weel on mitmekordiste riolidega täidetud ja ramatudega ni täis toppitud, et tuul läbbi ei pease. Lähhad sa nüüd ühhe rioli jurest teise jure, wöttad ühhe ehk teise, teed lahti, agga mis sa leiad sealt? Keif on sulle wöerad — ni wöerad, et sa arro ei sa, kas ta on Summala sanna woi mu jutto ramat. Küsüid sa: „Kas teil Ma kele ramatuid ka on?“ siis wiakse sind ühhe pengikesse, ehk ühhe nurgakesse ehk ühhe kastikesse jure ja sa nääd nüüd seal seiswad monni kümment kaks, kolm. Se on kül wáhha, ühhe judifoormaga wiiks sa need kus se ja teine! — Kellel Cesti werri soonde sees on ja Cesti südda rindus tuksub ja omma rahwast armastab, se ütleb töeste halledust tundes: „Oh sa waene Cestlanne, kui kangel sa teiste tagga olled!“ Agga kes on seal süüdlanne? Jah, selle peale on mul raske wastata, agga ma annan sulle head nou, árra otfi mitte paljalt südi teiste jurest! se woib olla, et sa sealt leiad, agga ehk sa leiad wast isfiennese jurest ka, ja se on sul siis kerge parrandada. Pöületa üks pibotáis tubbakat náddalas wáhhem, kái aastas üks-ford wáhhem kórtsis, sa woid selle eest kolm nelli ramatufest lastele igga aasta ennam osta, kes selle seest illustaste luggema oppiwad, head oppetust sawad ja sinno káele ka weel suund andwad. Kúl sa siis náäd, kas

need, kes teid armastavad ja teile head soovivad, ei võtta sulge kätte ja sada ommad ramatukesed sinno küllalisjeks. Küll teie siis peate nähha sama, kuidas neile linnas ramato poes kolm, nelli, ehk ka veel enam riolid korteriks antakse, kus nad nissamma uhkete ja sellesamma õigusse sees seisavad, kui keik teised.

Keik need ramatukesed, mis meie Gesti keles on, on ennamiste need meie armud, kes Gesti rahvast armastavad, agga kes isgi mitte Gesti lapsed ei olle. Säh, Summal aitago neid selle hea töö eest! Ka on monned kallid mehhed Gesti laste seas, kes wägga armsaid jutto ja waimolikko ramatuid on kirjotanud ja kellest teie mõnda head kasso ollete leidnud, — tullete meile: Sioni laulo kannel, Sannume-toja, Sioni ohwri altar ja weel monned muud, eks need olle keik kallid ja armsad Gesti mehhe tööd? — Nüüd ütlen ma kartussega, agga ommeti rõmo ja lotussega: „Noor juttomees“ on ka ühhe Gesti lapse töö! — Ma ei moista muud ütelda kui agga: „Siin ta on, säh, wata, kui ta sulle kõlbab, siis te üks lahti kui teine noor juttomees tulleswa aasta jälle sinno uue külge kopputab, kui Summal mind ja sind ni kaua ellada lasseb; — on ta sulle magge — noh — siis otsi kangemat ja „Noor juttomees“ saab ehk jälle teist, kes kangemaga polle arjunud, ommaks sõbraks, agga ma ei usko mitte, et se tedda ärrahirmotab omma suud lahti teggemast, sest warres on ka ni julge ja waaksub seälsammas metsas, kus siislaaulab. Siiski ma arwan et More juttomehhe sees ka terrad on, mis süia kõlbawad ja isfiärranis noor rahwas mõnda head õppetust sealt seest leiab.

Sowin õnne ja keike head keige Gesti wendade ja õdedele ja lahket wastawõtmist kui üks noor juttomees teise järrele teile küllalisjeks tulleb.

Luigaonno.

Johhan Molts, olli Luigekörtfimehhe nimme. Ta olli üks kenna ja wägga weider mehheke. Kes nenda räkida moistis kuidas kegi tahtis ja wassetas kui kaleu-driteggia. Ta moistis ühhe pole suga naerda, kui parremal pool üks lustilik seisis, ja teise pole suga nutta, kui pahhemal pool üks leinaja olli. Wölgnikkude nimmed ei olnud mitte seina peal nähha, egga ramato sees leida, waid keik wanna Moltsi peas. Minno arwates pididi kül wanna Moltsi pea surem ollema, kui keikil teistel, et tal ni rohkesti sisse mahtus, sest temma ellas linna liggidal, kus ikka jänno suur on. Ei olnud kül ühtegi tükki, mis temma käes kui omma pärriis meistre käes ei sündinud, agga ommeti olli kaardimängiminne temma pärriis pea ammet. Se olli teada, kes seal ülle läwwe astus, se läks ikka, pea raske, kot hea kord kergem jälle ülle läwwe wälja.

Johhan Molts, olli kül ta pärriis nimmi, agga sedda ei kuulnud paljo kegi, waid keik mailm nimmetas tedda „onno.“

„Meie lähame Luigaonno jure,“ ütlesid koddanikud, tallopoiad ja soldatid, saksad ja sandid. Temma olli keige mailma onno, agga üks kallis onno, sest ta maksis iggalühhel rahha.

Ta wois ehk siis ka kül rikkas olla! woite ehk wast möttelda. Sedda mötles kül keik mailm, agga se polnud ommeti mitte nenda. Kui temma äi filmad kinni panni, olli Luiga onno ta pärria. Sealt sai ta ennese arwates ni paljo, et otsalõpmisise woimata arwas oell-

wad. Pealegi täitis ta ommad keldrid selle keigekallima winaga ja kui Prantsused tullid, jõid nad sedda sutumaks ärra ja Luiga onnul polnud ühtegi waewa üleskirjotamisega egga meles piddamisega. Nüüd olli ta warrandus ühhe lopsoga otsas ja waesel onnul polnud muud ühtegi kui Luiga kõrts ja õnneto naene omma tütreaga. Wannamees isfi agga tahtis näidata, et se wallus hoop tedda weel mitte polle joudnud kerjakeppi ja sandikotti alla sata, mis agga ommeti olli sündinud. Ta õnneto perrenaesel agga läks se asfi süddamesse, hakkas pöddema ja — surri.

Mis piddi waesest Luiga onnuft nüüd sama? Ta ausa perrenaese surm, kes mitto korda wina topfi ta su ärest taggasi olli tombanud, panni tal kiwvi pauna selga ja se olli raske kanda ja löi pea, mis enne ifka seljas olli olnud, ette mahha. Mis piddi ta waesest tütrekestest sama, kes weel mitte ei teadnud, et Luiga onno ta isfa olli, waid tedda teiste järrele ka onnoks kutsus.

Liwaküllas ellas temma perrenaese ödde, üks wägga süddi ja hakkaja naesterahwas, rikkas ja kawwala peaga, kui ka mitte ennam koggoni noor. Selle jure tuli üks ja teggi jutto ütteldes: „Noh, wägga hea, mis ollete teinud, ollete öe last ennese jure wõtnud ja kaswatade tedda kui emma; agga kuulge, mis nou minna annan: wõtke isfa ühhes ka, siis on waesel lapsel pärreis emma ja lessel auus perrenaene. Ma ütlen, ta on ennast hopis parrandanud ja teil on hambad terawad ja pühHITE wimast krampso wälja, kui middagi peakš weel ollema järrele jänud.“

„Minge kešket metsa omma lorriga,“ ütles Ratta, „Negert ei plegi ükski walgeš ja hunt aiab kül karwa agga ei kauta kurja süddant. Minno öemeeš wõttaks hea melega minno rahha agga mitte mind ennast, egga minna ka ei wõtta tedda, egga temma wölge omma kaela. Üttelge temmal et ta omma su puhtaš pühhib.“

Se olli pärris Ma keli ja Luiga onno moistis sedda ilma kelemehheta ja ei julgenud eddaspidi ennarn selle eesliga ta toa ukse ette sõita, agga tühja kottiga ja paisannadega läks ta weel mitto korda. Agga armastussest omma õe lapse wasto läks ta linna ja lastis sallamahti keik Luiga onno warrandust ülleskirjotada ja maksis temma wõllad ja Luiga kõrts olli temma pärrandus.

„Demees,“ ütles ta nalja pärrast, agga kaunis walustaste, „kas sa nüüd jälle kurradi ratsa hobboseks tahhad sada, et jälle kergemelega tembud tahhad teha. Pannetähhele, ma wõttan so maia, so platssi so käest ja kihhutan sind, kus paggan ja kui sa siis ülles pu oksa peale astud, polle sul Ma peal ühtegi ennarn teggemist.

Se olli jälle Ma kele ja Luiga onno moistis sedda ilma selletamatta. Ta näggi kül, et siis tarwis olli, wärjikesi õppima hakkata, kui ta Kattakesst pahhandab. Ei olnud siis muud nou, pöris selja pealt külge peale ja — parrandas meelt.

Keik mailm ütles: „Luiga onno on teiseks innimeseks sanud ja Liwa kulla Katta on sedda toimetanud. Se on üks pärris kassak. Rahjo, et ta temmale ei lainud! Agga sedda ei olnud ommeti mitte tarwis. Ta tulli iggapääw siinna ja piddas waest Luiga onnut tubliste su ärest kinni, kunni ta wimaks taggatülleslõmisse mahhajättis.

Immelik kül, kuidas üks innimenne nenda ümber woib mudetud sada. Johhan Molts olli se must ronk, kes nüüd walgeks kaarnaks olli sanud. Kui ta Liwa kulla Katta käest rahha olli laenanud, hakkas ta ueste ellama ja seadis omma kõrtsi ja kõrtsi kaupa ni heaste, et keik jälle siinna jooksid. Ta iski jõi nüüd agga paljalt sedda, mis klaside pohja ülle jäi. Keik rahwas arwas Luiga onnut üht rahha auko leidnud ollewad. Ta kelm olli ka kawwal kül, neid selle mõtte seest hoidma ja naeratas agga, kui ta käest monni juhtus küssima.

Senni kui nüüd Luiga onno ello ifka läffis tassa hiljokeste, kui tulli tore pu külges, enne kui ta täit joudo sai, kaswis ta tütreke Katta omma täddi ja risti-emma jures Liwa küllas ja olli illus kui üks öun, nenda et se mitte imme ei olnud, kui punnase põskedega naabri Jakob temma eest tulle ja wette läks. Kui se tütruke wieteiskümne aastaseks sai, hakkas ka Jakob ärra näggema, et Katta se keigeillusam ja keige parrem tütruf seal ümberkaudo olli. Mo muidogi olli teisi ka weel küllalt, kes sedda teadsid, agga Jakob teadis sedda ommeti keigeparreminne, sest et ta tedda igga filmapilt näggi ja temmaga jutto aias.

Täddi ei olnud mitte pimme egga kurt, et ta mitte ei olleks näinud egga kuulnud, kuidas selle pari luggu olli. Ta näggi kül ja rõmustas selle üle ja se olle õige, sest Jakob olli üks hea ja moistlik pois, kelle süddame sees se käst ellas: auusta omma isä ja omma emma; kes sedda teeb se saab sedda tootust, et ta kässi heasti käib ma peal. Ta olli kül waene, agga sest pannud täddi Katta tähhelegi, sest temma olli jo rikkas ja sedda pididi Kattake enneselle sama.

Üks pääw tulli wanna onno Molts jälle Liwakülla, kus ta kül õige arwa käis ja muido peaaego suggugi sedda reisi ette ei wötnud, kui ta rahha pudus käes olli, sest täddi Katta moistis õppetaja ammetit ja sobbis ta pea õige puhtaks, kui middagit kelmust tast teadis. „Oho,“ ütles ta, kui wöerast näggi sisse astuwod, „olled wist jälle rahha lunnima tulnud, agga seförd ilma asjata, sest nüüd polle mul isfigi.

„Se on siis hea kül, et sul ei olle,“ ütles Molts. „Seförd ei tulle ma mitte rahha tahtma, waid ühhe teise asja pärrast. Ma arwan keif mo tö ja tallitus lähhab hukka, kui ma weel kauaminne peaks wöerastega maia piddama, sepärrast anna mulle mo tüttar kätte, kes mul perrenaese eest olleks.

Katta mötles: Digus on tal kül, agga Kattake olli pool temma süddant ja se ei olnud mitte nalli sedda ärraanda. Wiisteiskümmend aastat olli ta tedda hoidnud ja kawatunud ja nüüd ühhe korraga piddi ta tedda ärraandma. Se olli üks wallus hoop. Agga et ta temma öemee ja pealegi ta armsa Kattakesse isja olli, sowis ta temmale keife head ja õnne, kaskis tedda agga rahhoga minna ja lubbas talle Kattakessega järrele tulla. Nüüd olli ta rõmus, et kaup ni heasti läinud. Selledaste willistades läks ta Turwamäe kabbelist möda. Woib ka kül olla, et ta sedda kartusse pärrast teggi, sest seal öeldi ikka tontisid nähtud ollewad.

Et Kattake mitte sure rõmuga sedda sannumit kuulnud, woib jo kül arwata. Kaks meoia jooksid ülle temma punnase põskede; kaks asja teggid temma lahku mist ka roskels: ta kallis täddi ja Jakob. Nad hakkasid weel ükssteise kaela ümber kinni ja tootasid üks teisele truuks jäda ja pannid selle tootussele maggusa suandmissesega sõlme ette.

Ollid enne Luiga kõrtsis rahwas tubliste käinud, siis ei olnud nüüd otsa peal. Kui jo wannad ütlesid, et wiin seistsadik pool parrem mekkib, kui Kattake wälja wallab, mis siis weel nored woisid arwata. Et kül palju neid olli, kes Kattakessega olleksid hea melega tutwaks sanud, ei julgenud nad ommeti temmaga jutto tehha egga tedda melitama hakkada. Sest ta tulli siis agga wälja, kui tedda tarwis olli ja kui isjal aega ei olnud ja läks kui wälk jälle omma kambrisse. Ta olli kül lahke ja helde, agga tõsine ja häbbelik, se teggi, et nad tedda kartsid ja auustasid. Siiski olli Luiga kõrts kui magnet ja nored mehhed kui raud. Ka tullid sinna palju kono mehhi, ohwitserid ja muud, sest soldatidel on ikka kuuwad maksad, mis kasta tahhawad. Ssiärranis suur jänno on ja olli ka siis Prantsusse ma soldatidel, sest et nad Hollandi ma liggidal ellawad, kust nad palju heringid sawad, mis

neid joma panneb. Ühhest nisuggusest heringo tõnnist tulles nüüd middagi räkida, kes seal linnas se kord ellas.

Se auus suur herra olli pealik, kaunis weike ja lühhieste jalgadega ja kui ta käis, siis näitis ta wälja kui üks rändaw ragawaat, sest ta jammus olli hea kord tublim kui ta pittus. Teised kes teadsid, räkisid, et ta soldatid tedda ollewad wihtanud kui üht kurja waimo ja nimmetanud tedda ikka ta tagga selja: nuum pörsas warda otsas. Kui nad söas risumas olnud ja kui nähtud, et temma jo ühhest maiast wälja tulnud, siis ei wötnud ükski ennam ette sinna sisse minna, sest se olnud teada, et Tomas Päär — se olli ta nimme — ühtegi ennam järrele ei jätnud. Omma wahwa teggudest teadis ta wägga paljo räkida, ka, kuidas temma ussin jooksuma olnud omma lühhieste kindsudega, agga isfiärranis taggaspidi, et suur maggo muudo wägga tülliks olnud. Ta walletas kui üks Türl. Temma ollewad surest moisnikko soust, agga ommeti olli ta isja kingisep P. linnas. Ta räkis ka omma suurtest moisatest, agga isse polnud tal jalla täit maad.

Kui nad Luiga onnuga teine teisel pool lauda istusid, siis walletasid nad ni hullo mära, et toa pörrand praksuma hakkas ja sisse tahtis langeda. Kui kegi olleks küssinud, mis se wa törroke seal Luigas ommeti peaks käima? ja teine olleks üttelnud: wina jomas, — siis olleks se kaunis oskanud, sest ta kurt olli kui wa saapasäär ja wiin kustutas ta janno nisamma wäha kui ölli tuld. Üks teine ehk olleks üttelnud: kaardid mängmas, se ei olleks just ka mitte walletand, sest sedda teggi ta hea melega. Agga kui kolmas olleks juhtunud ütlemä: selle illusa Rattakessega sõbrust tegemas, — selle hoop olleks siis kohhe naela pähha oskanud.

Ta püdis melitada, ta katsus sõbrustada, agga Rattake hoidis temmast kui pahha haigusest emale.

Dot, oot! mötles ta, efs wanna fanna ütle: kes tüttart sada tahhab, peab emma melitama, agga et Rattakesfel emma ei olnud, hakkas ta isfaga peale.

Nüüd hakkas ta fure fuga walletama. Ta räkis, kuidas jo kuulsiime, ommast moisatest ja furest soust, kuidas temma omma onno ainofe warrandusse pärria olnud, kes omma ello aia kubberneer olnud ja nüüd tänna woi homme woiß kustuda ja kahhest rikfäst täddist, kes omma rahhakottide otfas istuwad, mis ka warfi temma omma saab ollema ja ütles wimaks: „Söbber Moltß, sinna tead, et ma sinno tüttart armastan, anna tedda öige minno abbikasaks; ma ütlen sulle, egga sa üht teist nisuggust wäimeest ennam ei sa, kui sa nüüd omma ja omma tütre öüne ärra põlgad.“

Wanna Moltßil tulli se öige fowimist möda, sest üht rikfäst wäimeest tahtis ta sada, agga monned asjad panni ta tal ommeti weel ette, mis ta pididi lubbama täita; esfitels pididi auus herra ennast krono tenistussest lahti wõtma, sest et ta tüttar soldati naeseks ei tahha sada: teiseßs pididi ta käemehhe ja kirja läbbi tunnistama, et se ka töeste nenda on, kuidas ta ommast rikfusest ja warrandusest olli räkinnud ja kolmandaks pididi ta omma fergemelega purjotamist ja kaardimängmist mahha jätma, mis tedda ja ta noort naest woiß waeseks ja õnnetumaks tehha.

Päär piggistas wihha pärrast hambid ja mötles: woifs ka find — wötta; agga ta waigistas ennast ja lubbas keif tehha.

Kui nad selle nouga walmis ollid, ütles Moltß: „Noh wäimees, näita ka ülles, mis sa olled tootanud ja hakka nüüd aegfaste moistlikkul wißil ellama. Pole ö aeg jouab kätte ja waimode tund tulles liggi, katfu nüüd wahhel minnema sada?

„Mis waimud?“ naeris soldat. „Neid ei karda ma karwa wäärt!“

No, no, ütles Moltz, „ärge tembotage ni wägga. Kuulsin alles eile öhto ühhest pealikust, kel just se-
samma nimme on kui teil, üht kentsakat tükkifest, se rä-
gib koggoni teist modi.“

„Mis?“ karjus Päär ommast jämmedast kurgust,
„mis se lobbakoer on lorrisenud?“

„Ärge pange pahhaks. Ma annan sedda teile
andeks,“ ütles Moltz, „sest ma issi kardan waimusid
kui tuld. Tah, temma rätis nenda: üks soldat ollewad
särgi wael lerist pöggenema sanud ja ollewad teile
kohhe widdewiklo aial wasto jooksnud ja teie olle-
wad tedda tontiks piddant ja pöggema hakkanud ja
soldatid plagganud tagga järrel ka ja waene pögge-
neja läinud omma teed.“

Wanna jämme wandus kui türklanne ja salgas
ja wabbandas ni paljo, kui ial wois ja lubbas, kui ta
tedda kätte saaks, sedda wallelikko möega terraga ter-
retada ja läks läwwest wälja.

Ota wanna rebbane, mötles ta — karmal olled
sa küllalt, agga kül ma sind lõkso saan. Luggeda
egga kirjotada sa ei moista. Ma tahhan sulle ni paljo
selga sidduda, kui sa ial kanda jouad. Kui tüttar
minnoga jo laulatud on, siis on keik walmis, — siis
minne ja otsi mo mõisid ja onno ja rikkad täddisid,
kes mitte ei surre, sest et nad ialgi polle ellanud. Nenda
mötteldes jõudis ta Turwamäe kabbeli jure ja seal
hakkas ta laia kurguga jorro aiama, sest waimode kar-
tus aias püksid wabbisema.

Kattake teises kambriis, olli nende jutto ülle ülles-
ärkanud ja keik sedda kaupa kuulnud. Se koormas ta
süddant ni raskest, nago olleks wanna pealik omma
sure kõhhoga senna peale langenud, nenda et ta keik
sel ööl muud ei sanud kui nuttis agga pallawaid
pissaraid.

Õnneks olli teisel päwal pühhapääw ja Liwakülla
täddi olli Moltfiga kaupa nenda teinud, et Kattake

igga pühapääw temma jure wois miina. Hommiko warra, kui isja alles maggas, toufis ta maast ülles ja lippas Siwakülla pole, kus Jakob nüüd, kui igga-ford, tedda jubba otas. Agga sekord kulis ta temma käest nisuggust luggo, et mehhele ärraehmatas ja wal-gels läks, kui kasse toht. Kaske süddamega lahkusid nad jälle teineteisest, mis peale Kattake ütles: „Ärra karda ni wägga, mo armas Jakob, ma lähhan ja rāgin täddile omma hädda, kui temma mitte nou ei leia, siis ei aita ükski roht ja siis ma hüppan jōffe.“ Kerge jalgadega hüppas ta omma täddi maia pole ja Jakob watas wessiste filmadega talle järrele, senni kui maiade warjo kadus.

Oh kui fured filmad nüüd temma täddi teggi!

„Mis?“ ütles ta ja wihha punna toufis ta pal-lessse, „ta kauples sind kui Suut omma kaupa? Seal ta efsis! Juttusta mul keit, mis sa kuulsid.“

Tüdruk juttustas sanna sannalt ja täht tähhelt.

Pärrast juttustamist olli maias üks wainne asfi, mis üks werand tundi wois kesta ja kartusse ja lotusse wahhel alles wärrises Kattake kui pu leht. „So, ta on siis ka üks suur tondi kartja! ütles täddi, „pea tinni, kül ma siis nou leian. Sinna olle agga rō-mus ja lasse mind tallitada. Selle naeseks ei pea sa mitte sama, — olgo siis, et sul su wet jooksuma hakkab selle nimme järrele — „pealikko proua.“ Kattake panni kaks kät su ette ja ütles: „parrem surra.“

„Eht weel parrem Jakobiga ellada!“ ütles täddi ja Kattake läks punnaseks, hakkas täddi ümber kaela tinni ja ei julgenud ennam temma peale wadata.

„Ärra olle rummal, laps!“ ütles täddi heldeste. „Minna tean jo, et teie ükssteist armastade ja minna annan teile ka omma õnnistust. Sinno isja tahhan ma ka ni kaugele sata, et ta ka seddasamma teeb. Sinna olle agga nüüd rahhul ja näita, nago ei teaks sa keigest sest asjast ühtegi ja ni kui ei putuks se üh-

tegi sinnusse. Sinnul ei jä muud ülle, kui et sa ikka „ei“ ütled, kui so käest peaks sedda küsijama ja kui ta find peaks tahtma melitada. Kui ta walli sinno wasto peaks ollema, noh, siis sa tead, kus find üks emma-jüdda otab.

Sälle hakkas Rattake täddi kaela ümber ja oli korraga keit hädä ja kurbdus unnustud. Mis täddi agga nouks olli wõtnud, sedda ei teadnud ta mitte. Ka räkisid nad nüüd koggoni teistest asjadest, maiast ja maia tallitussest, ja muust nisuggusest, nenda et ta röömsam olli, kui iggakord, kui ta jälle koddo pole hakkas minnema, kus Jakob tedda jälle otas ja eddasi satis kui iggakord.

Jakob watas wärrisjedes, lotusse ja kartusse wahhel temma peale ja ütles: „Sa olled römüs ja ollid ommeti wägga kurb?“

Ratta watas temma peale ja ütles naerdes: „Olle römüs, Jakob, täddi on üttelnud, et meie julgeste röömsjad woime olla ja lubbab keit heasti toimetada.“

„Kas ta tõeste sedda on üttelnud?“ hüdis römüs Jakob. „Oh siis on keit heasti. Temmal on ennam arro peas, kui kellegil mehhel.“

Weel räkisid nad ühte ja teist lapselikul wiisil, kunni wimaks ö kätte joudis ja iggaüks jälle ommale pole läks.

Sel öhtul olli, ni kui iggakord, Luiga kõrts jälle ni täis, et lõhki tahheti aiada, agga immeks panna, — wöerad läksid warfi jälle ärra, muud kui agga faks tükki jäid weel Moltzi jure istuma. Need ollid: wäimees Päär ja Raddinakele koolmeister linnaast, üks kondilinne kuuweto mehheke, kui kuuwand herne wars, seddas Päär tänna õige rohkeste kastis, nago kardaks ta, et põllema hakkab. „Kus teie tüttar on?“ küsis koolmeister. „Ma ei olle tedda tänna suggugi näinud.“

Ea on jälle Liwaküllas täddi jures! ütles Luiga-onno pahha melega. „Ma näeks, et se wanna tüdruk seal teisel pool merd olleks.“

„Ja muidogi,“ ütles koolmeister, „üks nisuggune ösel ümberjooksminne ei passi ühhe nore tüttarlapse kohta kül suggugi.“

„Ja, ja,“ ütles Moltš, „sedda juttust ollen ma sadda korda piddanud, agga sedda ei kule kegi, sest se tüdruk on kui temma külge pantud.“

„No, no, wanna onno Moltš,“ ütles jälle koolmeister, „ärge selle ülle ni wägga pahhandage. Ta on ikka ka üks moistlik naesterahwas, kes head õppetust lapsele woib anda ja teie lapsele on ta emma eest, sest et ta muud emma ei olle näinudgi ja se ei olle mitte imme, kui ta omma emma tagga hoiab.“

„Se on kül nenda,“ — ütles onno wennitades, „agga ta woiks onneti ikka nattoke aegsamalt koddo tulla.“

„Ja muidogi,“ ütles Päär, „ta woib jo ka pimmeda ö aegas hirmoda ja nenda kahjo sada.“

„Sedda ma ei karda kül mitte,“ ütles Luiga onno. „Sel tüdrukul on ennam julgust kui ühhel kasakal; agga üks õnnetus woib tal ka kül segipärrast juhtuda! Ei minna ösel ei julge káia, weel wáhhem sealt sest wannast floostrist möda.“

„Ah ja, — no wata! sedda ei tulnud mul weel melegi,“ ütles koolmeister.

„Mis? — mis se on?“ küsis häkkiselt Päär ja watas kartlikult ümberringi, nago tahhaks ta watada, kas tondid jo ta sure kõhto kinni hakkawad.

„Tuttustage mo wáimehhele sedda luggu, koolmeister,“ ütles Luiga onno, „teie moistate sannad parreminne ritta seada.“

Koolmeister tõrkus essite nattoke wasto ja hakkas siis peale: „Ja, sest floostrist rákitakse kül mõnda imme asja. Ma ei woi julge selle peale olla, kas se keif tõssi on, sest ma ei olle isfi ühtegi näinud, siiski on neid paljo, kes ütlewad, et seal middagi ollewad.“

„Kas teie middagi pittedagi ei tea? küsis kartlit soldat, kui koolmeister kinni pidas ja klasi põhja watas“

„Kannatage auus pealil,“ ütles koolmeister häkkselt, kui sutäie alla olli nelanud, „ma ei olle omma juttuga weel mitte walmis. Kuulge eddasi. Nikkus teeb uhkels ja liderlikkuls iggaüht, kes ennese ülle mitte ei walwa ja sedda Summala andi mitte Summala auuks ja ishiennese ja omma liggimesse kassuks ei prugi. Need pühhad lapsed, ehk mungad seal kloostris, nago nad katoliko ussus sallitakse, prukisid need rohked anid, mis waeste õppetamissels ja kassuks rohkestes anti, ishienneselle prassimissels ja raiskamissels, nenda et se klooster wimaks ühheks roppusse ellomaiaiks sai. Siis ei woinud ka Summala kohhus mitte kaua wiwida. Sõdda ja mäsaminne tousis ja se rojane ja hääbematta maia tehti kiwwi warrels. Kui need mungad surrid, siis piddid nende waimud jälle selle wanna prassimisse kotta taggasi minnema ja kui tondid ümberhulkuma senni kui nad ishiennast on mahhamatnud.

„Kuidas? — mahhamatnud?“ küsis Päär, kellel kui külma wet ülle ihho wiisati.

„Jah,“ ütles koolmeister, „igga saa aasta pärrast leiawad nad ühhele ennese keskes üht hauda, pannewad tedda senna sisse ja se on siis peastetud. Igga õhto lähhawad nad sures troppis surnoaiale ja kui nad hauda ei leia, siis lähwad nad jälle taggasi. Sedda ei näe sagga teik, waid üks ainus sel õsel, kui nad üht on mahhamatnud, ja kellel nad ishi ennast tahtwad näidata.“

„Suuuuu!“ hüdis wanna sõamees ja wärrises kui hawa leht. „Ma ütlen teile, kümme meest sõariistadega ja ma ei tärda mitte, agga üks nisuggune surnomatja trop hirmutaks mind wiistist nahha seest wälja ja ta on ommeti kinni küllalt, nago teie teate. Kuidas teie woite ommeti omma armast tüttart ni pimmedal õsel üksi kääia lasta?“

Luigaonno olli nisamma äbbausklif kui koolmeister ja soldat, ja koolmeisteri juttustaminne aias tal nüüd karmad öige püsti ja ütles soldati pole pöördes: „Mis tont ma woin senna parrata? Se wanna seal Liwa-küllas on tedda nago järrele pannud ja ma ei tohhi suudgi lahti tehha, kui ma nomida ja heasti söimata ei tahha sada. Kui teil temma pärrast ni murre on, siis minge talle wasto, teil on jo ommeti räimewaras külge peal!“

Koolmeister näggi kül, kuidas asjad ollid. Ta näggi Luigaonno filmis wihha ja wanna söamehhe filmis kimbatusst ja tahtis üht taltsutada ja teist aidata ütteldes: „Säge agga rahhule, ühhel nisuggusel waggal ja heal lapsel kui temma on, ei sa ühtegi õnnetusst juhtuma. Teie sate nähha, et ta õnnelikult jälle koddo tulleb. Ka ei olle senni aiani mitte kuulnud, et nad kellegil kahjo olleks teinud; nad kandwad ommad furnud möda ja siis on tehtud.“

„Ei, ei!“ ütles perremees, „kui teie sedda last ni heaks arwate, kui teie ollete üttelnud, siis minge tal wasto. Tehke sedda, kui mitte, siis —

„Dota!“ ütles Päär, „minna lähhan!“ Ta kargas maast ülles, wöttis wanna koolmeisteri kät piddi kinni ja tombas tedda, ehk ta kül wasto panni, uksest wälja, ja wäljas olli kotpimme.

Monni paarsadda sammo emal, jäi ta seisma ja ütles: „Koolmeister, mo armas söbber, kui teie arwate, et mul töesti lust on sest kloostri warrest möda miinna, siis ei olle teie mitte öige jälgede peal, sest mo kael on mul kaunis kallis. Ma arwan et tal ühtigi wigga ei sa ollema ja tal ei olle meid töeste mitte tarwis. Pealegi on se õ niiske luhwt mul karta ja ta woib mul rinna-haigust ja kõhha sata. Ma arwan, se on mönnusam, meie lähhame ärra liina ja heidame maggama ja hoiame omma terwist, sest se on ommeti se keige kallim warra.“

„Nüüd ollete teie kui üks prohmet rāfinud,“ ütles koolmeister, kel üks wārristus teise järrele ülle selga jooksis, „pōrame ümber ja lähame kōddo.“ Warši norškafid, wanna ragamaggo ja ernewars wōdis soja tekki al.

Kas olleksid need kolm sõbra woinud uskuda, et neil üks kulaja pididi ollema, agga se olli ommeti nenda. Kattake olli jo ammo tassahiljokeste uksest sisse hüppanud ja omma kambri lāinud ja kulis seal wiimne kui sanna. Ehk se kül ta süddant jahhedaks teggi, kui ta selle peale mōtles, et isä tedda selle wa lihha kottile tahhab panna, siis teggi se kulaminne talle nalja küllalt. „Sedda ma rāgin keik omma tād-dile,“ ütles ta naerdes isäsienneses. Kui isä tedda wimaks ka leidis, jäi ta rahhule ja heitis maggama.

Teise hommikul olli koolmeister aegsaste wanna jāmmeda jures tedda üllesārratamas ja ütles talle wi-maks: „Kuulge wanna auuwāärt sõbber sõapealik, ma ollen sedda märko sanud, et teie Luigaonno tütre ümber libbitsede. Sepārrast kuulge head nou. Nago ma ollen kuulnud, peawad teile agga monned risti te peal ees ollema, isäiārranis üks seal Liwaküllas, üks werriwaene lõmsakas. Pealegi on naeste südda üks weider tük lihha ja kes selle peale omma lotust panneb, on õige te pealt jo hea kord emal. Sepārrast on minno nou, heasti et-tewadata ja sedda linnokest katjuda pūda, et ta kus se ja teine ei lenda.“

„Teie ollete mo tru sõbber,“ ütles Päär ehmatand, kui ta kulis, et Kattakest ka üks teine weel pūiab, „ja tahhate mulle wist iggal aial abbits olla kui tarwis juhtub ollema, agga sekord arwan üksi walmis sawad. Summalaga! Tānna õhto Luigaonno jures näeme üks-teist jälle.“ Nende sannadega ruttas ta omma kirjotusse kambriisse ja istus lauda ja kirri jooksis pabberi peale mis sōrrab.

Pārrast lounat kello wiis lihus se rāndaw õllewaat,

rulli mäsitud pabberid kainla al, Luiga trahteri pole. Sure römuga terretas perremees tedda, kui ta need pabberid ta kaenlas näggi, mis ta ammogi nähha igatses. Päär lastis ennaft toli lene naale ja ilma janna lausumatta wöttis ta ommad pabberi rullid ja andis neid onno kätte nende sannadega: „Luggege nüüd isfi.“ Wanna Molts watas neid sure römuga, — andis neid siis jälle taggasi, ütteldes: „Ole ni hea wäimees ja loe mulle ette,“ mis peale ka Päär kohhe ühhe wöttis ja ütles: „Se on se tunnistusse kirri minno onno Sawa kubberneri käest, kes mind selle läbbi omma ainokesfeks sure riikusse pärriaks nimmetab ja lugges sedda pitta kirja otsast otsani. — Se siin on jälle minno täddi Ewa Pääri ja se teine Erino Pääri tunnistus, kes mollemad ellatand tütrufud, mind nisamma jälle omma järreletullemaks moifatte pärrandajaks seadwad.

Kui ta need pabberid olli selletanud panni ta neid jälle kooko ja küsfis wanna äia pole nihhutades: „Noh mis teie arwate nüüd, kas julgete mulle omma tüttart anda? kas need kaks moifat peaks tedda joudma toita, woi pean teist kaks weel jure ostma?“ Luiga onno jooksis puddeli jure, wallas klasi täis ja ütles: „Noh koolmeister (sest se olli ka seal) jome nüüd minno ausa wäimehhe õnne peale.“ Keif kolm klasi plahwatasid kooko ja „hurra“ kõllas kolmest kurgust.

„Ja, mis se keif aitab,“ ütles Päär, „aitage nüüd, et teie tüttar mulle isfi „jasanna“ ütleb ja esimest pru dimusso annab.

„Teie tahhate ikka tormata!“ ütles wanna äi. „Ostage! Neg annab head nou. Üks nisuggune tüdruk on jo kui üks kindel kants, kelle ümber peab leri löma ja nenda tedda püüdma ärra wõita. Teie kui üks soamees, peate sedda ommeti teadma.“

Päär kulis janna ja püdis nüüd keigipiddi melitada ja paitada, agga se olli keif üsna ilmaasjata. Ta pat-

kus talle hülgamad ja kallid kingitused, agga tüdruk ei võtnud kedagi neist vastu.

Kui ta näggi, et ta püüdminne ühtegi wilja ei tahtnud kanda, teabas ta sedda jälle wanna äiale. Se mõtles nüüd sellega warsti walmis sawad, agga kuidas ehmatas ta, kui ta kulis, et tüttar enne jõkke tahtis hüppata, enne kui selle jämmeda pattusele minna! Ta pallus, agga tüdruk seisis liikumatta. Ta ähwardas, ta möllas kui meletu maias; agga silma weega ütles Katta „ei.“

Nüüd olli maia rahhul ots peal. Muud ei kuulnud kui issa kaklemist ja tütre nutmist hommikust õhtuni. Issa rakis talle pealikko proua surest auust ja auvast seisusest, ta uhke moisatsest, agga tüdruk põlgas keit ärra ja ütles „ei.“

Nenda ollid need asjad, kui ühhel päwal üks mees Luigakörtso sisse astus ja laua otsa mahha istus. Perremees lüftas talle täie puddeli ninna ette ja istus ka temma jure. Sut hakkas, ni kui ennamiste ilka ilmast peale ja ullatas wimaiks ka naesewõtmisest ja mehheleminnemisest sadik, ja wöeras sowis Luigaonno nore parile head õnne.

„Ja, ja,“ ütles Luigaonno, „se olleks keit wägga hea, kui agga tüdruk isse wähhä järrele nörguks!“

„Oho!“ ütles naber, „kas teie sedda arro ei sa, et wanna täddi teie maggusat suppi solab.“

„Woiks tedda se ja teine wõtta,“ ütles perremees, „ma arwan kül, et teil õigus on.“

„Ma arwan kül,“ ütles küllamees. „Ja ma tean ka, et Jakob jo luggemisest sadik temma järrele lippitseb ja wanna täddil on hea meel, et ta sedda poissti armastab. Nagga nago teie teate, et kirriko hiir waesem ei woi olla, kui temma. Se olleks teil üks õige wäimees, kui teie mind mitte üles ei anna, siis ma rägiks teile, mis ma tean. Kas teil on weel meles, et Katta eila kahhe nädala eest weel õige hilja koddo tuli?“

„Ja — ah!“ ütles perremees.

„No jah, siis olin ma seal kloostri warrede tagga.“
 „Teie?“ küsis Luigaonno ehmatades. „Kas teil siis waimud ühtegi ei teinud?“

„Sedda teie küsrite pillkades ehk nalja pärrast,“ ütles wöeras „üks moistlik innimenne ei ussu mitte üht nissuggust ennemuistest jutto.“ „Noh, hea kül, ma istusin seal maas ja nägin neid mollemaid tulleswad, käest kinni hoides ja paitasid ja musfotasid üks teist.“

„Minne kus — omma wallega,“ ütles kõrtsiperimees. „Sedda ei teinud minno laps mitte.“

„Noh katsume järrele,“ ütles mees. „Laske tedda üllehomme jälle Liwaküllasse minna ja tulge isgi kello tahhetfa kloostri jure. Seal otan minna teid ja kui teie sedda mitte keif isgi ei näe, mis ma teile ollen ütelnud, siis olgo ma teie ees üks wallelik.“ Ta maksis omma ölle ja läks.

Nüüd jooksis wannamees kui meletu tubba möda ümber, agga ei lausnud Kattale sest sannagi, sest tal olli se kindel mõtte, isgi wahti piddama minna. Se üllewel nimmetud üllehomme tulli kätte ja Kattake läks täddi jure.

Louna aial tulli wäimees. Ka temma ots olli nüüd sekord kipro öige täis, mis tedda weel monni kummekord aastad wannemaks teggid ja wanna äi moistis kohhe, et willo tuul olli puhhunud. Mattokesse aia pärrast ütles ta: „Mi, mis se on, mis ma kulen? so tüttar peab Liwakülla Sakobi pruut ollema. Wägga kenna!“ „Ollen sedda ka kuulnud,“ ütles tõlpatades wanna äi, et wäimees sedda jo teadis. „Agga ma ei ussu sedda mitte. Et sel asjal öiete otsa peale saaks, ei jä muud nou ülle, kui et meie peame tänna ohto kloostriisse minnema ja järrele lurima.“

„Kloostriisse!?“ hüdis pealif ja punnastas näost. „Mis arro teil siis peas on, kas tahhate tondidel heaga kurko jooksta?“

„Oh, polle wigga!“ ütles Molts. „Mul on Liwa-

küllas üks hea sõbber, kes neist ülle on, se otab meid seal. Kui kaua peame meie siis kahhe wahhel ollema? Wõtke omma silguwarras liggi ja üks hea wemmal ta ja lähme."

Soldat seisis nüüd seal ja watas omma äia peale agga ei lausnud sannagi ja olli nähha, et wessi pütsis olli.

"Mis teie wahhite seal?" küsis wanna äi. "Kas teil julgust pudub. Uih häbbi! isgi sõamees ka, ja minul on tedda ülle arrogi."

Nüüd olli waene Päär üsna kimpus. Muis ja julge sõamees tahtis ta olla, agga omma julgust sel kombel näidata? — aih, se olli üks mõrro palla. Wi-maks lubbas ta ommeti pole suga.

Selsammal päwal pärrast lounat olli ühhes floostri keldris üks kentsakas töö ja tallitus. Seal seisis maas üks latter ja kümme künalet keigil tulli otjas. Ka olli seal üks kandmisse raam ja üks korm walgid rätikid täis ja nende jures istusid tassakeste jutto aia-des Jakob ja weel ühheksa teist noort meest Liwakül-last. Agga mis se keige weidrem olli, — ühhes nurgas seisis üks olleht tehtud wiggur, kellel üks sol-dati uniworm, ehk munder, selgas, larm su ees ja sul-lega kübbar peas olli. — "Se Kattarina täddi on tõeste üks hirmus naljakas ja tark naesterahwas," ütles Jakob. "Kellel olleht nüüd üks nisuggune temp mele tulnud?" "Kui ta sulle selle wa jämmeda kaela pealt ärrahawwita, siis pead sa ta kaele suud andma," ütlesid teised.

"Hea melega tahhan ma sedda tehha," ütles Jakob.

"Kas teate," ütles üks jälle, ma arwan, nüüd on aeg näggosid märima hakkata, se on üks iggaw töö ja pääw hakkab jo werima."

Teised ollid nous ja kōhe hakkati üksteisel kri-diga pallefid öeruma. Pole tunni pärrast näggid nende noremeeeste palled hirmsad wälja, nenda et se

Liivatülla mees, kes omma sõbro otas, arraehmatas, kui ta neid näggi ja küsis:

„Kas sul on need sannad weel meles?“ „Ja,“ vastas Jakob. Nüüd läks se mees watama, kas ta sõbrad jo tulleswad; agga ni kaugele kui ta silm ulla-tas, ei näinud ta hingegi. Wimalts kui päike jo hea tük aega olli loja läinud, ronnifid need mollemad mäest üles ja astufid tassakeste ja ümberringi watates floostri pole. Se mees läks neile wasto ja wiis neid emale ühhe põesa tagga, kust nad illusaste floostri mürid woifid nähha. Waggusi seifid nad nüüd seal ja otasid sedda pari tulleswad.

„Weel ei tulle nad mitte ja ilm on jo õige pimme,“ ütles Päär wärrisewa healega.

„Ärra olle nar, wäimees,“ ütles Luigaonno, „sa olled ommeti üks soldat, siis pea omma au.“

Wäimehhe südda olli täis, agga ta piddas omma su.

„Oh sa tüdrukõ raibe!“ ütles kõrtsimees, kelle süddame püksumist ka selgeste wois kuulda, ja hoidis kõrwaste selle kolmandama käewarrest kinni.

„Ärra olle laps, Luigaonno,“ ütles ta tassakeste, „ma arwan teie wärrisete?“

„Sah, se on mo wihha selle tüdrukõ pärrast“, ütles Moltts.

„Mis wihha?“ kääritas sõamees, kelle südda Moltsi walle ülle täis läks, kellel ommeti nisamma kartusse pärrast püksid wabbisesid kui temmalgi, „tondi kartus on sul.“

„No kas nüüd paggan lahti ei olle,“ ütles Moltts täis wihha, „üks esel söimab teist pitkkõrwaks.“

„Pea omma lai su, wanna naene,“ kisendas Päär, „ehk ma lõhhun so pea kahhels.“

„No wata,“ karjus Moltts, „nüüd on sest wanna jännesest korraga lõwwi sanud ja murrab agga nüüd mahha mis ette putub. Alles monne pari päwa eest pörkas ta ühhe jännese eest, kes tullessemel pea tuh-

haga walgetš olli teinud, jooksmist ni, et pea auras. Minna wanna naene? ei tea, kellel meist naese tanno parrem passib, ma arwan, küllab wist sinnul, kui sul sedda hirmust ragamaggo mitte ei olleš.

„Kui ma omma sõrmekünega teie kõhho“ — Need sannad jäid ta kurto kinni, sest wanna Päär olli kõrri eest kinni pigistanud.

Molts ei olnud ka mitte laps. Ta rapputas enast lahti ja lõi rusfikaga ta pitka ninna peale ni, et werri, mis sorrab wälja jooksis. Kes teab kui kaua nende tülli olleš kestnud, kui mitte se kolmas mees neile tassa ei olleš kõrwa sisse sossistanud.

„Waatke, mis seal on?“

Äkkiselt tõstsid mollemad Pea ülles ja näggid üht troppi walgid lahwatand furno kuiusid tassakeste nende pole astuwad. Igga ühhel üks künal tullega käes ja keskel üks furno raam lühhikesse jämmeda soldati ridis öllest mehhega. Se keif näggi küünla tulle jures koggoni hirmus wälja.

Hirmsast ehmatusselt jäid nad kui pu tükkid seisma ja watasid selle troppi pole, kust üks jämme heal kui Ma alt hüdis:

„Kandke se pealik Päär hauda, sest ta on sedda wäärt wallelik jodif, kaardimängia ja petja.“

„Wata se on sinno tö, sinna koer!“ ksisendas Päär ja lõi Luigaonno mahha. Ta isfi pistis pöggama ülle kiwvi ja kandude; paatsatas kord omma sure kõhho peale mahha, ronnis agga warši jälle ülles ja jooksis ilka linna pole.

Liwakülla mees näitas käega ja filmapilk ollid furno kandjad ühhes künaltega müride tagga kaddunud. Luigaonno seisis kui furnud maas, kui küllamees Sakobi jure läks ja ütles: „Mia ommad rided selga ja pühhi palle puhtaks ja tulle, soldat on wannamehhe mahhalõnud.“ Warši ollid nad nüüd jälle temma jures ja nattokesse aia pärrast hakkas wannake jälle toibuma

ja nüüd tuli ta täddi Liwaküllast Katta käekormas sedda nalja watama. Katta hing ei teadnud ühtegi sest naljast, mis seal olli sündinud, sest täddi olli sedda keik temma teadmatta teinud. Kui ta omma issa kahwatand kui surma warjo näggi, ehmatas ta wägga ja küsis wärrisedes: „Kust sa seie said issa, mis sul on juhtunud?“

„Juhtunud? Sinna kangelaelne raisko läinud loom,“ küsisendas wanna. „Kas ma sinno pärrast ei olle selle soldati lurjussega seie tulnud? Se pörgolinne on kui meletu ja tappab mulle pähha. Sinna küsid weel! Sind tahtsime meie püda omma Jakobiga ja siis tulid need ärranetud waimud meid ärraneelma.“

Kattake ei moistnud mitte, mis ta rätis ja watas terraselt ni kui küsides kord issa kord täddi peale.

„Demees, ma arwan, wiin on sinno pead jälle segganud,“ ütles täddi; sest muido ei woiks sa mitte nenda hullo jutto aiada. Pealegi tahtsin ma sulle üttelda, et se nou, mis teie selle pealikkuga peate, mulle suggugi tahtmisse järrele ei olle, sepärrast ollen ma ta omma warrandust Jakobile kirjotanud, kes praego siin on. Anna sinna agga peale omma laps sel rikkal heral, temmal ei olle minno rahha tarwis.“

Ta pöris wannamehhele selga ja hakkas Liwakülla pole astuma.

Ühhe nattoesse aia seisis Moltis kui putük liumatta, siis jooksis ta temmale järrele ja ütles: „Katarina, kas sa hul olled? Minno ja omma öe laps jättad sa ilma, waesusse ja kehwasse fisse! Oh minna waene ja õnneto innimenne!“

„Panne sinna omma tüttar sel rikkal soldatil!“ ütles Katta waljuste.

„Summala pärrast, Katta,“ ütles ta, „kas sa arwad, et ma omma tütre sel wa sure maoga sadanal annan, kes mind mahha löi?“ Oh Katarina, kas sa ol-

led siis testamenti jo teinud ja las sedda mitte enam taggasi ei sa.

„Minna omma sanna taggasi ei wõtta!“ ütles täddi.

„Oh ma waene,“ küssendas Luigaonno, „mis must siis saab, siis pean kül omma armsa Kattakesse kerjama saatma.“

„Ma annan teile üht head nou,“ ütles Liwaküllamees, „kuulge, kuidas täddi warrandus ommeti teie lapsel woib sada. Andke sel ausal Jakobil teie tütar naeseks, siis on teie heasti. Sel jämmedal mõrtsukal, kes teid ärra tahtis tappa, ei anna teie jo wist omma tüttart mitte. Jakob on nenda, kuidas teie teate, üks rikkas mees ja holas ja tru kui kuld.“

Möttelge järrele!

Luigaonno seisis seal kui alwatud ja ei teadnud mitte, mis ta piddi teggema. Mõtted ta pea sees läksid ikka seggasemaks. Wimaš ütles ta: „Oh Summal, ma ei tea, mis ma pean teggema!“

„So, se on wägga hea, mis ta seal ütles,“ wastas täddi, ja astus temma ette ja ütles: „Kule õemes, Jakobil on ka rahha waia ja nüüd anna sinna agga omma maia ja warra ühhestükki ärra, sest sedda ollen ma teie temmale annud.“

Kui ta nüüd näggi, et ta täieste täddi woimuse al olli ja et ta nüüd õige kimbatuse sisse piddi satuma, ütles ta:

„No las! ta wõtta tedda siis Summala nimmel.“

„Tulge seie lapsed,“ hüdis täddi, „temma tahhab teid õnnistada.“ Mollemad õnnelikud tullid rutto siina ja isä panni nende käed kokko ja õnnistas neid. Wimaš ütles ta: „Läkki ärra siit arranenud koha pealt ja peame kihlussed koddus, kus meie neist waimudest emal olleme.“ Tõeste sai ka selsammal õhtul kihlus petud.

Wanna Päär ei pistnud omma jalga enam ülle Luigakõrtsi läwwe ja et iggalpool ta wahwa jännesses

jüdda tutwaks sai, ei julgend ta ennaft kellegil näidata ja olli römüs kui tedda pärraſt ſealt ärrakutsuti.

Monne näddala pärraſt ollid Luiga kõrtſis röömsad ja ſured pulmad. Jakob olli ni tru ja hea, et wanna Luigaonno ennaft wägga temma ülle römüſtas ja tontifiſid tännas, kes tal ſedda head wäimeeſt ollid ſaatanud.

Ruppel.

Ruppel, ſa ſeiſad minno ees ja watad omma lahke filmadega mo peale. Kas ſa olleks mõttelnud, et ma üks niſuggune lirraſu olleks, ja ſinnuſt mailmale ette piddin williſtama, miſ ſa mulle kui omma sõbrale nelja filma al olled rākinud; agga ärra panne pahhaks, ma ollen jo niſuggune, miſ ſinna woib parrata.

Temma iſſa olli koolmeiſter M. küllas, üks waene, kehwa mehhike, kuidas nad jo ennemiſte on. Wiiskümmend rubla, ſe olli ta palſ, — toida ja katta nüüd naene ja lapsed ſellega. Et koolmeiſter, niſamma kui keik teiſed, nālaga mitte ühhe tekki al ei woinud magada ja ta tö eeſt mitte ei antud, miſ ta kül ärrateniſ, piddi ta ſeal jures ka weel handwergi tööd teggema, kuidas keik koolmeiſtrid, kes karro wiſi kōppa peale ei haffa loolma, kuidas kül ennamiſte keige walla rahwa ſowimenne on, üht niſugguſt meeſt ſada, kes neid orjab ja ommaſt kōppaſt ennaft toidab. Ruppeli iſſa, ehk wanna Ruppel, olli ſiis koolmeiſter ja ſeal kõrwas ka kangur. Omma ammetiſ olli ta tru ja wiis, kui kool haffas, telled ärra toa peale, et ſe petja maſſin tedda mitte wahhel enneſe juttule ei kutsuks. Ta õppetaſ lapſi luggemiſſeſ, laulmiſſeſ, rehķendamisſeſ ja ka kirjotamiſſeſ, poislapſi tubliſte, tüdrukuid wāhha, ſeſt tallopoiad haukuſid iſſa: „Kus ta lähhab?! Ta poeg

Jakob oppis mehhe modi ja tahtis, hädä kääs, wanna issast möda minna. Öppetaja, kui ta lapsi katsumas käis, sillitses igga kord ta pead ja ütles: „No Jakob, ma sowin, et sa ka koolmeistriks saaks.“ Müüd olli ka Jakobil ja temma issal se kindel nou öppetaja sowimisse järrele tehha ja Jakob mötles saggedaste selle peale, kuidas ta ükskord öppetaja ja teiste härrade ja koolmeistride ees kitust saab. Müüd olleks Jakob koolmeistriks sanud, kui se nende omma teggeminne olleks olnud, agga üks olli, kes sedda ei tahtnud ja se olli wäggewam kui nemmad — Jakobi emma. „Ei sealt tulle ühtigi wälja,“ ütles ta ja kõngutas pead. „Miks mitte“, küsis issa äkkitselt. „Sepärrast mitte,“ ütles ta naene, et sa jo mitto sadda korda mahha istudes ohkad ja ütled: „Parrem ma hoiaks figgu, kui et ma koolmeister olleks.“ Suhtub ka monni wa kiwwipea, kes ei öppi, mis siis muud koolmeistri süüd ja ööldakse agga jälle: „Se fit saab lahti tehha ja Märdipäwaks on jo uus maias.“ Mis sa keik pead kuulma — kus selle ots? Annad sa ühhel ülleannetumal ühhe kōrwakilo, noh siis olleks sa tedda nago kōggoni ärratapnud. Ühhel handwärgil on kuldne pohhi, hantwärgiks peab ta sama. Wata temma peale, eks ta olle kuitake ja kõhnake ja sa ütled siis: „Ta on üks Summalast lodud rätsep.“ Rätsep Seppel on jo ülle keige selle liina se peamees ja ka üks moistlik mees, pealegi minno tuttam, — senna ma sadan tedda öppima. Kui emma juttu olli lõppetanud, küsis ta naeratades omma mehhe pole pöördes: „Mis sa arwad? kas sa olled mo nous?“ Issa, kes saggedaste pididi ikka järrele andma ja näggi, et õige olli, mis moistlik naene rätis, olli sellega rahhul ja kārsito naene otsis warfi parremad rided wälja ja jubba teisel päwal hommiko warra wääksus wanna punnase mütsiga öprohwet temma kōrwis ja Jakobil ommad parremad hilbud seljas ja astub agga ikka liina pole Seppeli jure kaupa teggema, Ta südda põksus römo pärrast,

kui ta nende illusa kallewi riete peale mõtles, mis ta liinas kannab ja warsti kui noor herra ulitsa peal eddasi ja taggasi käib.

Ta toimetas omma asja heasti. No muidogi sai meistrist naerdud, et wägga kange kui pu pakkute ülle lätwe sisse astus ja omma modi ifka kõrwa äärt kratsis. Ta katsus temma moistust ja — se olli küps. Kui keif walmis olli, jättis ta Summalaga ja homme kästi jo ärra tulla.

Emma rõõm olli otsato suur. Ommeti — kui ta omma armsa poia ridid hakkas kottopakkima, sai senna ennam filmaret sisse kui ridetükka. Kas se imme on? ta satis omma aino lapsokesse wälja woera innimeste sekka: Kes tedda sepärrast tahhab laita?

Teisel hommikul lahkus ta. Keif ta sõbrad tullid tedda Summalaga jätma. Emma nuttis, ka issal olli weessi filmas. Tal issi pakkitses süddame peal ja filmad tahtsid wäggise laenetama hakkata, agga ta hoidis mehhe modi, kunni ta tutwate innimeste seast wälja joudis. Siis istus ta ühhe sure tamme alla mahha ja nüüd jooksis filma weessi, mis sorrarab. Kui ta nüüd jo küllalt olli nutnud, toufis ta üles ja käis omma teed eddasi. Ta olli üks poisike, kes mitte kui üks rinna laps emma järrele kurvastas, waid olli ehk kül alles nelja teistkümnne aastane, mehhise wahwa süddamega. Üks tos ei olnud ta ka mitte, waid üks poisike, kel üks kerge keel suus ja head louad peas ollid. Ta olli muido kül wägga hea süddamega, agga hoidko, — kui ta wihhale sai ärritud, no siis olli asfi hukkas. Issiärranis ei woinud ta pillkamist ja naermist suggugi sallida.

Ühhe poisikesse meel on ifka kui ilmad Aprilli kuus, kord paistab päike illusaste ja armsaste ja sojaste, kord puhhub willo tuul, kord tulleb lumme lopsakat, kord wihma. Nenda olli ka Jakob Ruppel, kui ta tüf aega nenda olli nutnud, et tahtis nõrkeda, tulli üks trop

hantwergi pursisfid teed möda lauldes, siis olli hädda korraga unnuatud. Ta astus ka nende sekka. Seal sai ta nende käest nüüd omma esimest õppetust. Liggi linna ütles weel üks rätsep.

„Hoia, et sa sellega rahhul ei olle, mis sellid tewad.“ Ta mõtles, et se õppetus keit hea ja tõssi olli, mis tal anti ja ei mõttelnud suggugi selle peale, et se kawwal Judas tal middagi kõrwa sisse olli sosisistanud, mis tal pärrast palju süddamewallo teggi. Ta ei teadnud mitte, et ühhe pursi ello, ühhe koera ello on ja et su piddaminne ja kannataminne agga se ainus assi on, mis sedda woib kergitada.

Ta läks nüüd otsekohhe rätsep Seppeli maia pole. Ta kopputas ukse peale ja teggi aega möda ukse lahti ja leidis nüüd, et ta koggemata tötuppa olli juhtunud, kus hult mehhi laua peal omma jalgade otsas istusid. Ta jäi ukse ette seisma ja tahtis ka Saksa modi terretada, kogutas nüüd ja kummardas, agga juhtus koggematta luawarre peale astuma ja — plaats — kukkus ta sellili, raske paun seljas, ukse alla mahha! Oh sedda naero, mis teistel nüüd sai! Muahne olli ta itka ja tahtis iggalpool kitust sada, agga nüüd terretadi tedda naero ja irwitamisega. Se wallas ni kui ölli tulle. Ta tombas mollemad rusfikud selga ja hüdus: „Üht narri tuntakse temma palju naermisest ärra!“

Nüüd naersid nad weel ennam, isfiärranis üks, nisamma suur kui temma, kellel ees ja tagga üks ot-sato suur küür olli. Wägga näggusaks teggid tedda ta kõwwerad rangjallad, mis nago kaks sirpi kollokäisid ja temma punnased juuksed, mis ni kui ellotulli pea peal loitas, nenda et tedda suggugi kuwaasja liggi ei julgenud lasta. Ruppel mõtles: se on õppepois nisamma kui minna, kuidas ta tohhib naerda, kargas temma jure ja küssendas: „Panne tähhele kürapaun, ma hakkän warfi türgitrummi sinno paunade peal löma.

Oh, kui teie ollete näinud, mis nüüd sündis! Kui wält olli ta laua pealt maas ja üks tulline hoop põlles Ruppeli põsse peal. Nüüd olli ka Ruppeli kannatus otsas.

„Woi! sind — !“ hüdis ta, hakkas temma rindokinni ja kerutas tedda laua alla ja sellesamma korraga astus meister sisse ja kärratas: „Mis siin on?“

Ruppel astus meistre ette ja ütles: „Muus meister, kui ma sisse astusin ja allandlikult terretasin, astusin ma luuwarre peale ja kukkusin ninnuli mahha ja need koerad siin, isfiärranis se kura, naersid sure fuga ja kui ma neid sellepärrast maenitsetin, siis löi se kura pois mind wallusaste põsse peale ja selle palgaks kerutasin ma tedda nattoke laua alla.“

Meister pididi selle peäle naerma, siiski wöttis ta tedda kõrwa kinni ja piggistas ni, et Ruppel wälgigi pididi healt kinnihoidma ja ütles: „Pois, se on se peasell, kelle wallitusse alla sa jääd. Kule temma sanna ja waigista omma su, muido saad sa rihmata.“

Külma wärrin jooksis ta üle, kui ta kulis, et se se peasell ollewad, sest ta isä olli tal mittokorda nifugguse peaselli woimusselt räkinud ja tedda maenitsetunud, isfiärranis temma wasto hea olla, agga nüüd olli ta jo keit sedda suppi rikkinud ja ohkades mõtles ta, mis must nüüd saab?

Meister wiis tedda tuppa ja lugges talle ette, mis ta kohhus olli tehha ja nüüd näggi ta, kuidas ta jo esimesel filmapilgul üle seadusse olli läinud. Ka andis meister talle omma wanna koe ümbertehha, mis ta enneselle pididi sama.

Kui ta tötuppa astus, naersid teised jälle teigest jouust. Ruppel agga ei pannud sedda miiski, waid läks kura jure ja pallus tedda, et ta peaks näitama, kuhho ta istub. Alla laua otsa juhhatas ta tedda täis wihha.

Nattolesse aia pärrast ütles ta: „Ruppel, miis sa

tänna ka kulle kowiga ei tonud?" „Meil olli agga teigis kaks," ütles ta, „teisel on õnnetus juhtunud."

„Mis õnnetus siis?" küsis kura.

„Ta lendas," ütles Jakob, „õrre peale ja seal hakkas waesel lomal pea ümber käima ja plaatsatas mahha, nenda et mehhikessel, kui sure häddaga surmast sai peastetud, ette ja tagga suur küür kasmis ja nüüd ei tohhi tedda ausa innimeste filmagi ennam lasta!"

Kui wihhane lõwwi kargas wa kura maast ülles ja teif sellid ja pursid naersid, et kõht tahtis katkeda.

„Wait!" ütles meister, kes tassu uksest olli sisse tulnud. „Koh se kullub," ütles ta kuralle, „sa olleks tedda rahhule piddand jätma. Jakob, sinnule ma ütlen, waigista omma teelt, mis wägga hea terraga näitab ollewad, muido ma sadan sind kus paggan, agga annan enne ka omma pillirogo mekkida. Nüüd piddage rahho."

Nende sannadega läks ta omma tuppä; teggi agga nattofesse aia pärrast jälle ukse lahti ja hüdis kura.

Kui wälk olli ta laua pealt maas ja wändertas omma kowwera kintsudega ülle toa, et Jakob, ehk ta kül hoidis, wäggisi piddi naerma.

„Se olli üks meistretül," ütles ta naber se Berlini mees, „agga panne tähhele, temma küsi sa surred. „Ruppel ei lausnud sannagi ja mõtles nüüd eddespiddi ikka suud piddada.

„Ruppel!" hüdis kura. „Seie!" Ta kargas kui wälk senna ja talle wöeti mõeti; agga kus ta omma käega finni piddas, sealt tahtis ta tedda omma luine sõrmedega läbbi sorgata, nenda et wäggisi heal wälja tahtis tulla; agga ta piggistas hambad kokko ja ei lausnud sannagi. Kui ta näggi, et se ühtigi haiget ei teinud, andis ta talle ühhe mütso külje peale ja ütles: „Oh sa kanallja, ei nõrgo ennast mitte kerutama."

Ruppel olli wait kui pu tül ja kerutas ennast kolm torda ümber. Teised sellid piddasid agga wäggisi naero

finni ja küra tahtis ennast lõhki wihhastada, sest ta tundis kül, mis ette se jälle käis.

Minna ollen teile nüüd, mo armsad nored sõbrad, selle nore mehhe ammeti hakkatussest rätinud ja ollen teile näitnud, kuidas ta suur su talle üht teed teggi, kus enam kibbowitso ja ohhaid kaswis, kui ühhel innimesesl woimalik on wäljakannatada. Et ta tedda teotanud ja laua alla wiskanud, tulli waesel mehhel wägga kallis maksma. Ta mõtles nüüd wälja, kuidas ta tedda agga heasti pinata saaks. Ta satis tedda senna ja tenna, nenda, et ta monni pääw mitte aega süa ei sanud, waid kui üks jahhi koer ümber jooksis. Kord ksisendas ta: „Ruppel! ma prugin ninnatubbatut, jookse, agga filmapilk.“ — Olli ta tubbakuga koddus, no siis olli nöelu tarwis ja suggi agga ueste jälle ja nenda lastis ta ikka ütshawalt tua, et tal teigeis seks päwaks orjata sai. Hommiko olli tal pühkiminne, siis sapa harriminne. Muud middagi, kus ta filmaga watas, seal olli tal töö ees, kelle palgaks ta agga heasti wanduda ja söimata sai, agga mitte üffi sellega, waid ka nüppeltada ja wõmmida õige wennemodi. Ta waene kannatas otsata; agga sedda römo ei teinud ta wa küraful ommeti mitte, et olleks nutnud ehk kaebanud. Ta olli suud piddama ja kannatama oppinud. Tulli ta omma wannematte jure ja kaebas omma hädda, siis tahtis emma filmad peast nutta, agga issa ütles: „Mo poeg, sa leikad, mis sa issi olled külwanud. Kui sa minno sanna olleks kuulnud, ei siis se asfi olleks ni kaugele tulnud.“

Üks troost olli agga ommeti. Kui ta rided koddos wiis, siis pisteti ikka monni hea koppil peusse, nenda et tal monne aia pärrast jo ni paljo olli koggutud, et ühhe üllikonna ridid wois sada. Et ta jo muidogi üks illus pois olli, sedda ütles talle meistre pegel seinä peal, kus sisse ta wägga hea melega watas. Nüüd weel, — need penikesed rided seljas, illus kui

üks pilt, et tal issi naer peale tulli. Kui ta wanne-
matte jure tulli, siis ütles iggaüks, kes tedda näggi:
„Wata, Jakobike on kui üks noor herra.“ Se olli
tal wägga mokka järgi.

Ühhel päwal kulis ta meistri toas üht äffilist san-
nade wahhetamist. Ta läks, panni kõrwa wõtme augo
jure ja kulas, agga — oh rõmo — „siin on so
palk, — kassil!“ kulis ta meistert wihhase healega ütlewad.

Ta wäntas nüüd omma kõwera kintsudega ride-
pauna jure ja jo pole tunni pärrast läks ta Summa-
laga jätmatta üksest wälja.

„No Ruppel,“ ütles Berlini mees Rude, kes nüüd
kürako assemel peaselliks olli sanud, „sada nüüd wanna
föbber ka aufaste ärra.“ Ehk ta kül näggi, mis wilja
se tembotaminne kandis, siiski istus kurri waim ta kul-
las, kes tal ütles: minne ja anna tal sadanal lõppe-
tusseks weel üks naps. Temma läks ja teggi sedda-
samma kratsjalga, misga ta keige esimest korda sisse
tulli. Kürak süllitas tuld wihha pärrast ja teised naer-
sid kui meletumad. Kui ta ennast jälle ümber pöris,
seisis meister temma ees ja olli keif näinud. Ilma
sanna lausumatta andis ta talle ühhe nisugguse kõr-
walopso, et ta sennasammasse pididi lendama, kuhho
ta kürakut olli saanud, se on — tö laua alla.

Need järreltullewad aastad ollid tal kui kuldsed
päwad. Ta istus hommikust õhtoni laua peal, teggi
wahwaste tööd ja puhkus teistele jutto ette ja olli
auu sees teiste sellide ja meistri ees. Nüüd ei olnud
tal ennam kuskil käimist, muud kui jooksis agga igga
õhto kõrtso, Rudele napsu toma, mis ta ka hea melega
teggi. Saggedaste kutsus Rude tedda ka ühhes kõrtso,
ehk palkus tal puddelist rübata, agga — Summal tän-
natud — tal olli üks nisuggune jällestus selle eest,
et ta mitte joma ei woinud hakkata.

Ruppel olli nüüd omma pursi aastad teninud ja
— sai selliks. Nüüd tulli tal alles ello. Ükski ei

tohtind temmal ennam middagi üttelda. Meister olli temmaga rahhul, sest ta olli se essimenne tö mees. Kui tükki peale sai tööd tehtud, siis tenis ta ikka nädalas ennam kui teised ja pealegi olli ömmelus hopis parrem.

Reige esimesse rahha eest, mis ta ennesele isfi tenis, ostis ta ommale üks üllikond keige penemid ridid. Oh kui illus mees ta siis olli! Pitt ja ketspaigast penike kui üks sippelgas. Pössed punnetasid, nago kumaks nad ikka meistre woi kurafo hobide al.

Agga sedda ei näinud tegi parreminne kui Ewa, wanna piggiskäppa tüttar, kuidas meie kingiseppad nimmetame. Temma istus omma toa akna al, Ruppel omma akna al. Watas Ruppel wälja, siis näggi ta tedda, — töstis Ewake filmad ülles, siis näggi tedda ka, ja et nad üksteist hea melega näggid, siis waatsid nad ennam wälja, kui tarwis olli. Et filmad ilma keleta räkida woiwad, on üks tuttan asfi. Mende filmad räkisid ka ja Ruppeli ommad ütlesid: „Ewake, oh mis illus sa olled!“ ja Ewakesse ommad: „Ruppel, ma armastan ka sind!“

Üks hult aega räkisid agga paljad filmad ja wi maks astus keel ka appi. Ruppel hakkas liggimalle tikkuma ja mitto öhtud nähti tedda pea selgas aknast sisse wahtiwad ja maggusaste Ewakessega jutto wehtiwad. Weel monni paar nädalat eddasi olli ka Ruppel jälle monni paar sammo eddasi nihhutanud ja istusid jo Ewakessega toas teine teisel pool lauda ja nimmetas Ewakest ommas süddames jo — omma armokesseks.

Ühhelgi ei olnud middagi selle wasto. Ta elas moistlikkult ja targaste, hoidis omma koppikast kotto ja kattis ennast wiisi pärrast. Müüd juhtu ka wafel Rudel, sel peasellil, õnnetus: Meisters olli talle jälge peale sanud ja teggi mehhikest purjutamisse pärrast lahti.

Rahjo polnud tal kül suremat ühtegi, waid leidis teise niasamma sugguse ammeti jälle — palk olli agga wähhem. Möttelge, se olli Ruppel, kes temma assemel peaselliks sai. Kes olli nüüd önnelikum kui Ruppel ja temma wannemad, keddas ta, kui õige poeg, tubliste aitas.

Sest aiaast, kui ta nüüd peaselliks sai, watas ta wanna piggitäp koggoni teiste filmadega temma peale ja näggi sedda hea melega, kui ta Ewakesse ümber limitses. Ka Seppel, Ruppeli perremees ja Ewakesse ristiisja, watas heamelega pealt, kuidas armastus nende wahhel ikka ennam ja ennam juurdus ja ma arwan, et tal koggoni head mõtted temmaga ollid ja neid wist lapse assemel tahtis wõtta, — sest et tal isgi sest jauft suggugi ei olnud, — agga Ruppel ei teadnud siis sest kül keddagi, agga ta olli ommeti önnelik, sest Ewake olli jo piltillus ja ei temma egga üks teine kolmas ei olleks woinud möttelda, et ta mitte üksi se „kuf kormis“ ei olnud.

Rätseppa Seppeli maias, teise korra peal, ellas üks studdent, pärris üks liderlik lakke-koer. Wõlga olli tal ennam kui karwo peas. Ma pean agga ta tunnistama, et ta sellegi pärrast üks illus mees olli kui üks pilt. Sesamma wahtis ka jälle ommaast toast Ewakesse pigginusta filma sisse ja sest ei teadnud Ruppeli hing karwa wäärt. Kuulsid agga pärrast keif.

Üks trahter, mis üks kawwalpea allewisje ue modi järrele ehhtas, sai parrajaste walmis. Senna tõttasid keif studdendit ja handwergid, naesed ja nored tüdrukud. Ewakesse südda põksus, kui ta kulis, kuidas sõbrad, klaasseppa tütreid, wiimisel pühhal seal wägga röömsad olnud.

„Dot, oot!“ mõtles Ruppel, „tullewal pühhal pead sinna niasamma römüs ollema.“ Sel nimmetud päwal panni ta ennesele need keigepenemad rided selga ja olli nüüd kui üks noor trahw. Ka Ewake eh-

hitas ennast illusaste ja kui nad nüüd üksteise käest kinni hoides läksid, teggid keik sured filmad.

Immelik olli kül, et Ewale ikka saggedaste taggasi watas, nago otaks ta middagi. Kui Ruppel weel juhtus küsima: kelle järrele ta watab, wabbandas ta ennast sellega, et ta watawad, kas ta ka monned tutwad nääks senna minnewad ja läks isfi ikka punnaseks. Se panni mehhikest mõtlema.

Wimaks joudsid nad senna. Ta murretses Ewalestele istet ja laskis nüüd jodawat wina ja õllut tua. Temma sureks pahhandusseks näggi ta ka omma endist sõbra, wa kura kut ühhe pingi peal istuwad, kes temma peale mitte wägga armsaste ei waatnud. Mitte wägga kaugel temmast istus ka se student, kes Ewalestelega filmi wahhetama hakkas.

Werri hakkas ta soonde sees keema. Ta wiskas ühhe klasi täie teise järrele kurku ja mõtles, et se pididi aiatama, agga se teggi asja pahhemaks. Nattokeesse aia pärrast näggi ta, et student jo õige liggidal Ewaleste kõrwal istus ja mõllemad maggusat jutto wehtisid ja tedda ennam tegi tähhele ei pannud. Wimaks näggi ta mõllematte jallad laua al sõbrust piddawad. Se panni tuld ta sees põllema.

„Pea kinni pois,“ mõtles ta, „ei se nalli polle ni weike,“ ja lõi omma sapa kontsaga studentendi warwaste peale, et teine sure healega pididi karjuma.

Wanna kura naeris nago pörgolinne ja ütels:

„Se on illus kül Ruppel, — sul on jo tublid sarwed kül, no siis pusse ommeti ka, et teised näwad, et sa üks tubli jil olled.“

Nüüd olli kärä lahti, kui meletu kargas ta waele kura ku karwu kinni ja surrus temma kulli ninna wasto lauda, ni kui tahhaks ta auku läbbi uristada, mis kül mitte korda ei läinud, agga werri purras kui jöggi wälja. Kui ta ninna jo küllalt olli öeruda sanud, kerutadi tedda kui hummala kotti teise tuppa tantfiatte jalgade alla.

Alles olli ta kura kut tallitamas, kui talle üks raske hoop kuklasse pörrutas, mis tedda hädda käes mahha piddi sirrutama. Sedda andis student talle ommalt poolt jalla sõtkumisse palgats. Üks nattoke aega olli ta nago ehmatand, siis tõmbas ta ühhe täie winapuddeli ja kihutas sedda talle wasto filmi ja werri jooksis mis plarras. Kui meletu kargas ta laua otsa ja tahtis Ruppeli karwu kinni hakata. Agga Ruppel ei olnud ka mitte laisk, tõmbas tedda rinnust kinni ja näitas talle seddasamma teed, mis ta wa kura kut panni käima. Ta lendas tantfiatte jalgade alla. Ewake, kes temnast kinni hoidis, leidis ennast ka sealt.

Nüüd olli keif se maia kemas. Keif studentid kogusid ennast ühte summa ja hantwergid löid jälle ühte seltsi. Ruppel olli kui se keige hullem hul. Wiin ja Ewakesse pettus ollid tedda wihhale ärritanud. Ta tõmbas toli jalla ja lanis sellega studentide hulka. Kui tülli keige kibbedam olli, siis tundis Ruppel, et üks tugewaste temma kätte kinni hakkas ja teiste seast wälja weddas. Se olli ta sõbber Lude, se Berlini mees. „Ruppel,“ hüdis ta talle tassa kõrwa sisse, „tõmba nüüd jallad selga ja lähme. Wanna kura paun on liina jooksnud lamburi järrele ja warfi on pigi mehhed siin ja siis jätta päwawalguft jummalaga ja leppi kund kaks kolm sola leiwaga.“

Ruppel kulis janna ja mõllemad jooksid wälja. Seal jäi ta agga seisma ja watas taggasi, ehk kül Lude tedda ruttusse pöggemissele sundis. Ewake olli se, mis tedda kinni piddas, Ewakest, kes tedda kül olli petnud, ei tahtnud ta mitte mahha jätta. Wimaks tehti üks lahti ja — Ewake seisis sasstitud peaga ja lõhkistud kleidiga ta ees. „Ewake,“ ütles Ruppel talle liggimale astudes, „wata se on sinno pettusse palk.“ Kas nüüd Ewake läks — hakkas ta ümber kaela ja pallus omma eksitust filmawega andeks? — Walle — Ta ninna ots olli

wihha pärrast punnane kui kalkunil ja tahtis Ruppelit omma söimofannadega ärraupputada.

„Eks se lind laula illufaste kül?“ ütles Rude, „se on jo se pärris ö kül, kes sulle nokka otsas wet ja leiba toob, kui sa mitte kus paggan ei pöggene, sest jubba tullemad soldatid. Jookseme, nad on weel paarfadda sammo emal. Müüd ei aitnud ennam wiwitaminne. Kui olleks neil tulli tagga olnud, jooksid nad maanteed möda eddasi. Müüd olleks nad kus se ja teine läinud ja ei olleks ennam koergi järrel haukund, kui mitte õnetus ei olleks juhtunud. Ruppel sai äkkiselt seestwallo ja ei wöinud mitte üks jalla täis ennam eddasi minna. Mis nüüd teha? mis muud kui tikkusid agga möllemad ühte teäärse pöesasse. Et ö ka kauris pimme olli, ei wöinud neid ükski näha.“

„Kus nad on?“ kuulsid nad ülle te ühhe soldati ütlemad. Wasto koido ehha wöis näha, et neid kaks meest olli.

„Wait, wait!“ ütles Rude tassafeste. Müüd olli ni waffa et kärblaste kõhhiwad wöis kuulda. Kes tühhi teab, kust se tulli, agga ni paljo ma tean, et Ruppel korraga — aitsiuh — aewastas, mis peale möllemad soldatid kui wälk nende ees seifid.

Rude kargas maast üllesse, wäänles soldati käest, kes temmasse kohhe kinni hakkas, lahti, ja jooksis, et Pea auraks. Waene Ruppel, kedda seestwallo ligutadagi ei lastnud, ei wöinud selle peale mötteldagi, waid pididi ennast agga heamelega wangi andma ja astus agga müüd, kas tahhes, wai tahtmata kahhe soldati wahhel linna pole.

Warfi ollid nad wangihone jure jõudnud, kes ommad käed ka kohhe laiali lautas ja kedda wasto wöttis. Se kõwwa, niiske ja külm wangitorni pörrand olli se armas modi, mis ta teud temmale walmistasid. Oh hirmus kül! Summal hoidko iggameest.

Oh se olli waesel Ruppelil üks ö! Unni ei tulnud ta filmi. Wihha, kahjatseminne, häbbi ja hädda koorma-

sid ta süddame peal. Ta mõtles: Kas minna siis seie tohhiin jada, kui se ärranetud maia mind lahti lasseb, sest keif sawad sõrmega mo peale näitma. Kas julgeks wannematte jure miina?" ei ta mitte, sest sedda häbbi ei jõua nad landa. Hirmust hädä ja waewa tundes pöörles ta seal niiske wangi hone pörrandal maas. Se õ näitas tal pitkem ollewad kui keif need ööd ühtekokko, mis jo tagga selja ollid ja hommiko ei tahtnud ja ei tahtnud tulla. Wimaiks hakkas ommeti afna auguke ennam haljemaks löma ja — walge olli wäljas.

Pääw olli kül tõusnud ja walgust tonud, agga tõi Ruppelile ka sedda keige kibbedamat sappijoki. Tedda widi, soldatid ees ja tagga kohto ette.

Kohto toas leidis ta ommad wannad sõbrad studenti ja kuraapauna jälle ees, kes nüüd süüd sü peale temma peale laddusid, mis temma äkilist süddant ni täitsid, et mitte paljo ei pudund, siis olleks ta tal jälle omma rusfikat mekkida annud. Et ta süüdlane olli, sedda ei wöinud ta mitte sallata. Nüüd mõisteti ta peale kohhut: ta pididi kahheksa päwa keldris istuma ja siis pärrast linnaft wälja minnema.

Kahheksa päwa keldris! Oi se olli mörro. Häbbi ja kartus teggid ta filmad pimmedaks, agga ta piddas ennast, et legi, isfiärranis wanna küraf ta hädä ei pidand näggema, mis temma rõmo weel suremaks olleks teinud. Kui nad wälja tullid, ütles küraf weel ärraminnes: „Te nüüd weel kratsjalgo.“ Kui ta olleks wöinud, siis olleks ta tedda wasto kiwwi ulitsat pörrutand kui konna poega, agga — sedda mahti polnud tal ennam.

Need kahheksa päwa ollid tal aasta pitkused, nad ei tahtnud egga tahtnud lõppeda. Siiski panni ta kaks kät kokko ja ütles: „Mitumma Summalale! teist wiisi ei wöinud se ka mitte olla, sest kuidä tö ni palk. Kui tedda tornist wälja lasti, jooksis ta koddo omma asjo kokko wõtma. Wesfi jooksis ilma tahtmata ülle pöskede,

kui ta meistert Summalaga jättis ja se temmale kät andes ütles: „Ruppel, olgo se õnnetus sulle õppetuseks. Mul on sinnust wägga kahjo ja ma mõtlefin sinnust õige mehhe sawad, agga sinno kerge meel on sedda keit tuulde saatanud. Parranda meelt ja tulle jälle taggasi, sest minno ukseid on sulle ikka lahti.“ — Kahjo, et Sep-pel ei teadnud, et ta taskud tühjad ollid, muido ei oleks ta tedda mitte ilma ärrasaatanud. Ta läks te äre, istus fenna ühhe sure tamme alla mahha ja nuttis. „Seal,“ mõtles ta, „seel jooksewad mo armsa isä ja emma silmad wepissaraid. Seal on need hawad, mis werd jooksewad, mis nende omma armas poeg neile omma ülleannetussega lõnud.“ Kui ta jo kül olli nutnud, läks ta südda kergemaks. Ta pöris nüüd selle te pealt ärra ja läks eddasi, ilma et teadis, kus kohta.

Nisuggused päwad polle kül mitte nalja päwad, kui temmal nüüd ollid. Rahha jaust polnud toppikat taskus, — kõhhus polnud muud kui hommitune leiwapallote ja nüüd hakkas pääw jo loja minnema. Mis nüüd tehha? hea nou olli kallis. Kas piddi kerjamis-sega ennaft aitma? woih, enne ta tahtis surra. Roh, mis piddi ta siis ommeti nouks wõtma? Körtso ei wõinud ta mitte õfeks minna, sest tal polnud mitte üks rahha nimmi, misga oleks ta korteri eest wäljamaksnud ja sömisest polnud juttgio.

Subba hakkas pimmedaks minnema, agga Ruppel ei olnud emale sanud kui ta olli, sest — keit pudus weel.

Wimaks näggi ta ühhe heinama peal heinasaod ja mõtles: no mis sa weel tahhad, — minne ja tikko sisse ja puhka kui karro pessas. Ta läks ja teggi ühhe sao sisse asseme, ni et agga Pea üksi wälja jäi. Silmapilt olli keit waew otsas ja linnud omma armsa lauluga uinutafid tedda raskestes maggama ja ta maggas ni armsaste ja rahholiste, et ta omma ello sees ei enne egga pärrast ennam üht teist nisuggust ööd polle magganud,

sest nüüd olli tal jo selle kahheksa wangi põlwe ö unni ka alles wõllas.

Ühhes päwaga kargas ta maast ülles. Tal olli se laul meles, mis ta isä talle olli õppetanud: „Mo südda ärka ülles,“ ja lugges nüüd ligutud süddamega omma põlwede peal sedda kallist laulo otsani. Se kergitas ta süddant. Rõmus, kui need leokesed, mis ta Pea kõhhal laulsid, siddus ta omma pauna kaela ja käis omma teed eddasi.

Nüüd olleks hea kül reisida olnud, kui mitte kõht omma wõlga ei olleks noudnud. Lõuna aial näggi ta, kuidas küllades parremal ning pahhemal pool suits kornatatest ülestoufis. Siis hakkas ta südda wet jooksnua kui mõtles: oh kui tarwis lähhaks kül üks hea kõhho-täis süia.

Se peal tullid talle tallopoiad wikkatidega ja rehha-dega wasto ja tõttasid koddo pole sõma. Kuhho piddi waene Ruppel tõttama? kus temma louna tedda otas? Ei kuskil! Ikka, kui üks jälle wasto tulli ja koddo pole tõttas, mõtles ta: jubba kolm korda olled sa parrast mind sõnud ja nüüd lähhad neljandama järrele! kes teab mitto korda sa weel enne mind käid. Liggi lõuneni reisis ta nenda eddasi, siis — oh õnne — näggi ta ühhe illusa liina ennese ees. Ta tõmbas ommad purjud ülles, et sedda ennem ommad tühjad solikad liina saaks, kust ehk ennem middagi näppo juhtub, mis sisse woiks wiisata.

Liinnas läks ta trahteri peale sisse ja terretas isfand dat handwergi modi ja lastis küllili oigades ja ohkades mahha.

„Kes teie ollete, ja kust teie tullete?“ küsis wanna sure kõhhuga trahteri isfand. „Ma ollen üks rätseppa sel ja tullen Heidelbergist,“ olli wastus.

„Sooh, woi Heidelbergist, — siis on teil ka kül selle kelmi Ruppeli koera tembud tutwad ja woib olla, et isse ka sellesamma nöri otsast ollete?“

Ruppel ei olle ni jälle mitte, ütles ta, „ma tunnen

sedda meest." Läts agga isfi ehmatusse pärrast palla-
waß, et ka jo seal ta teud teada ollid.

„Mis?" ütles wanna jämme ja wißtas flasiäie wina
kurko, „egga ta ommeti nalja pärrast egga aiawiteß
olle tahhetßats päewaß löiga pantud, — agga — mis
meil sellega asja, — kas tahhate süa?"

„Se kulluks kül ärra," ütles Ruppel, „agga rahha
polle koppikatgi taskus!" „Ah so, no siis ei olle kül sest
asjast juttogi, ütles wanna maukas, „kas teie siis tööd
tahhate sada ja mis teie nimme on?"

„Jah tööd ma otßin, sest hädda on jo käes ja minno
nimmi on Ruppel." „Mis paggan! woi Ruppel isfi
olletegi; siis polle se mitteimme, et ilma rahhata
ollete. Ollete siis jo sure Summala päwa warras
se kalleja kelm." Ruppel ei lausnud agga jannagi,
wöttis leppi kätte ja läks omma teed. Kärre louna-
pääw paistis wallufaste. Ta tuißles omma jalgade peal
ja tundis ärra, et nad sedda mitte ennarn kaugele
ei kañna ja nenda olli ka. Ta olli teisele pole liñna
otßa joudnud, kui korrage ta filmad kirjufs läkßid ja
Pea ümber käis. Sure waewaga ronnis ta ühhe pengi
jure, mis ühhe weikeßse maia aña al olli, püdis siñna
peale istuda agga — nõrkes ärra ja kukkus sellili.

Kui kaua ta seel minnestusses olli, ei tea ma mitte.
Mi paljo olli agga selge, et ta, kui ta jo nattoke olli
toibonud, happut ädiko haiso omma ninna al tundis.
Üks pehme käsfi öerus selle happo lemega ta põßki.
Ta löi ommad filmad lahti ja — kõhhe ta filmade
ees ollid kaks nisuggust illusat filma, kelle sarnast ta
weel enne polnud näinud, mis ühhe illusa näo, kui
roßi öiekesse seest wälja paistid. Esitets piddas ta
sedda ühheß illußats unnenäufs ja piggistats usfinaste
filmad jälle kinni, et se armas näitminne mitte ärra ei
kauß. Ta moistus läks nüüd agga ifka selgemats
ja ta ärkas kui unnest ülles ja teggi ueste ommad fil-
mad lahti ja wata immet, — se olli üks unni, mis

ta lahtiste filmadega näggi, sest omma filma ees ei näinud ta jälle muud kui sedda illust ingli näago ja kaht illusat filma. Ta küsis: „Kus ma ollen?“

Se tüdruk nimmetas talle sedda kohta ja küsis: „Kuida on luggu, kas ollete jo parrem?“ Sedda ütles ta ni helde healega, et se Ruppelil uut joudo andis, nenda et ta ülesse mois istuda. Sest abbist ei olnud weel mitte kü, se noor lapsuke läks temma jure, wöttis tedda käest finni ja ütles: „Kui tohhi, siis pallun teid omma maiasse ja ma arwan, et teil üks kõhhotäis süa õige ärrakulluks. Ruppel ei sanud sannagi wastata waid tuißes agga omma aitaja inglisse naal tuppä.

Seal nõrkas ta nüüd jälle ärra. Nutto jooksis se tüdruk ja andis talle ühe hea tükki leiba, mis Ruppel termelt alla olleks neelnud, kui mitte auk nattoke kitsas ei olleks olnud. Se finnitäs nüüd sedda wäärt ta süddant, et ta mois ni palju ütelda: „Eila hommitust sadik ei olle mitte üks iwma marri mo suhho sanud.“

„Oh sa helde Summal!“ hüdis se tüdruk, löi kahte kät kokko ja jooksis wälja. Nattoßesse aia pärrast tulli ta ühe taldre täie soja kogidega ja su täie armsa naeroga jälle taggasi, panni taldre laua peale ja ütles: „Olge ni hea ja finnitage omma nõrka süddant.“

Ruppel teggi sedda, ja ei olle üks perrenaene armsamine omma küllalift söta moistnud, kui se noor tüdrukuke sedda moistis. Kui ta sõnud olli, tännas ta tedda selle heldusse eest, mis ta temmale kui armetumal olli näitnud. Nad aiasid weel sõbralikko jutto ja Ruppelil ei läinud suggugi aeg iggawaks temma armsaid sanno kuuldes, kellest iggaüks ikka ueste kui üks tilgate kõsputawad rohto ta nõdra süddant finnitasi, nenda et ta ennast jo warfi ni kange tundis ollewad, et jälle olleks wöinud reisima hakkata. Ta hakkas ka minnekust jutto teggema, agga se noor tü-

rukute ütles: „Wäljas on jo wägga pallaw ja teie ollete alles wäsfind, ma arwan et üks tunnike puhkamist õige ärrakulluks! Olge ni hea ja heitke seia sohwa peale puhkama ja minna lähhan ni kaua aeda töösse.“

Ruppelil, kel tõeste puhkamine ärrakullus, tuli se pakkuminne õige sowitud, ta tännas ja ütles: „Agga kuidas teie usfute üht wöerast tundmatta innimest üksi omma tuppä jätta?“

„Teist ei tulles mulle ühtegi kartust mele, sest teie ollete üks õige mees, sedda tunnistawad teie lahked filmad,“ ütles ta wennitades ja nattoke koggeledes ja läks ka wähhä fuggu pärrast punnaseks.

„Summal tännatud!“ ütles Ruppel, „se ma ollen kül — Maria — se olli selle nore tüttarlapse nimme — teggi sohwa peale asfeme walmis, sowis omma wöerale head und ja läks aeda. Ruppel hakkas ka warfi norstkama, et toa seinad wärrisefid. Nüüd tulid pääwsed asjad jälle ette: — ta näggi unnes, et ta minnestusses olli ja üks ingel puhkus omma illusast suust kosjutawad õhto ta peale ja se ingel olnud justament sesamma noor tüttarlaps — Maria. Üks trop handwergi purfisid, kes lauldes möda läksid, ärratasid tedda ülles. Ta teggi omma filmad lahti, watas ümber ja näggi Mariat, kes läwwe ees toli peal istus ja fukka kuddus, nago walwaks ta omma maggajat.“

Aleg olli nüüd käes ja Ruppel pididi agga watama, kus ta paun ja reisitep, et agga jälle reisima saaks. Agga — kerge ei olnud se lahkuminne mitte. Ta olli nago selle maia ja Mariaakesse külge kui ühhe näggematta fiddemega kinniseitud. Mitto korda katsus ta üllestousta, agga kullus jälle omma toli peale taggasi. Moh kas se inne on? ei koggoniste mitte! Eks siis tänno ja armastusse wahhel polle üks sammo

ja — sedda üht sammo olli Ruppel astunud ja tanno olli armastussele maad annud.

Armasta woi wihka, ei se keif aita ühtigi, mötles Ruppel, ärra pead ikka minnema, seia ei woi sa ommeti jada. Ta wöttis süddant, andis Mariale kät, watas temma illusa filma sisse ja tannas tedda, ni kui ial moistis ja tootas tedda keige omma ello aia meles piddada ja kui wähhä woimalik tedda monnikord jälle watama tulla. Se tüttarlaps punnastas nattoke, sowis temmale önnelikko reisi ja nüüd lahkusid nad raske süddamega. Howi wärrawa pealt watas ta weel korra taggasi ja näggi Mariat toa ukse peal seiswad ja ilma tähtmatta olli ta laks sammo mitte eddasi waid taggasi astunud.

Nüüd laks ta maanteed möda Tarmstati pole. Ta filmad ja kõrwad ollid naggo kinni, — ta ei näinud muud kui Maria illusaid filmi, egga kuulnud muud kui temma armsat jutto. Möttelge, — ta ei näinud mitte, et ta jo üks werst linnast wäljas olli, — ei seddagi mitte, et päike jo werimas olli. Äkkiselt jäi ta seisma ja mötles mis nüüd tehha. Kas eddasi minna woi omaia otsida, sest Tarmstat olli 20 wersta kaugel.

Kui ta nenda mötles, mis tulleb tehha, tulli üks töld, kolm hobbusi ees, sõitis järrele ja näitis ka Tarmstati minnewad. „Pea kinni!“ mötles ta, saad sa sabba peale karrata, no siis olled warfi seal; agga wargsel wiisil ärra te sedda mitte, waid pallu lubba.

Önneks näggi ta, kui töld liggimalle tulli, et koorm kaunis kerge olli, — üks ainus wanna jämme herra istus sees ja sesammagi — maggas. Tassa pallus ta kutsari käest lubba, et wa jämme mitte ülles ei ärkaks ja kargas siis kui wälf tagga peale. Teada muidogi, et seal kaunis kordagi laks. Ta wois seal nüüd omma pipo toppida ja Marialesse peale möttelda ja sai sellegipärrast ilma waewata Tarmstati.

Kui ta trahteri ees pealt mahha kargas, lõi torni kel kümme. Nüüd läks ta südda ueste raskeks. Mifs. pärrast? eks ta nüüd olnud ilma waewata Larmstatis? Jah, Larmstatis kül, agga olle sa Larmstatis eht pörgus, kui taskud tühjad, siis olled agga itka kimpus, mis muud ja temma mehhekesse taskud ollid õige lontis. Dot, oot! mõiles ta, kes mind sunnib trahterisse minnema? mis mul seal wigga maggada on, kus wa jämme maggas. Hommiko warra tousel jälle ülles ja koergi ei haugu tagga järrele ja rahha ei maks ta ka mitte. Ta teggi nenda ja maggas seal kui karro pešas.

Hommi ko warra, kui ta tallipoisi kulis hobbostega prassiwad ja paukwad, tousel ta tassa hiljokesse maast ülles ja pugges sallamahti trahterisse. Se trahteri isand olli üks koggoni teine mees, kui se seal, kelle jutule ta eile läks. Selle wa kõlweto jutto üle olleks ta ennast omma elloaeg pahhandanud, kui Mariake mitte teit heaks ei olleks teinud.

Seal panni ta ennesel pibo suhho ja istus nurka ühhe toli peale, senni kui prukosti aeg kätte joudis ja handwergid, kes teises kambris norstafid, üllestoufid.

Esfimenne, kes wälja astus olli — Lude, wanna Berlini söbber.

„Mis paggan! wennike, kust sinna seie olled sanud? hüdis temma, pahhema käega unnifid filmi öerudes ja parrema käega söbra Ruppelit terretades. Istus siis söbra kõrwa mahha, kulama, kuidas ta kassi Heidelbergis käinud. Kui ta nüüd kulis, et söbber Ruppel rahha punga mitte ennam sartwist kinni ei hoidnud, waid et ka jo sabbaots peust olli wälja libbistanud, ütles ta kawwalaste naerdes: Waene mehhike! wõi nenda olled sinna söeluda sanud. Roh, ärra sellepärrast weel Pead konnotama hakka, tänna pead sa minno küllalinne ollema. Homme pead isse murretsema, sest minno pung ei olle ka mitte kui jännesses praad seapektiga toppitud. Ma

ütlen sulle weel, siin polle se ello õige ka middagit wäärt. Brantwurt, Maini jõe ääres — küll kihhelstonna kolipois teab, kus se lin seisab — noh se on meil Paradis. Siin peame trahteri peal maggama ja söma; ma ütlen sõbber, se jookseb keik kurgust läbbi, mis kääsi tenib ja ihhokat-test polle tarwis suggugi pitka jutto teha. Tä nikaua seie, kui sa ennesele reisi rahha saad teninud ja siis tõmba purjud ülles ja tulle. Minna lähhän jo sel näd-dalal ärra."

Ta piddas ka sanna. Ruppel olli keige selle päwa temma küllalinne ja söi ja jõi temma rehnungi peäle. Ta piddas agga weel ennam omma sanna, sest kol-mandamal päwal olli tal jo paun seljas ja kep kääs ja astus agga Brantwurti pole. Ta mehhike läks küll ärra, agga — teufessed jäid mahha haisema. Deldi, ta ollewad hea melega ikka taskude süggawust mõet-nud. Wõib olla, mis minna sest tean, ilmaasjata tehha se küll ka monned head juttud, agga — teada, on ka, et suits muido ei tõuse, kui tuld ei olle. Noh, mis hädä meil siis on tedda wargaks nimmetada? par-rem on jo ikka liggimesse eest seista, kui temma peäle kääia ja kui näme temma head ja kurjad teud kalu peal ollewad, peame püüdma headele raskust jure panna ja kurje kergitada. Ruppel teggi ka sedda. Ta ei moistnud tedda mitte hukka ommas süddames, ja ei tahtnudki sedda koggoniste uskuda, et se, kes talle head olli teinud, nisuggust tempo mois teha. Kui mõnnikord sest jut juhtus tulles, sõddis ta kan-geste temma eest ja se olli ühhe õige ristiinnimesse kord ja kobbhus, sest ta olli ses asjas kahhe wahhel. Kui ta taskud olleks Ma keelt mõistnud, küll nad talle olleks räkinud, et kelmi pitkad sõrmed tõeste ükskord küllalisses káinud. Se olnud siis, kui ta Heidelbergi trahterist wälja tulnud ja seestwallo pärrast põesasse tikkunud.

Ruppel jäi Tarmstati kauemaks, kui ta eestotja mõt-

les ja asfi ei olnud koggoniste mitte nenda pahha, kui ta jõbber ütles. Ta sai ühhe hea meistre jures peaselliks ja tenis head rahha ja kui õigust tahhan ütelda, siis pean tunnistama, et ta koggoniste Maria-kessest emale ei tahtnud minna.

Soulo pühhad tullid liggi. Ta ei võinud enast enam taltsutada — Mariakest piddi ta jälle kord näha sama, muud middagi; tõmba paun selga, wõtta kep kätte, jubba te jalgade al jälle.

Esimesel Soulo pühhal näggi ta tedda kirrikus ja Maria — näggi ka tedda. Parrast kirrikut läks ta temma maiasse ja juttustas temma wanna isale — sest Maria olli üks waenelaps ja aitas omma wannaisat ta maiatallitusjes — mis temmaga ses samas maias olli sündinud ja kuidas Maria tedda surmast peastnud. Selle sure ärratenitud tänno märgiks tõi Ruppel talle ühhe illusa kuld sõrmusse Soulokingitusjeks, mis ta agga alles wannaisa lubbamisje peäle wasto wõttis. Ah Maria olli nüüd weel paljo illusam, kui ta ühhe pole aasta eest olli olnud ja olli tal siis lahkuminne raske, siis olli se nüüd weel paljo rassem, agga mis wõis parrata — ta piddi ommeti. Summalaga jätmisje jures tunnistas Ruppel talle üles, et ta tedda armastab ja teine omnalt poolt teggi seddasamma, ehk kül häbbi ja kartussega ja toutasid üksteisele truiks ja kindlaks jada. Üks passaw musfu panni senna pitseri peäle ja nellu römopisjarattest ellendamad filma näitsid tuld jures ja — se olli tehtud.

Nüüd ta läks, — agga kuhho? Tarmstati? wõtta näppust. Kui ta Tarmstati olleks läinud, olleks keit heasti olnud, agga ta sõbra Lude kirri Brankwurtist pöris temma pead ja ta tõttas senna. Olli se ta õn woi õnnetus — kellel se nisuggune penike ninna on, et kohhe arro kätte woib sada — et ühhe rikka ja targa rätseppa jures tööd leidis. Se olli — möttelge immet — isje kül üks rätsep, siiski — jämme kui tõrroke.

Eks olle imme Samara imme sarnane, kus praetud pörsad kurko jooksewad. Hea kül, olgo mis ta on, ta isfi kändis omma sure kõhho ja Ruppelil olli agga kaunis hea põlli. Ta sai peaselliks ja sai tubliste palka.

Muido olleks tal nüüd seal kordagi läinud, agga ta sõbber Lude olli jälle se kurri wõrk, mis tedda püdis. Ta mõistis tedda ni kawwalaste selle „pärris handwergi pursiello“ sisse weddada, et ta, ilma et ta sedda isfi õige tähhele panni, ifka ennam ja ennam armsamaks läks. Igga pühha — no se olli teada — läksid kahheleste trahterisse ja Esmaspäaw, polnud ka tööst juttugi, sest ta olli ifka taewakarwa sinine, nenda kuidas handwergid ütlewad. Ifka uut lusti ja rõmo moistis Lude walmistada ja rahha ei lõppenud tal ial otja. Kuft ta tedda ni rohkeste sai, selle mõttega tahtis waene Ruppel omma Pea murda.

Eht Ruppel kül pole ennam palka sai, kui teised sellid, olli ta ommeti waene kui keif teised. Ta endine kõrgemeel, mis ühhe aia ni kui magganud, ärkas nüüd jälle ülles ja ta olli nüüd üks pärris täielik handwerk, teddas jo nende jallajälgedest ärra woib tunda. Purjotamissele olli ta senni aiani wasto sõdinud, agga nüüd lastis ta ohjad lonti: — Marialesse kuio seifis tal kui üks kaitaja ingel filmade ees, agga aegamöda harrines ta ka sellega ärra ja ei pannud tähhelegi, waid lastis agga õige lausa käia.

Subba ni kangel olli ta, et meister tedda ükskord ette wöttis ütteldes: Ruppel! Pange tähhele, teid saab nenda siit linnaft sadetud, et jallad ei putu mahha ja minna ommalt poolt olleks sedda jo teinud, et ma teid, kus paggan, olleks saatnud, agga mul on teist wägga kahjo, sest et teie sest ammetist täieste ülle olete. Ma ütlen teile, teie ollete üks tark mees ja wõite eddaspidi, kes teab kui õnnelikuks sada, agga seks on nüüd keige esjiteks tarwis — meleparanda-

mist. Ei parranda teie ennaft mitte, siis sadan ma teid kohhe kus se ja teine.

Nüüd peasefid Ruppeli filmad lahti. Ta wärrises, kui ta selle peale mötles, misjugguse süggawusse sees ta omma teise jallaga nüüd olli. Ta läks wälja linna walli peäle, watas seält wessiste filmadega Tarmstati ja Heidelbergi pole ja mötles isfi: Seal on mo arm-sad wannemad, kes pudusse ja keh wusssega wöitlewad ja minna prassin siin ja ei aita neid mitte nende wannadusses. Oh ma ärra kaddunud laps! Seal on Maria mo peastja inglise, kellele ma truust ollen toutanud, kas ma ei olleks wöinud temma römüks möistlikuks ja truiks jada?! Ta tännas nüüd Summalat ja meistrit et ta temmale weel parrajal aial filmad lahti teinud, kui weel mitte koggoni süggawalle mudda sisse polnud langenud ja töutas nüüd sealsammas kohhas, et ta jo homme enne päwa sedda eksitawad linna tahhab mahha jätta. Häbbi ja hädda piggistafid wet jõe wifil ta filmist wälja; agga ta tännas ka Summalat, et ta weel mitte häbbematta ja roppo töga omma ello ei olnud rojastanud.

Ta töufis ülles ja jooksis koddo pole, ni kui olleks tulli ta tagga põllenud. Meister teggi sured filmad, kui ta tedda ni kahwatanud näggi tuppä astuwad. Ruppel astus temma jure, andis talle kät ja ütles: Tänno, tuhhandest tänno. Teie ollete minno hinge peastnud. Nüüd pean ma minnema, tänna weel, — jah, ni pea kui wöimalik.

Ka se meister teadis, et Ruppel üks wahwa nöela mees olli ja püdis sepärrast temma ärraminnemist tühjaks tehha. Agga Ruppel watas selle linna ja ello peäle, kui pörgo ja pörgo ello peäle, tännas ausat meistrit weel filmawega ja ruttas N. külla pole, kus temma waesed wannemad keh wusssega wöitlesid.

Sest weiksest linnakessest, kus Maria olli, ruttas

ta möda. Ta tundis et ta selle kalli inglisesse väärt koggoniste ei olle ka et ta häbbi pärrast filmad olleks piddand mahha löma. Dinnad wannemad leidis ta kül ülles, agga sure pudusse seest. Se litjus, se rõhhus ja närriis ta süddant. Ta tahtis nõrkeda nuttes, kui ta wannemad armastusstega ta wasto tullid ja nüüd kui enne, tedda omma armsaks poiaks nimmetasid. Ta näggi, et ta weel palju rängeminne olli ekfinud, kui se ärrakaddunud poeg, kellest ewangelium rägib, sest siis kui temma prassis, wõitlesid ta wannemad näljaga.

Warsti teisel päwal läks ta linna rätseppa Seppeli jure tööd otsima, et omma kahhe armsa wannemattel abbi woiks anda. Meistre emmand olli selle aia sees furnud ja wanna Seppel isse ka jo kaunis nõrk ja pöddur.

„Ruppel,“ ütles ta „teie tullete kui kutsutud. Subba ammogi on mul se nõu, kãrid warna otsa panna ja wannad kondid õige wälja puhhata. Kuulge nüüd minno head nõu ja ostke minno maia ärra, agga ärge aiage mind mitte wälja ulitsa peale, waid unnustage ärra, et teid kord laua alla wirrutasin, sest egga sedda nüüd enam karta ei olle.“

Ruppel naeratas ja ütles siis jälle tõssiselt minnes: „Oh mo armas meister! teie teate jo, et ma waene ollen, kuidas wõin ma selle peale lota.“

„Polle wigga,“ ütles Seppel „teie maksate mulle paljalt need intressid, ni kaua kui ma ellan, ja muud midagi, nenda kuidas teie teate, ei olle jo mul lapse lomagi.“

Et Ruppel nisugguse kauba peale kãe kohhe kofko löi, wõis jo armata. Ring et Ruppel maia perremees ja Seppel pops, jäi eest otsa keigil teadmatta. Ta olli iggamehhe melest Seppeli peasell, kunni temma ja ta tõ kuulsaks sai. Ta tundis need keigeuamad modud ja mis temma kãrid ollid purrenud, need ollid ikka iggalühhel kui selga wallatud. Ta sai kuulsaks ja tööd

jooksis kotto, ni et kats kord tahhelteistkümmel mehel tööd olli. Ta wannemad müsid ka ommad teljed ärra ja läksid poia jure ellama.

Nüüd ruttas ta ka Maria järrele. Kui üht öitsewad rofikest leidis ta tedda. Mitto kosfilast ollid ilmaasjata temma ukse peäle kopputanud, sest et Ruppel ta süddames olli. Temma sai Ruppeli abbikasaks ja sest aiašt önnistas Summal tedda filma nähhes. Maria wanna issa surri jo enne pulmapäwa. Ka temma omma wannemad läksid mõnne aasta pärrast, poega ja minniat önnistades, omma iggawesse issamale.

Armas luggeja tahhab ehk ka weel teada, kuidas Ruppeli sõbrade käsfi käis. Noh, ni paljo kui tean, ütlen kohhe, agga paljo polle ta habbe neist kül mitte tilkunud. Lude, wa Perlini sõbber, olli ikka, kuidas ennego jo kord armasime üks pärris wa taske sõbber. Läänud siis kord jälle sõbrale küllaliseks, agga ennä, seal pantud löög sarwi, olnud siis pool aastat numa peal we ja leiwa jures raud pulgade tagga. Pärrast kui lahti sanud, kaddund ta kui Ma alla. — Wa küraf katsus ka kord meistre nimme, agga willistas warssi tuulde ja jäi pankroti. Ruppel andis talle tööd ja palka ja püdis nenda ommad telmitükid jälle heaks tehha. Ewakessest, sest studdenti prudist sai üks pessu naene.

Sindrif Hamer,

ehk:

Mitte rikkus üks ei te önnelikkus.

N liinas — nimmetame sedda linna nenda — ellas weel hilja aia eest karrasep Sürri Hamer. Rahha rikkust ei olnud mehekesel kül mitte agga ta olli

ommeti rikkas küllalt, tal olli üks rahholik südda; se olli ta rikkus; sest minne sinna senna sisse, millas sa ial tahhad, ikka wannake römüs ja rahhul ja küsfiid sa: „Kuidas kässi käib?“ Noh siis olli wastus teada: „Summal tännatud, wägga heasti, — ollen terwe ja saan iggapäwast leiba.“ — Teised lapsed ollid tal keik norelt ärrasurnud, üks ainus nimmega Hindrik, kes luffu-seppa ammetit olli oppinud, olli agga wannakesse römüks ja toeks jänud. Ta olli tõeste üks pois, kellest isä rōmo pididi tundma; — illus pitk mees, hea lapselikko süddamega ja üks õige kärmas tõmees ja pealegi ei olnud ta mitte üks, kes agga kokkolooppertab, kui tal agga se nimme ja mood on ja rahha agga kätte saab, waid se pididi keik karwa peal ollema.

Üks janna olli agga nore mehhe suus saggedaste kuulda, mis wanna isäal wasto otša näitas ollewad ja poisile heaste ninna peale andis: se olli: „Oh kui ma üks rikkas mees olleks!“ „Kas sa arwad, Hindrik, et rikkad innimesesed õnnelikumad ja rahhulikumad on, kui waesed? Eks se olle üks arwa assi, kui üks rikkas ütleb: ma ollen rahhul sellega, mis mul on, sest kel on, se tahhab weel sedda ennam sada. Se filmad lahti ja wata kuidas ellawad rikkad Ma peal, eks paljo olle neid, kes rahha kuhja otšas seisawad, ja kõht siis tühhi ja käib wäljas, agga hilp lööb närtso surnuks. Wata kui kange süddamega ja hallas-tamatta, kui werreimejad ja ahned keik rikkad innimesesed on, kelle kohta ka janna toeks saab: „Se on kergem, et üks kamel nöela filmašt läbbi lähhab, kui et üks rikkas taewariki saab.“ — Ja minna ütlen ka, ma tahhan enne kümme korda üks waene ja auus mees olla, kui üks nisuggune rikkas kiwwisik.“

„Mis teie arwate sest isä juttust?“ küsis ta omma weikesse kuulja käest. „Wanna Hamer on õigeste räkinud,“ ütlesid keik ühhest suust. „Sedda ma ka arwan — pange rikkast rahwast nattuke ennam tähhele, kül siis

näte, mis lomad nad keif ennamiste on, — agga kuulge eddasi: — Hindrik olli, nenda kuidas jo olleme kuulnud, üks illus ja hea pois, ja pealegi üks wägga tark tõmees ja tal olli nüüd mõtte isse meistriks sada ja piddi ennesele ühhe maia ürima, kus kõhhe peale wois hakkata. Olli tal nüüd maiake jo käes, noh siis piddi maias ka hireke ollema ja sedda polnud Hindrikul mitte tarwis kaua egga kaugelt otsida. Karraseppa Hameri maia kõrwal ellas üks waene pessu naene omma tütre Annaga, jälle üks paar ausaid innimesi. Weike Anna olli üks wägga illus tüdruk ja ka üks hea laps ja olli omma emmale jälle üks ainus filma-terra, kellele ta aegsaste keif naesterahwa tööd ja tallitussed õppetaks. Hommiko warra, kui teised keif alles teist külge pöörjüd, laulis ta, ni kui leoke ommas weikeses kambrikeses. Karrasep Hamer armastas tedda kui omma last ja nimmetas tedda jo mitto korda nalja pärrast ommaks minniaks ja ütles ikka: „Sest saab Hindrikule üks hea perrenaene.“ Hindrik isgi ei olnud ka mitte pimme, ta näggi kül, et Anna illus ja kenna, wirt ja usin, hea ja armas olli. Ta teggi ka jo jutto sealt poolt, — käis temma jures jutto aiamas, kinkis talle monned tühjad asjad meleheaks ja mõtles kõrwaste selle peale, agga ohkas ka jälle wahhel sekka: „Oh kahjo, et Anna mitte rikkas ei olle!“

Paar sadda sammo Hindriko ellomaiast emal seisis üks suur kiwui maia suurte aknate ja rohhoaedadega. Seal sees hulkus ühhest toast teise üks wannadlanne inneto mees omma sure winawadi sarnase kõhhuga. Sesamma lihhatot olli õlleprubel ja selle maia perremees Tomas Hopfen, ehk pärreis Makeli Tomas Hummal. Ta olli rikkas küllalt, agga ka sitke, kui üks paar koeranahksid rangi rome. Peale sedda wa jämmedat Tomast ellasid seal maias weel kolm ehk nelli teniad tüdrukut, keigil palled kirjoribulised, ni kui olleks äglik ülekäinud. Se olli ühhe kurja kassi tö, kes ühhe pole päwa maggas,

teise pole päwa omma terrawa küündega teendritte pallet äästa. Se kasfike olli Tio Hummal, maia perremehhe noor, liggi wiekümne aastane tütreke, se ainus isja sure warra pärria. Küll monnigi noor mees olleks jo ammo sedda kuld-õuna hammustanud, kui ta mitte seestpoolt üllearro happo ei olleks olnud. Ta monnigi olleks tedda tanno alla saatnud, agga igga ühhel olli omma palle kallis. Pealegi olli ta weel inneto ja nenda kuidas wannaisja lihham, nenda olli ta kuu, kas panne woi tulli otja.

Et ta kül jo wiiskümmed korda roside öitsmist olli näinud, mötles ta ikka weel mehhele-minnemisse peale ja wöttis nüüd nõuks, isjennesele üht meest wäljaotsida, kui ta ka pärriis werriwaene olleks. Meie wa sōbber Hindrik olli se essimenne, kedda ta kasfijilmad näggid ja kedda ta armastama hakkas, kui kas hiirt. Wanna kaardi-katsja naene Trump olli se, kes sedda piddi korda saatma ja Hindrikut selle nore mansellile kossima.

Ühhel päwal istus Hindrik ommas toas ja mötles pärrast lounat Anna jure miina ja temmalt küsida, et kas ta tahhab temmale abbikasaks sada ja temmaga römo ja willetjust kanda. Korraga tehti üks lahti ja wanna Trump astus sisse, — terretas lahkeste ja hakkas ühhest ja teisest asjast räkima ja pärrast ka sest, et üks illus ja rikkas tüttarlaps Hindrikut armastawad ja tedda hea melega ommaks abbikasaks wasto wöttaks. Hindrik teggi sured filmad, kui ta külis, et se illus tüttarlaps Tio Hummal ollewad. Agga wannake, kel head louad peas küllalt ollid, räkis, ni et hoo egga hobi wahhel wahhet ei olnud, sest surest rikkusest, heast ellust ja sest uhkest kiwvi maiast, senni kui Hindrik, kes neist kasfi küündest ühtegi suremat ei olnud kuulnud, sedda inetut näggo ja wiitkümnet nore tüttarlapse selja peal, ennam tähhelgi ei pannud ja wannakessele ütles, et ta paar päwa tahhab järrele möttelda ja kui ta omma isjaga saab läbbiräkinud, siis wastust anda.

„Nüüd ma woin rikkaks sada, kui ma tahhan,“ mõtles Hindrik igga filmapilt, „jah ma tahhan,“ wastas ta isä ja jälle senna peale. Ta müllas nüüd kui unnenäggo, mõtles ka monnikord: Anna on hea ja illus, agga werrimaene, ei muud jutto middagi, ma tahhan ja pean rikkaks sama, kui ta ka weel ükskord ni inneto olleks. — Ta näggi unnes, kuidas ta toas sohwa peal seisab pitka warrega piip suus, aurawad praed laua peal, mollemad taskud rahha täis ja weel ühte ja teist. Wimaiks olli mehhike ni kindel selle sees, et kui ka teif mailm selle wasto seisaks, ta ommeti omma pead mitte ei lasseks pöördä. Ta räkis ka sedda luggu omma isäle, mis ülle wannake wägga ehmatas ja omma armast poega kõwwa sannadega ja filmawega maenitses, agga teif ei aitnud ühtegi. Hindriko janna olli ja jäi ikka: rahha mehhe au ja ön, — kehwas, hädda, õnnetus, ja willetsus.

Teisel Hommikul seisis wanna karrasep Hamer käsipössikil akna peal ja mõtles selle sure õnnetusse peale, mis temma poega ähwardas ja mõtles ka kuidas talle sedda hullo mõttet peast wälja tufeltada woiks, agga hea nou näitas wägga kallis ollewad. — Korraga näggi ta wanna habbemeaiajat nimmega Wilke kungelt tullewad. „Dot, oot,“ hüdis Hamer isseennehes, „se tulleb kui Summalast sadetud, temmale tahhan ma omma hädda kaebada, ei leia temma mitte head nou, noh, siis nelab wanna satan mo armisa poia — ma kutsun tedda sisse.“

Kui ta liggimalle tuli, teggi Hamer akna lahti terretas ja pallus tedda sisse tulla. „Mis sul on sõbrake, mis sul on? kas tahhad jälle habbet lasta aiada, woi on sul hamba wallo, no mul on ommad riistad ikka liggi, tõmbame se kurri loom wälja!“ Nenda räkides kargas wanna nalja paun Hameri maiasse. „Mitte hambawallo ei olle mul,“ ütles Hamer, „waid süddamewallo ja sedda pead sa mul arstima.“

„Istu mahha, kui aeg kannab, jome paar klasi õllut ja — kül saad kuulda, mis mul sippitab. „Aeg on kül nap,“ ütles wanna hambaarst, „agga süüski woin pool tundi lobbiseda. Pean wanna õlleprubliil kuppul lastma.“ „So, woi selle wanna tõrrukese külalisjeks lähhate,“ ütles Hamer, „just sellega on mul teggemist. Temma wa wiekümnelinne on minno Hindriko jures kosjus käinud.“

„Noh nüüd paggan lahti,“ hüdis Wilke, „kas se wanna maddo ikka weel mehhele tahhab minna?“ „Jah, nenda on se luggo,“ ütles Hamer, se keige hullem tük on se, et Hindrik kowwaste selle nous on. Ma ollen talle jo keik ette pannud, agga temma pead ei põra ennast ükski. Ratsu sinna omma õnne, sest lapsed wõtivad saggedaste ühhe wõera nou parreminne kuulda, kui omma wannematte nou.“

Wilke kratsis parrema ja pahhema kõrwa taggat, õerus ninna otsa, näppis kõrwalehta, nendas kuidas ta ikka teggi, kui head nou otsis. „So,“ ütles Wilke ja kargas toli pealt ülles, „kül ma nüüd tean, mis rohto ma prugin, ja need hullud mõtted peawad juurdega ta Pea seest wälja karrisema, agga se ei sünni mitte ni rutto, kui ma hambad wälja ropsin, waid mul lähhab üks pool aastat aega tarwis.“ „Kuidas sa sedda teed?“ küsis Hamer. „Se on minno asgi,“ olli wastus, „agga ärra ütle poisile sest middagi, mis meie siin lobbiseme, waid anna talle agga nou et ta weel üks pool aastat, omma pulmaga wiwita, siis on keik heasti.“ „Summalaga! lähhan ja pannen wanna jämmedal sarwad selga.“ „Saab nüüd nähha.“ põmmis Hamer ishienneses, „kuidas wiisi ta sedda tahhab tehha. Hindrik on üks hea laps, küllap ta omma pulmaga ikka kannatab, kui ma talle sedda nou annan.“ Nende sannadega läks ta omma töö jure.

Paar päwa pärast sedda tulli wanna Trump Hindriko tupp ja andis talle ühhe illusa kirja, mis

Dio Hummali käest tulli, kes Hindrikut pärrast lounat ennesele wöerusseks pallus. Et ta nüüd jälle heaste Hindrikulle ette jahwatas, woib jo arwata, agga meil ei prugi ühhe nisugguse wanna naese sannad mitte järrele lobbiseda, sest on kül, et ütleme, kuidas Hindrikul aeg iggawaks läks sedda tundi odates, millas ta omma nore prudikesse ehk weel ennam wanna emmakesse jure wois minna. Wimaiks tulli ka se kallis filmapilguke. Ta panni omma keige kallimad hilbud selga, astus peegli ette ja seadis keif illusaste ja öieti. Teate jo issegi, et sekord ikka wäljaspoolt hea ja kawnis peab ollema, kui prudi koddoo minnakse ja kelle jalg muud ei olle näinud, kui wisud, saab sekord ka nahha haiso tunda. Nenda hindrik ka, olli ka kui penike noor herra, meiesuggune wötto agga müts peast mahha.

Alles seadis ta ennast peegli al, kui üks lahti läks ja Anna tuppä astus. „Mis nüüd Hindrik,“ ütles ta, „pärris töpawol ni uhkes ridis, olled wist wadderiks pallutud?“ „Ei kül mitte,“ ütles ta nattuke kohmetanud healega, „ma lähhan nüüd, ma lähhan — ennast selle rikka ölleprule tütreaga kihlama,“ ütles Anna äkkitselt senna wahhele, „mis teie ehmatade?“ „minna römustan ennast ka teie sure önnel ülle ja sowin head önnel selle uel ello sees.“ Sedda ütteldes pöris ta ommad filmad ukse pole, sest wessi olli wael lapsel filmis. „Kes sulle sedda ütles?“ küsis Hindrik ja astus Anna jure, „kes mu kui warblassest kattuise peal. Tah sowin head önnel — Summalaga.“

Hindrik watas talle suurte filmadega tagga järrele ja ütles tassase healega: „Oh mis kahjo, et se hea lapsoke, mitte rikkas ei olle, wägga kahjo, agga mis ma woin senna parrata. Ma ei tahha omma elloaeg mitte näjakäppa immeda. Tah, muud middagi, ma lähhan selle öllepruuble jure.“ Ta astus weel kord peegli ette, teggi ommad juuksed heasti silledaks, panni küb-

bara pähha, tõmbas walged semisnahkkesed kindad kätte ja läks põksuwa süddamega selle omma õnnemaia pole.

Subba olli õllepruuble maias üks tubba illusaste ehhitud, pehmed sohwad ja illusad toolid sisse kantud. Seina peal rippusid illusad kuldramidega pildid ja keif olli kanna ja kaunis. Tio Hummal, se maia lapsokse, lippas ühhest toast teise ja igga filmapilk jooksis ta aina peale watama, kas Hindrik jo tulles, agga piddi ilma asjata omma wanna kontisid kaua aega wäsitama.

Korraga kulis ta üht tagga ukse kopputamad. „Sisse,“ hüdis ta ja kargas toli pealt ülles wöerast wästo wõtma. Hindrik astus sisse, terretas allendlikkult ja jäi ukse ette seisma. Tio astus ka wästo, pistis omma wiis lupulgatest, kus heasti kuldrõngakesi ümber olli, Hindriko peusse ja katsus ka naero lehwitada, agga se ei kolband kül kuskil, sest waesel lomol ei olnud jo head naero suud ja su auk läks ni pitkaks, et ühhest kõrwast teie ullatas. Hindrik istus nüüd armukesse palwe järrele temma kõrwa sohwa peale mahha, piddi agga warfi jälle üksi jäma, sest Tio läks kohwi walmistama.

Nüüd olli tal aega tubba ja toa illusaid asjo wadata ja räkis isfi: „Se on keif minno, kui ma tahhan ja mommi hea tuhhat rubla ka weel, tonnerwetter! kül on ka se sohwa pehme, — weedrid sees, siin ma maggan omma sõma-und. Muud middagi, ma wõttan selle wanna täddi ärra. On kül nattu ke roostetand, — noh polle wigga, — kui ta Anna sarnane ollefs, ollefs kül koggoni teine tüf; agga fiiski kui ta tõeste ni hea innimenne on, kuidas wanna Trump ütles, ja mind kätte peal kannab, polle ka wigga. Muud middagi, ma wõttan ta ärra, ehk weel ennam ta wõttab mind ärra.“

Nüüd astus Tio Hummal sisse. Temma järrel käis wanna Trump kogi taldrifuga ja tüdruk kohwi kannoga. Se waene tüdruk olli kui lahkingis käinud,

wanna hawade assemel ollid armid, filmawerid, sinnised ja wärsked hawad weel praego werrised, ta panni kohwi kanno laua peale ja läts pommisedes uksest wälja. Tio, kes näggi, et Hindrik ka sedda tüdriko werrist näggo olli silmanud, ütles halleda healega: „Olete wist näinud, armas Hindrik, et sel waesel innimesel õnnetus on juhtunud, — jah, sedda on üks häbbematta kas teinud, on temmale tänna hommiko pallesse kinni hakkunud ja kui ma mitte ni kohhe ei olleks appi sanud, siis olleks asfi weel pahhem olnud. Ma ollen ka jubba tohtre järrele saatnud, ta peab kül monni pääw wõdis maas seisma.“

Nüüd hakkati kohwi wälja wallama ja tubliste joma ja söma. Tio panni isfi omma käega ühhe tassi Hindriko ette, kelle peale kuldse tähtedega olli kirjutud, „armastus teeb maad taewarigis,“ ja wallas isfi omma armsa käega kohwi sisse.

Meie ei tahha siin mitte need sammad sannad pruvida, misga nad keik kolm seal lobbisesid. Sest on kül, kui ütleme, et wanna Trump ja ka Tio omma melitawa jutto ja sannadega mehhikesse peale tormasid, et häbbi olli kuulda; kui ta minnema hakkas, siis olli ta kogi, kohwi ja mu maggusa rogadega ni täis toppitud, et piddi katkema. Pealegi hülgas ühhes sõrmes weel üks kenna kuld sõrmus, no muidogi, Tio armsast käest pantud. Wanna Trump sossistas weel kõrwa sisse, et nore lapslele ka üks musjoke meleheaks ärrakulluks. Hindrik teggi sedda, agga hea melega mitte ja piddi wäljas ukse tagga selle peale sülgama. Dues näggi ta weel monne poisfi ja tüdriko, agga ennamiste keigil ollid kassi küünde jäljed palle peäl. Selle fitta poon ma kohhe ülles, kui ma selle maia perremees olleks, mõtles ta, se on jo häbbi luggu, wata kuidas nende waeste teendritte palled wälja näemad.

Koddus näggi issa kohhe sedda sõrmust ja mõtles: jubba on ta polest sadik wanna sadana küünde wah-

hel. Noh, pool ei olle agga weel mitte keik. Ma tahhan talle nõu anda pool aastat omma pulmaga wiwitada ja sedda saab ta mulle wist lubbama, kül wanna Wilke tedda meles peab.

Ta pallus omma poega, ja Hindrik, kui üks hea sannakulelik laps toutas, et issa tahtmisse järrele mitte enne poolt aastat ei tahha sellepühha seisusse sisse astuda.

Kahhetja päwa ollid sest aiaft möda, kui Hindrik omma prudi Urrje — (sest nenda nimmetadi tedda ka, ta su pärrast, mis ikka urrises) — käest sedda esimest musfu olli sanud ja wilis ja taggus nüüd jälle omma tööas. Ükkiselt tehti üks lahti ja wanna habbeme aiaja Wilke astus sisse, terretas ja ütles, et se wanna rikkas kaupmees Gausemann tedda pallunud üht head luffusjappa murretseda, kes ta ue maia luffud ettepassiks ja küssis, kas Hindrik mitte ei woiks ni hea alla. Ta panni ennast warfi ridisse ja wöttis ommad riistad, agga pallus wanna Wilket, et ta talle teed juhhataks.

„Noh, kuidas on luggu sinno prudiga?“ Küssis tee peal Wilke naerates, „ta on kül üks pai laps ja woib kül üht meest õnnelikuks tehha, kes ta küned heaste ärraleikab ja omma kõrwad kinnitoppib.“

„Mis sa tahhad sellega üttelda?“ wastas Hindrik, „kas sa ka tahhad teiste häbbematta innimestega tedda teotama hakkata. Minna tunnen tedda parreminne. Omma kõrwaga ollen ma kuulnud, kuidas ta helde ja pehme sannadega räkis ja kahjatses, et kurri kas waele tüdrukso su olli lõhki kiskunud.“ — „Kas su lõhki kiskunud“, ütles Wilke naeratades, „panne tähhele, et sesamma kas ka sinno pallet ei kirjota. — Noh ma arwan ommeti, et so filmad lahti peasewad ja kassikesse terrawad kihwad ja pitkad küned enne ärratunned, kui nad so pallet äästawad. Polle ennam aiga jutto aiada, — siin on wanna rikka Gausemanni maia, Summalaga!“

Hindrik pöris senna maiasse sisse. Sausemann näitas talle uksed ja lukud, mis seada ja parrandada ollid ja ka need uksed, kus ued lukud piddid sama, istus siis isi toli peale mahha, hakkas tseitungi lugema ja Hindrik hakkas omma töösse.

Pari minnuti pärast kuuldi teises toas üks plirrin ja plarrin. Sausemann kargas maast ülles, jooksis watama, mis seal on, agga mis ta näab! — lauake ühhes kiwi- ja klaas-noudega parrandal maas ja illusaid tükkikesi keik koht täis. Pitse, kes laua pealt hakanud kogikesse püüdma, olli sedda pahhandust teinud. Sausemann olli ehmatusse pärast pool küpsend ja hakkas neid kirjo tükkikesi kofko korjama. Selsam-mal filmapilgul astus teisest toast üks kuuwetand naesterahwas sisse, löi kahte kät üle Pea kofko, ta ei sanud sanna suust wälja, waid läts agga näust kord werripunnaseks, kord lummiwalgeks. Silmad ollid tal peast wälja tullemas. Ta firristas hambaid, tõmbas rus-sika selga ja ütles: „Wata nüüd sinna laiskmait, wata nüüd, kuidas ühhe mehhelontrusse laiskus haiseb. Kas ma ei ütlen sulle, et sa need asjad kappi piddid wima. Sa istud keik se päwa parrem tseitungi jures ja olgo aeg pitt ehk lühhike, sa teed, et ma kerjama pean minnema, — sinna, kedda ma kui üht sandi poisikest omma warrandusse immejaks ollen pannud.“

Armas Ewa, mis minna woisin senna parrata?

Pits, üks olli lahti, rabbas Sausemann wahhele üttelda: „Pea louad“, — küssendas wanna wiuhane naene, „muido löön ma sulle su sawwiga kinni.“ — Ma woiks monne hea happo teile üttelda, mis temma wa laggunud suust wälja jooksis, agga mul on häbbi ja rummal ühhe naese lobbad sannad järrele räkida. Sest on kül, kui ütlen et ühhe wiuhase naese su, kui üks laggunud ahjo su on, kust suits ja tulli wälja jookseb. Mehhike kulas nüüd kõrwad liggi pead keik järrele, mis ütteldi, mis ta hommikust õhtuni pididi teg-

gema, ni kui: kassid, hannid ja kannad söötma, lillid kastma, ja veel ühte ja teist. Nenda prassis ta kui üks vihane kalkun ruskikast näidates omma mehhe ees. Teine ei tohtnud suudgi lahti teha, sest ta olli jo monnikord sedda nuia maitanud. Wimalts ütles ta veel jure: „Misuggune sigga tahhab ärraunnustada, et üks rikkas naene, kel üks waene mees on, ikka veel ohjad ennese käes peab.“

Hindriku südda põksus rinnus, kui ta kulis, kuidas seal naene omma mehhele temma endist waesust meletulletas, tedda ühheks hulguheks ja laisaks maidaks söimas ja koggoni veel wommida lubbas: kui minno naene ükskord minnoga ka nenda teeb, mötles ta, no siis on mo ello otjas. — Oh Tio on jo koggoni üks teine loom, nenda kuidas Trump ütles, üks pärris ingel — temmast ei olle mul sedda karta.

Kui ta omma töga walmis olli, panni ta ommad asjad kokko ja läks koddo. Tee peal tulli tal jälle se tülli mele, ta mötles: on ikka ka õige, mis mo isfa ütles: „Rikkus ei te innimest mitte õnnelikuks.“ Peab ka ikka rahholinne südda ollema ja armastus abbiellus. Oh mis lahjo, et Annake mitte rikkas ei olle, temmast ei olleks tõeste sedda mitte karta. Noh, ma saan jo Tio Urrsuga ka õnnelikult ellama, sest ta on jo — kuidas Trump ütles — pärris ingel.

Alles olli ta nende mõttedega koormatud, kui wanna Wilke jälle afna tagga kopputas ja küsis: „Mo sõbrake, kas olled jo omma töga Sausemanni maias walmis?“ „Walmis“, olli wastus. „Noh, se on hea“, wastas Wilke, „agga nüüd juhhatan ma sulle jälle tööd, — allewis, mürisseppa Tchwani maias, Kormiulitsas Nr. 80, kui woid, minne veel tänna senna, tal on häddaste tarwis.“ Hindrik pärris heaste veel selle maia järrele ja lubbas tänna veel seal ärrakäia. Wilke hüppas kui poisike omma teed eddasi.

Mürisep Tchwani ellas ses nimmetud 80 numriga

maias, mis weike ja maddal olli ja parrem hüttikessels woiks nimmetada, kui maiaks. Agga ommeti olli sel hüttikessel üks rikkus ja õnnistus, mis ühhel uhel palastil jaggedaste pudub, se on — üks õnnelik perre-mees ja perrenaene, kes rahhus ja armastusses üksteisega ellasid. Tehwan issi olli wäljas töös, perrenaene olli üksi koddus, kes Hindrikut sõbralikkult ja lahkeste wasto wöttis ja sedda ust näitas, kus luf pudus ja issi wälja läks omma tallitust tallitama. Müüd olli Hindrikul jälle aega sedda tubba ja temma seestpoolsid asjo wadata. Ta näggi seal wägga wähha illo ja uhkusse asjo, agga mis seal olli, olli keif illus ja puhhas. Iggaüks asfi seisis omma seatud kothha peal. Üknad, lauad ja toolid, keif ollid puhtad ja korrapärrast. Pörrand olli ni puhhas, et pradi olleks woinud pealt süa. Hindrik pididi tunnistama, et ta suremat puhtust mitte ühhe sure herra maiast ei olle leidnud. Ka wanna jämmeda ollepruli maia tulli tal seal mele, agga wahhe nende mollematte wahhel olli ütlematta suur. Anna tulli tal ka mele ja ta mötles isseenneses: ja, kui ma temmaga ühhes nisugguses maiakeses ellaks, lähhäks ka ikka öige korda. Nenda mötteldes, astus ta laua jure, kus perrenaese ömblusse riistad peal ollid. Praego seisis nöel ühhe walge penikesse ride sees, se olli — lapsse särk. Kas Urrsul peaks ka nisuggust asja tarwis ollema, mötles ta, kassin tahhab olla kül, sest temmi wa mait on ikka kaunis wanna. Ta, kui Annake olleks, temmal olleks — oh, mis ma mötlen, — tühhi keif, lapsed tewad wallatusse ja ülleannetusse läbbi wannamattele melehaigust. Kes rikkas on, woib ka ilma lasteta õnnelik olla.

Ta läks jälle omma töösse ja warfi olli ka lahke perrenaene omma maggusa juttoga tal jures aega wiitmas. Nattukesse aia pärrast kuuldi üht treppist ülles tullemad. „Oh, sealt ta tulleb, ma tunnen tedda temmi kaimisest ärra“, ütles perrenaene ja rööm paistis ka

pallest wälja. Üks tehti lahti, jah, õige kül, wanna Tehwan astus sisse. Ta terretas Hendrikut lahkest, agga perrenaene pididi heaks wõtma, et wässiind töömees waewa peale pole tossinat musso wöttis.

„Ärra panne immetš Rööd“, ütles ta, „et ma ni warra tullen, Pumeistril on tänna ristsed, sepärrast on ta meid nattuke warremalt öhtule lubbanud ja meile iggaühhele kakskümmendwiis koppikat napso rahha annud. Teised läksid kõrtsa purjutama, minna agga mõtlesin: ilma Röödata ei maitse ta mulle ommeti mitte, sepärrast tulin ma kõhhe koddos.“

„Oh sa mo kallis mehhike!“ ütles Röödake ja panni omma walge pehme käe Tehwani kaela peale ja wöttis täkki sawwi ta juukse seest wälja, „wõi nenda armas ollen ma sulle, et sul jõök egga jõok ilma minnota ei maitse.“

„Sa muidogi“, wastas Tehwan, „sinna pead omma armsa käega leiba leikama ja woid peale woidma, isse omma käega klasi laua peale pannema ja wälja wälama, siis pead sa ülle laua minno wasto istuma ja omma illusa filmadega armsaste mo peale watama ja omma maggusa suga jutto wehtima ja röömsaste naero lehitama. Seep se on, mis minno allama mürisepa road maggusamaks teeb, kui aurawad krahwi praed. Säh siin rahha, olle karmas, agga to head öllut, ärra wotta wanna happut, sedda ma pallun. To ka kolm klasi, luffusep peab ka ühhes joma.“

Röödake lippas toast wälja ja pari filmapilgo pärrast olli ta öllepuddelittega taggasi. Hendrik tännas ja aias wasto, agga ei aitnud ühtegi, pididi agga lauda istuma.

Laua jures hakkas wanna Tehwan juttu puhkuma ütteldes: Wanna pumeister olli römüs ja kargas kui laps ülles, et emmand õnnelikult nore poiaksesse ilmale tonud. Jah, se rööm saab kül ütlematta suur ollema, kui Summal isä ja emma ühhe illusa lapsokessaga õnnistab.

"Lapsed on abbiello rahwa au ja õnnistus. Minno isjal olli ühheksa last ja wata, mis õnnelik mees ta olli." "Minna arwan," ütles Hindrik, "et lapsed üh-
hel waesel innimesel ristiks on." "Just waestel on nad rõmuks" ütles Tehwan, "sest rikkas leiab rõmo ommast surest rikkussest ja woib rahhaga teendrid ja tallitajad palgata, kes tedda ta wanna ea sees aita-
wad, agga mis peab üks waene teggema, kui tal laste abbi pudub?"

"Agga se suur murre neid kaswatades ja toites," ütles Hindrik. "Murre," ütles Tehwan naerates, "mis ello se olleks, pärris ilma murreta? Ma arwan seal tap-
pab aia-iggawus mind ärra. Eks murretseminne olle Summala asfi ja minna ei olle muud ühtegi, kui üks, kelle läbbi Summal nende eest murretseb, mis ta minno hole alla on annud. Koddus on emma, kes neid kas-
watab ja pärrast sadame meie neid koddust wälja ko-
limaiasse, kus koolmeister meid jälle kaswatamisse ja õppetamisse ammetis truište aitab."

Tehwan jõi omma klasi tühjaks ja andis omma nore naesele ühe hea pallawa musso ja tousis üles. Hindrik watas ukse pole, kus luk alles rippus.

Pääw hakkas jo loja minnema, kui ta omma töga walmis sai. Mollemad, mees ja naene, andsid talle sõbralikkult kät ja pallusid tedda monnikord pühha-
pääw pärrast launat jälle jutto aiama tulla.

Nüüd olli Hindrik jo ni paljo ommas mõttetes seggatud, et Anna ja Urrsa koddominnes teine teise kato peal ollid ja ta ei tahtnud arro sada, kumb neist raskem olleks: Annaga nisuggust ello ellada, mõtles ta, nago mürissep omma armsa Rõdaga ellab, ei olle ka koggoniste mitte laita. Selle wanna tüdrukko kõr-
was, kes inneto ja luine ja kandilinne on, ni kui wa äggel — kes teab, kui magguš woib mo ello olla.

Nattokesse aia pärrast kuuldi üht suurt wantri

mürrinat ja üks uhke herra, weikse tõllaga, kaaks illusad kõrbi ees, sõitis temmast möda, keif pannid sedda imneks. Üks kitis hobbosid, teine tõlda ja kolmas: „Wata se on mees, kes nenda woib sõita.“ „No, sedda woin minna ka ükskord,“ ütles Hindrik, „muud midage, ma mõttan wanna Urrsu ärra.“

Wiendamal päwal pärrast sedda, kui Hindrik Tehwani maias olli luffo parrandanud, seisis ta jälle keige parremis ridis ja watas üksi filmi afnast wälja, Noh, sate jubba arro, et poisil jubba jälle mõtte olli prudi koddõ minna. Nattokesse aia pärrast sõitis wanter, kaaks illusad hobboist ees, kutsar pea peal, temma toa treppi ette. Hindrik istus peale ja monne filmapilgo pärrast olli ta jo wanna jämmeda Hummala toa treppi ees. Sggapääw olleme meie tedda ifka jälle näinud minnewad, agga tänna sadeti hobbosed järrele, mis se peaks tähhendama? No, muidogi on tänna wist jälle teised asjad tallitada. Pealegi kuuldi wanna karra-seppa toas halledat kaebamist ja nutmist, et jo keif lotus ollewad tuulde läinud ja Hindrik jo ennast wanna Rabba preiliga kihlama sõitnud. Noh, nüüd meie teame mikspärrast ta tänna koggoni teist modi ja ni torredaste sõitis — ta sõitis kihluselle. Se nutja ja kaebaja ei olnud mu kegi kui waene Annake, kes Hindrikut süddamest armastas, ja tedda nüüd kui palla suust kautas.

Meie ei tahha mitte sanna sannalt räkida, mis seal üks ehk teine woeras teggi, kuidas üks ühhest ja teine teisest omma nalja ja kommetiga püdis ette jouda, waid rägime agga Hindrikust, sest norest mehhest, kes tänna peigmehheks saab. Tah peigmehheks, — agga üks nalja asfi ei olnud se mitte, selle wanna ellokoga peigmees olla, kelle nore põlwe armastus, kui ta wahhel põllema juhtub minnema, koggoni hullopora põlleb. Ta tikkus Hindriko liggi kui hul ja pakkus talle omma suud müssutada ja kaela ümber finnihakkata, ni kui tah-

haks ta nüüd ühhekorraga wannas ikkes jälle kätte sada, kelle sees ta norel põlves olli piddand paastuma. Waene Hindrik piddi agga keif wäljakannatama. Oh, se olli waesel mehhel kül üks mädareigas, — sest Urrsu olli luine kui wa äggel, — need musfukessed, mis ta wälja jaggas, ollid happo ölle maggo, nenda, et ikka su sandiks läks, kui kollo pudutasid. Issiärranis alwad ollid nad siis, kui ta selle musfokesse peale mötles, mis ta ükskord Anna käest olli warrastanud, — ta olnud wärsk ja süddame kosjutaw ja se hinge-löhn ollewad kui wärsk leuwadinne tule õhhoke puhutud, — agga nüüd, — Urrsu musfud prrrr! — Se olli üks nuhtlus! Ommeti piddi ta sadda tükki igga-pääw wastowõtma, — kül hea kord, ühhe ka siis teeb kolm tuhhat üks sadda tükki wälja. Voi, se on rohke kül.

Nüüd olli Hindrik, kes kui tulles sädde iggalpool tö külges kinni olli, Summala päwawargaks sanud, nenda kuidas tallopoiad ütlewad; sest Urrsu olli talle nou annud sedda musta luffusseppa ammetit mahha jätta ja ühhe rikka prudi nou on jo üks käst ja Hindrik piddi nenda teggema. Hommiko maggas ta kello kümneni maas; siis istus ta sohwa peale mahha ja põlletas omma pitka warrega pipo. Wahhel käis ta tubba möda ümber, kaks kät pükkitaskus ja witis nisammoti omma aega. Pärastlounat — noh, siis olli teada, — siis istus ta jälle õllepruuble maias.

Misugguse ello ja põlwe sees ellas Hindrik nädadalad nädдалatte ja kuud kude järrele. Ta oppis nüüd omma naisokest ka ta süddame polest parreminne tunda ja ehk ta kül kui se armastus ja arm isfi temma wasto näitis ollewad ja wähhemaid kui asjo ta silmist püdis luggeda ja täita, siiski sai Hindrik arro, et wanna Trumpi suust mitte salla tössi ei olle jooksnud. Mõnnigi kord juhtus nenda, et kätte eest kōrwale juhtus nihkuma, ja Hindrik selgeste need sarwed, ta pähha wois nähha. Et se peigmehhe Pea õige kir-

juks teggi, woite jo isfigi armata. Ta äffilinne kurri
jüdda, kelle peale prudi põlmes õige tublid ohjad ollid
pantud, aias ommeti wahhel wäe kombel ülle, mis
agga warfi jälle ärrawaigistadi. Nenda juhtus — oh
kahjo — heal lapsel üksford üks weike õnnetus ja —
ah ja kallike — just Hindriko filma ees Tüdruf toob
road laua peale ja — wägga rohkeste sola pantud.
Kui ta wöttis selle suppi kausi sealt laua pealt ja —
kauh — kohhe kaela! Tüdruf jooksis karjudes pudruse
peaga toast wälja. Misuggune hul temp olli ühhel
ausal mehhel, nago Hindrif olli, wägga liig ja ütles
talle monned head terrawad sanuad. Urrsu olli agga
kawwal küllalt, — tunnistas omma üllekohhut ülles,
kahjatses, mis ta olli teinud, lubbas ennast parranda-
da ja nuttis — weel ühhe hea korra. Kes se kassike
olli, kes seal maias pallefid kirjutas, teadis ta ka jo.

Sedda ma arwan, et need asjad mitte liig arm-
sad ei woinud olla, mis ta Urrsust kulis ja näggi.
Pealegi olli tedda se laisf ello koggoni ümbermuutnud.
Eest röömsast ja illusast Hindrifust olli üks uimane
ja toršfis mees sanud, ka se keige parrem roog, mis
ta prudi soja kõrwas söi, ei maitse nud mitte nenda, kui
räim ja leib haamre ja hallasi tagga. Agga „rikkaks
tahhan ma sada ja pean ma ka sama ja kui tal ka
weel üksford ni terrawad küined olleks,“ ütles ta ikka.
Kui ma ta mees ollen, kül ma siis tal ahhelad ninna-
söõrmettest läbbi aian, kui wa karrul. Kül luffusseppa
hamer rauda taub ja temmast teeb, mis ta tahhab,
siis ei joua nad nüüd üht wonna tüdrufut läbbi tusel-
tada ja tal meelt pähha sata. Oh ja waene mees,
kuidas sa omma mõttete sees eksisid. Eest sa woid
kümme karro ühhe käega tantsuma õppetada ja kinni
hoida, enne kui sa ühhe kurja ja äffilisse mihhaga
naese peale woinust saad. Nenda olli ka Urrsu. Ta
olli kül õllepruuble tüttar, agga hummalad ja linnaksed
ollid jo temma jures kaddonud.

Nelli kuud olli Hindrik jo peigmehhe põlwes ellanud ja midda laugemalle ifta aeg läks, sedda liggimale joudis pulma - pääw ja midda liggimale pulmapääw joudis, sedda külmemaiks läks ta südda. Nenda leiame meie tedda ühhel pühhapäwa hommikul, kortsus otsaga ja torfis mottadega sohwa peal istuwad. Se olli jälle wanna Wilke hoop, mis ta Pea kirjaks teggi ja järrelemõtlemä panni. Se wa kawwal rebbane tulli igga hommiko ja juttustas talle udist, agga iggakord nenda kawwalaste ja targaste, kuidas ta sedda näggi tarwis ollewad Hindrikkut neist pöratsest mõttetest ümber pöördä. Ka sel pühhapäwa hommikul olli ta wanna Wilke käest udist kuulnud ja se olli kaunis kibbe, ni et otša kipra tõmbas ja mottad pitkali sirrutas. Wilke olli talle juttustanud, kuidas üks rikkas kaupmees ennesele olli otša teinud. — Hirmus kül — agga mis asfi talle sedda hirmust mõttet andis, ei tea kegi. Arwatakse agga, et ta sedda omma kurja naese pärrast, kes ta ello jubba siin Ma peal pörge ello sarnatseks olli teinud, meelt ollewad heitnud. Weel juttustas wannake, et selle kaupmehhe suur rikkus mitte ta omma, waid agga ta naese jaggo olnud, ja waene mehheke, kes nüüd Summala kohto ees, olnud werrimaene. — Noh, eks se olnud Hindrikul kõwwa pähkäl küllalt närrida? — küllalt, — nüüd ta istub seal ja mõtleb mis tulles tehha. — On ta jo mo naene — mõtles ta sohwa peal konnotades — pärrast ta kirjotab mo suud ja filmad keif läbbi — nalja loom ta kül ei olle — — agga lass ta putu minnusse, ma löön ta terrawad kondid tassaseks. — Winaiks kargas ta maast ülles, panni mütsi pähha, wöttis mantli ümber, ja läks wälja ulitsale. Koggematta juhtus ta ka senna ulitsale tulles, kus müriseppa Tehwani maia oli. — „Ohho“, hüidis ta röömsa melega, „seal on jo se wanna auus mürisep, temma on sind omma jure woerusseks kutsunud, — minne senna, aia wanna sawwininnaga jutto, siis lähhab so aeg ruttem eddasi.

Rohhe tulli Tehwan talle wasto ja terretas tedda, kui omma wanna sõbra ja ütles: „Ommeti ollete üks-kord-ka meie pole juhtunud, — noh — olleme jo kuulnud, kuidas teie asjad on, — wöttate jo ühhe rikka illusa ja nore tüttarlapse, kes kül mitte rahhul ei olleks, kui teaks, et teie ühhe waese müriseppa sõbraks käite. Noh egga ta sedda ommeti woi teada sada.“

Nore illusa? oh Summal parrako! mötles Hindrik ja ohkas ilma tahtmatta süddame pohjast; — Tehwan, kes keike filmapilgutamist tähhele panni, moistis ja näggi kül, mis luggo Hindriko süddamega olli ja ütles mis teil on? Teie tete ilma tahtmatta ühhe happo näu, kas ehk teie asjad wast wäija wiisi käiwad? „Ei kül just mitte“, wastas Hindrik, „minno asjad on keik pärrri ja kahhe nädjala pärrast on pulmad.“ „So, so! Sowin teile siis süddamest head õnne“, wastas Tehwan ja andsid omma naesega mollemad talle kät. „Agga kui ma tohhi küsida, kes siis teie armoke on?“

Tio Summal, wastas Hindrik pool pahha melega ja löi filmad mahha „Mis? — Selle wanna jämmeda tüttar!“ wastas Tehwan pilkamisje naero lehwitades. Wanutas siis pead ja ütles jälle: „Hm, hm, hm! woi selle tou sisse astute teie.“ Ta watas ni terrawaste Hindriko otsa ja olleks, kui Rõdake tedda mitte künaspärraga ei olleks külge toukanud, wist üttelnud: Oh teie waesed karwakesed, teie arro saab siis warfi wähhendadud ja need filledad pössfekessed jätan ma ka Summalaga, sest nenda ma teid ennam ei nä.“

Hindrik olli ehmatand, watas sure filmadega Tehwani peale ja ütles: „Selle tou sisse — mis se sanna tähhendab? Kui teie middagi halbust temmast teate, siis pallun ma, üttelge mulle ommeti; — ei tea teie agga keddagi siis pühkige su.“

Tehwan mötles nattoke aega ja ütles siis: „Se on kül üks pahha asfi ühhel peigmehhele temma prudist middagi räkida, mis ta armastust mitte ei kaswata

waid kautab, agga et ma teid ühheks öigeks ja ausaks mehheks pean, sepärrast wöttan ma julgust ja tahhan teie filmad, mis wanna öllepruuble kullasawwiga on kinni lödud, lahti tehha. Pange nüüd pahhaks ehk wõtke heaks, ma ütlen agga: sedda sadanat ei pea teie mitte wõtma, kui teil pörgo ello hirmus on."

"Mis teie ütlesite? küssendas Hindrik ja tousis maast ülles, minno pruut on sadan?"

"Sah sadan," wastas Tehwan sure fuga, "ehk mis weel ennam, üks pärreis mõrtsukas."

"Mis? — mis?" küssendas Hindrik täis wihha, "kas teie ka ni häbbematta ollete, et tedda jo ni awwalikkult laimama hakkate." "Kannata, kannata sõbber," wastas Tehwan, "minna kui teie hea sõbber ollen teie ennese lubbamisse peale middagi üttelnud ja ütlen weel: "Hindrik, teie pruut on sadan ja mõrtsukas, kes omma teendrid ni kaua pinab ja waewab, kunni nad talle ohwriks sawad."

Mis jut se on? küsis Hindrik. "Pärreis selge ja öige," wastas Tehwan, "ma tahhan teile ühhe jutto juttustada, kül siis sate nähha."

Ta nihhutas omma toli akna alla, toppis omma pipo, andis omma sõbrale ka, ja kui suits jo kahhest korskast tousis, lükkas ta ühhe korra omma käega ölla otja ja allustas:

"Mul olli üks ödde, illus priske nissamma kui minno Rõdake," — — ärge pange pahhaks, ruum kassin ja aeg lühhike ehk lähhäh ka monnel iggawaks luggeda kui feik järgi möda üllespannen, kuidas sedda Tehwani suust kuulsin, wõtke heaks, kui teile ütlen, et ta Hindrikule juttustas, kuidas temma wannemad ta ödde öllepruubli jure maia tallitust oppima pannud ja kuidas wanna Urrsu noort lapsokest wihtama ja pinama hakkanud, ni et ennam ei joudnud wälja kannatada ja isja käest abbi ja armo palluma läinud, sanud agga isja käest hea korra karratseda ja piddand jälle taggasi

minnema ja nüüd olnud ello veel pahhem, kunni ta wimaks sedda hirmsat mõttet mõtnud, wette hüppata ja mis ta ka olli teinud. Õnneks olli ta agga warssi jälle wälja tõmmatud, agga kolmandamal päwal ollewad surnud.

Reige se aia ei julgenud Hindrik häbbi pärrast filmi ülles tõsta, kui ta selle peale mõtles, misjugguse linnuksesse temma mehhike ennesele olli wäljawaallitsenud, — kirjistas hambid, pommises tassakeste: „Woi kas — woi kas! nüüd ma tunnen sedda kassi.“

„Sedda keif teggi teie pruut, se sadan innimesse näul,“ ütles Tehwan ja pühkis omma waese õe õnnetusse pärrast filmi. „Urge laske ennast seft sadana mammonast mitte pimmedaks teha. Rahha ühhe nisjugguse naese kõrwas ei te õnnelikuks. On jo ka naesi, kes mehhe näo lõhki kiskuwad ja üks nisjuggune just on Urrsu. Kuulge minno nou ja mõtte ennesele üks wiis perrenaene issi ommast seisusseft, kes teid kardab ja armastab sepärrast, et teie tedda toidate agga mitte temmast toidetud ei sa. Mees tenigo rahha, naene tallitago maias — mees togo koppikad koddo, naene kaawatago sedda hoidmisse ja holusse läbbi. Olgo ta senna üks nisjuggune abbiello, kus mees keige omma ello aia, naese käest ni kui armoandisid peab sama.“

Kui Tehwan omma jutto olli lõppetanud, pistis Hindrik kübbara pähha, jättis Summalaga ja ütles veel: „Teie sannad polle mitte kaljo peale kukkunud, peate minnust warssi udist kuulma.“

Need paar päwa pärrast sedda ollid tal mehhel wägga rahhutumad mõtted ja ei teadnud, mis nüüd teggema hakkata. Tehwan olli talle ta pruti ni alwaks teinud, et ta iggakord pitkad mofkad teggi, kui ta temma peale mõtles: Mis saab keif mailm ütlema, kui se asfi tühja jääb, ma saan keigist wälja naertud, — mis ütleb issa, mis Annake. Nende mõttetega wähkres ja mõitles ta sohwa peal, kui üks lahti tehti

ja wanna habbememeister Wilke sisse astus. Ta leidis Hindrikut kahwatand ja pahha melega eest ja ütles jure suga naerdes: „Ah, ah ah! mis sul nüüd wigga on? kas seddawisi peab üks peigmees wälja näggema? Kas so köht wallutab, woi mis sul wigga? woi on need mussud sulle süddame peale pannud, mis sul wist õige rohkeste antakse.“

„Mis sul minnoga woi minno prudiga asja on?“ wastas Hindrik pahha melega, „jätta mind rahhule.“ Wilke piddas su, — wöttis omma wahhopotti ja — üks kaks kolm — Hindriko laug jo puhhas. Weel ei olnud ta koggoni walmis, kui ta jälle jutto allustas, ütteldes: „Noh hea kül, kui sinna omma prudist räkida ei tahha, siis tahhan ma sulle ühhest teisest räkida, sest middagi lobbisema ma pean, sest sedda nouab meie ammet, sepärrast nimmetakse meid ka ellawaks tseitungideks. — Sinna tunned jo sedda weikest Annakest, kelle jures ka sinna monne hea laupäwa õhto wiwitasid, kes sind ka, ma arwan, nago nattoke armastas?“

„Jah tunnen, — agga mis siis?“ küsis Hindrik. „Jah, se kenna lapsoke on eile õhto prudiks sanud.“ „Mis prudiks sanud?“ küsis Hindrik ja kargas maast ülles, ja lõi ninna Wilke noa otša, nenda et werri sorrinal mahha jooksis. „Kas sa hul olled, woi olled sa meletu?“ kähratses Wilke, „nüüd on ninna ots narritud, agga kelle süüd se on?“ „Pruut, pruut!“ küsis Hindrik, nago ei olleks ta minnaga ühtegi sündinud, ja käis tubba möda eddasi ja taggasi. „Mis sul wigga on?“ ütles Wilke „et sa kui monni wa nar tembutad.“ „Ma arwan, ta armastab mind,“ wastas Hindrik äkkiselt, „ja ei lähhä kellegi mule.“ „Sind armastama, — nüüd weel, kas ta siis hul on? ta teab jo kül, et sa jo liggi pool aastat peigmees olled ja lrrsu sinno pruut on. „Jah sul on õigus,“ wastas Hindrik pahha melega, „ma ollen üks nar, et

ma nenda rägin, — ma waene õnneto wöttan jo wanna õllepruubli tütre. Tulle seu mo ninna kinni, — ma wöttan jah wanna õllepruubli tütre.“ „Jah wötta agga peale, ma sowin head õnne,“ wastas Wilke ja jättis Summalaga. — Olli nüüd Hindriko meel enne kurb ja pahha, siis teggi wanna karmwal ja naljakas Wilke tedda weel pahhemaks. „Woi Annake, mo armas Annake jo pruut,“ pommises ta isfi enneses. „Ta olleks ommeti, minno pulma päwani woinud odata, agga — nenda on need naesed, ussu keddas sa tahhad uskuda. Jah, ma wöttan selle wanna rikka Urrsu, muud middagi. Kas ta peaks ka ühhe nisugguse hea mehhe sama, kellega ta nisamma õnnelikult woib ellada, kui Tehwan omma perrenaesega? Mo mist muidogi, sest Annake isfi on jo ka hea. Agga minna waene, mis minnust saab? Tont mis mo Pea sees olli, kui ma need mõtted ettewõtsin! Nüüd ollen ma peadpiddi temma wõrgus ja heaga Ma peält ennam ei pease, pealegi on se nüüd jo wägga hilja, sest Annake, mo kallis Annake — on nüüd jo ka pruut.“

Alles olli Hindrik need sannad wälja räkinud, kui ta ärra ehmatas, et Ma alla olleks pöggenenud, sest — Annake olli uksest sisse tulnud ja seisfis temma kõrwas. Ta ei teadnud nüüd kuhho ta watama piddi, alla woi ülles, ei teadnud, kas piddi wihhaseks sama woi sõbralik ollema. Korraga tulli tal mele, mis Wilke Annakesest olli räkinud ja ütles siis waljo ja pahha melega: „Mis sul asja on minnoga ja mis sa tahhad?“

„Ma tullin teile ütlema, et — et — et tohter warji tulleb,“ kofkutas temma ja jäi ukse ette seisma.

„Tohter? mis temma siis siin otsib?! hüdis Hindrik.

Eks ta tulles teile adert lastma ja teid tohherdama!

Egga ma ommeti haige ei olle,“ wastas Hindrik.

„Jah,“ ütles Annake, „Wilke ütles jo mulle, teie ollewad äkkitselt jampsimä hakkunud ja ninnaga noa otsa jooksnud, mis ka tõssi on, sest teie werrine ninna

tunniſtab ſedda. Temma jookſis tohtre järrele ja meift mödaminnes ütles ta ka mulle, mis luggu teiega ollewad ja ärra panne pahhaks, ma ehmatasin ja tul- lin watama ja — oh hädda! ſe näitab nenda ollewad.”

Ha, ha, ha ha! minna pean hul ollema? kiſſendas Hindriſ kui meletu ja jookſis ühheſt ſeinast teiſe. Ha, ha, ha, ha! Annake, kuidas ſa woid ſedda hullo meeft uſkuda? Temma walletab ſulle ette ja ſinna uſfud keik?

„Woib kül olla,“ waſtas Annake ja läks punna- ſeks, „et ta mind on petnud, ſiis pallun ma, andke mulle andeks, et teid ollen pahhandanud, Summalaga,“ — ta aſtus uſſe ette.

„So! te et ſa lähhad,“ hüdis Hindriſ wihhase healega, „ſo peigmees ſuggeb ſind läbbi, kui ta teada ſaab, et ſa ſiin olled.“

„Minno peigmees!?“ ütles Annake ja jäi ſeiſma, „kas teie tunnete tedda, kes ſe peaks ollema, ſiis teate ennami kui minna ja olge nenda hea ja üttelge, kes ſe ſiis on?“

Mis? Wilke ütles mulle jo, et teie eile öhto olle- wad prudiks ſanud. „Kas ehk ſelle mehhega waſt, kes ſealt ku pealt mahha watab,“ waſtas Annake, „ſeſt kes mu ſedda waſt peſſonaeſe tütrekeſt wõttab?“ „Wilke on teid petnud. Ma ei olle mitte pruut ja ei ſa ka ellades ſama. Mitte? — tõeſte mitte?“ kiſ- ſendas ehmatannd Hindriſ, aſtus temma liggi ja wõt- tis möllemiſt käeſt kinni, „Ütle mulle ommeti, armas Annake, kas ſa tõeſte mitte ei olle?“

„Pärris ſulla tõſſi, uſſu mind ommeti,“ hüdis Annake. Ärra walleta Annake, ſa teed patto,“ hüdis wärrisewa healega luffuſſep ja hakkas temma ümber ſüllega kinni, ſinna olled pruut kui kellegi mu ſiis — ſiis — ſiis minno pruut.“

„Oh Summal! ta on tõeſte hul,“ kiſſendas tüdruk.

„Oh ma waene! Laſke mind lahti! Appi! Appi!“

„Hul? Minna hul?“ kiſſendas Hindriſ, — „Ei

ma olle nüüd weel mitte, woib olla et ma selle rõmo pärrast hulluks lähhan, kui sa mo naeseks saad. Jah jah Annake, minno naeseks pead sa sama. Tulle Annake, anna mulle üks musso, sest ma tean, et sa mind armastad nisamma ka minna sind."

"Mis tembutaminne se on, mis mo filmad näwad? ütles üks naesterahwa heal nende selja tagga. Se wöeras olli wanna Trump, se kaardikatsuja. Annake läks punnaseks kui werri ja hoidis põlle omma su ette; Hindrik agga astus termaste ta wasto, küsis lühhißelt ja tõlpiste: "Mis sa kulutad? Ehk mis sa ni sallamahti minno tuppa tikkud?"

"No, tasfa, tasfa, Hindrik!" ütles Trump ja teggi ühhe mõrro näo, "ma ei olle sallamahti tikkunud, waid tullen teid teie armsa prudi jure kutsuma, kelle hing kül ühtegi sest sohhinaljast ei tea, mis peigmees fiin teeb." "Sohhi nalli? Mis? Se on üks peanalli," ütles Hindrik, "sohhinalli olli se, mis ma selle wanna tüdrukuga seal wanna jämmeda öllepruuble maias pid-dasin. Säh, fiin on selle wanna tüdruko kihlasõrmus, wi sedda talle kätte ja weel palju terwisid minno polest ka."

Trump näggi wälja nago kas, kel hiir nokki eest ärrawoetud on ja pöris talle nende sannadega selga:

"Kui sa kappi immed, kül sa siis kahjatsed."

Nüüd ollid Hindrik ja Annake jälle üksi.

"Mis sa nüüd olled teinud, Hindrik?" ütles Annake.

"Mis ma ollen teinud? Ollen ennaft neist sadana wõrgudest lahti kiskunud, sest rikkusse ahnusselt, mis mailma ello wangi ehk weel ennam pörgo elluks teeb. Kuidas ma sest hullust mõttest lahti sain, tahhan ma sulle keik juttustada, kui sa jo pärris minno olled, mis — kui Summal aitab — õige warssi peab sündima. Ja, se peab ni tõeste sündima, kui ma sind musfutan ja — andis kõhhe ühhe ja warssi teise ja kolmanda.

"Wata, ma ollen sulle üttelnud, wannake, Hindriko

filmad sawad ikka weel parrajal aial lahti minnema," ütles Wilke Hindriko issale ja näitas käega nende noorde armastajatte peale. Mollamad olid teisest toast pealt waatnud.

"Minno issa, mo armas issa!" hüdis Hindrik, „anna andeks, et ma find ni raskeste ollen kurwastanud. Siis on nüüd minno armoke, keddas ja mulle sowisid, keddas ma agga ommas pimmedusses mitte ei näinud. Önnista meid issa ja Summal saab meid ka töeste önnistama."

Nüüd woiks Urrsust ka hea tükkike juttustada, agga lühhendame jutto, sest ta on muidugi üllearro pitk, sest on kül, kui ütlen, et ta nüüd kui meletu turtsus ja purtsus, löi ja kratsis, kellest issiärranis waesed teendrid paljo teadwad räkida.

Lass ta müllata peäle, pörame meie agga omma film ja kõrw jälle selle waese önnemaia pole.

Monne nädala pärrast olli ühhel öhtul wanna Hameri maias suur wöeraspiddo.

Seal sai nüüd södud ja jodud, naerdud ja nalja tehtud, ja wimaiks ka weel tantstitud. Selle tarwis olli ruum kül weike, agga kel se himmo ni suur on, se woib sedda kirtwe filma otsas tehha. Reige naljakam olli Wilke, kelle Pea jo ühhe kauni hobi al äggas. Ta kargas ühhe woera jurest teise jure ja juttustas, kuidas Hindrik ja Annake agga temma läbbi on ühheks pariks sanud.

Kui jo keif se ö olli tantstitud ja müllatud, jätsid wöerad ja ka nore pari wannemad önnistades Summalaga ja lahkusid.

Kümme aastat on nüüd möda. Hindrik ei olle mitte kül üks rikkas mees, waid üks joukas handwerk. Kuus lapsokest nago kuus orreli torrokest jooksewad tubba möda ümber ja tewad wannemattele ütlematta suurt römo. Reiges se linnas ei olnud önnelikumaid innimesi, kui Tehwan omma naesega ja Hindrik omma

Annakessega. Mollematte pari wahhel olli jädam söbrus.

Urrsul on selle aia sees kaks meest olnud ja mollemad on ka aasta pärrast furno aeda kantud sanud. Rägitalse, et Urrsu ollewad neid furnuks wihhastanud ja pinanud, mis ka tössi tahhab olla. Kui Urrsu mehed sealt möda kanti, siis ütles Hindrik iggakord: „Nüüd olleks minna seal sees, kui ma selle meletu limpo olleks sanud. Summal olgo tännatud, et ta mo moistust lahti teggi ja ma arro sain, et se pärris õige olli, mis mo isä ütles: „Rikkus ilma rahho ja armastusseta abbiellus, on üks solane hallikas, kelle jure üks jännone reisja peab ärranörkema. Rahholik südda, armastus abbiellus, holus ja waggadus agga on need wee soned, kes neist joob, se tunneb jo taewalikko rõmo fiin Ma peal.“

Hans Wapper.

Hamburgi linnas ellas üks rätsep, nimmega Poggen. Reige rätseppade seast olli ta se esfimenne ja teiste Pea. Üks kolmekordne kiwvi maia, sure rohhoaiaga, olli ta pärris omma. Üks tosin sellisid ja pursisid weel rohkem istusid tö toas laua peal. Wa koppelut olli nurgas kastikesse sees weel õige rohkesti. Üht warrandust olli Summal temma käest ärra wöt nud, se olli ta abbikaas, kellest tal üks ainus tütreke, nimmega Katarina järrele olli jänud. Et kül rahha ja rikkus paljo innimesi rikkub, ei lasse ennast ka mitte keif sest mammonast weddada ja üks nisuggune olli rätsep Poggen. Waesid ja armetumaid ei jätnud ta ilmasgi ilma ja keif waesed teadsid temma lahtisest käest paljo juttustada. Ta olli üks rõõmsa werrega mees ja armastas wägga nalja ja piddas sepärrast ka

suurt luggu naljakattest sellidest, kes palju maad ollid reisinud ja mõerast maast ja rahwast heaste lobbiseda mõistfid.

Minno nou on nüüd, teile, armsad sõbrad, ühhest ja pärrast jälle teisest sellist middagi rätida ja hakame siis sellega, kes seal ka meistre melest esimenne olli, temma nimme olli Anton Ripper, Berlini linnast. Meister Poggen pidas temmast suurt luggu, sest Ripperi keel olli ikka heasti märitud, nenda et jutto aiamisse egga nalja teggemisega ükski temma wasto ei sanud ja et meister jutto ja nalja armastas, kuulsime meie jubba. Subba laks aastat olli ta Poggeni sellide seas tööd teinud ja neile jo mitmel wiisil ommast rikkast isjast, kes üks suur kaupmees ollewad ja ennese surest soust ja jaust rätinud ja kuidas temma isja tedda ollewad tahtnud studerida laske, agga temma issi jälle tahtnud rätseppaks sada ja weel ühte ja teist, mis weel mele tulli ja misga agga arwas au ja kustuft sawad. Mis ta teiste sellidele olli rihmanud, sedda rätis ta meistrele ka ja ta libbe keel satis sedda korda, et Ripper ja Poggen keige suremaks sõbraks said. Kui nüüd Ripper jo Poggeni wasto ni libbe ja mahhe olli, siis olli ta muidogi weel libbedam Poggeni tütre Katarina wasto, sest se olli jo se hiir, mis se kawwal rebbane püdis. Eggapäaw kandis ta neid keigepenemaid rided ja pealegi olli Ripper weel üks illus mees, pitt ja sirge kui üks püssi raud ja nenda ütelda wällimisest kramist kusti poolt laita: muud kui agga, et ta rätseppa ammetis se keige wiimne olli, mis agga suremat tähhelgi ei pantud ja ükski sanna ei tohtind lausuda, sest et ta rikka mehhe poeg olli. Noh, kas se siis imme on, kui nore mamselli Katarina werri olleks tombama hakkanud? No muidogi mitte; agga se ei olnud weel suggugi imme, et Ripper Katarina peale ommad filmad wiiskas, sest mis ta olli? üks waene ja kehwa handwergi sel, nenda kuidas tem-

maist parremat teadmist same; agga Katarina ühhe rikka koddanikko tüttar ja ainus warrandusse pärrija ja illus kui üks pilt. Ühhe sannaga üttelda, et keik kitusse wäärt asjad, mis agga ial ühhe naesterahwa jurest woib leida, olli ka Katarina jures keik leida, — sõbralik, lahke ja lapselikko armsa süddamega. Eks olle asjad, mis tüttarlast armsaks tewad.

Mitte Ripper üksi ei näinud, et Katarina illus ja hea ja temma isä rikkas ja auus olli, waid tö toas istusid weel üksteistkümmend meest omma jalgade peal, kes sedda nifamma ka teadsid ja warfi same isfiärranis üht nende seast nimme pididi tunda, kelle süddant Katarina armastusse nool olli hawanud ja nenda tuld lahti peastnud, se olli: Hans Wapper.

Nenda kuidas ühhe kirjo sulgedega wau ja halli kuega sissa wahhel üks suur wahhe on, nenda olli se wahhe ka suur küllalt Ripperi ja Wapperi wahhel: Ripper rikka kaupmehhe poeg, Wapper waese lesse naese laps. — Ripper pitk penike mees, iggapääw ja isfiärranis pühhapääw, penikeses rides. — Wapper jälle lühhi meheke, üks allam kuele seljas.

Ripper puhkus jutto ni et su wahhutas, — Wapper istus laua peal ja lõhtus agga käega ülle Pea.

Eksiteks olli Wapper Summalast lodud üks tasfase waimoga mees, teiseks ei julgenud ta ka mitte paljo räkida, sest ni pea kui ta omma su lahti teggi, naersid teised kui koerad ta woöra kelemurde ülle.

Eks Wapperil kül need asjad pudusid, mis Ripperit teiste innimeste ja isfiärranis meistre ja temma tütre ees armsaks teggid; siiski olli tal middagi, mis Summala ees paljo wäärt on. Ta olli üks läbbi hea süddamega pois. Iggapääw ja igga tund paistis ta hea südda ja leplik meel wälja. Waesed pursid, kelle selga ifka ja ühte puhko joobnud ja holimatte sellid künarpuga moedawad, teadsid sest wägga paljo räkida. Helde ja armolinne olli ta waeste häddaliste wasto,

sest kui ta ühhe ulitsa peal leidis, kel abbi tarwis olli, siis andis ta hilbo ihho pealt ärra. Ta ei olnud mitte kui teised sellid, kõrtsimehhe ja trahteri isjanda pärris orri, kes igga laupäwa õhto ja pühha pääw omma nädala tenistust ärra piddid wima ja taggastulles tühja taskoga ja täie peaga parrema ja pahema pole maia seina wasto toukasid. Wapperil ei jänud nisugguse asja tarwis koppikatgi ülle, sest ta olli ühhe innimessega ni paljo wölgo, et ta need intressidgi ei joudnud maksta: se olli ta waene leß emma. Mõtles isfi! misuggune laps on, kes omma wanne-matega mitte wölglif ei olle? Kes neljandat kasko on öppind, kül se teab, mis nad meile head on teinud ja mis meie kohhus neile jälle on tehha. Wapper teadis sedda ja satis, kui ta jälle monne rubla olli teenud, omma emmale.

Wapper olli ühhes Ripperiga Poggini jure tulnud ja kui se essimenne aasta temmale ka mitte roßid ei kaswatanud, siiski olli ta rahhul, et libbowitso ka mitte rohkeste ei olnud. Teada on, et kurrat waggasid ennam kiufab kui neid, kes jo ta omma on. Nenda olli luggu ka Wapperiga. Teised sellid, isfiärranis Ripper; lastsid ommad terrawad noled — teotamisse jannad — ikka temma peale, agga temma hoidis omma kilbi ees — kannalust — nenda et need talle ühtegi kahjo ei teinud. Agga nüüd tuli korraga üks teine nool ühhest teisest küljest, sedda ei joudnud Wapperi kilp mitte taggasti lüia, waid ta tungis läbbi ja hawas süddant. Kuulge siis nüüd, kül sate arro, mis tal waesel lomal wigga olli.

Ühhel pühhapäwa hommitul — kui teised sellid weel omma laupäwa õhtust peatait puhkasid — toulis ta maast ülles, panni ennast ridisse, pistis lauloramoto kaenla alla ja piddi kirrikusse minnema. Treppist alla minnes kulis ta meistre toas üht

maggufat naermist. „Kes seal peaks nüüd ni edde-
waste naerma?“ pommises ta isfienneses. „Wannu
meister on jo üffi koddus ja tüttar, — — piddi üt-
lema, on jo paar kuud koddost ärra ja ei olle weel
tulnud — — haaa! öse sõitis wanker treppi ette, wist
ta on tulnud.“ — Et nüüd Katarina ikka weel wör-
rinal räkis, ni kui ollefs peasofe toas laulnud ja wah-
hel jälle maggufaste naeris, jäi ta seisma ja kulis ja
nüüd tundis ta, nago ei ollefs ta mitte täis woinud
sada sedda räkimist ja naermist kuulmast. Ühhekor-
raga leidis ta ennast ni liggidal ufse jures, nago ol-
lefs Pea ja üks ühtekaswanud, ta ehmatas ja kargas
taggasi, agga se üks näitis ni kui magnet ja temma
Pea kui raud ollewad, sest nattofesse aia pärrast ol-
lid nad jälle kous.

Kes teab mis se olli, öi woi õnnetus, sekord näi-
tis se meie waesel sõbral kül suur õnnetus ollewad,
— meister Poggen teggi ufse lahti ja Hans olli sel-
lili ufse al maas. Poggen ehmatas ja kargas tag-
gasi, Katarina jooksis teise tuppa. Hanso keigeesfimenne
tö olli nüüd, et ta maast ülles toufis. Ta olli kül
jallal, agga piddi hääbi pärrast lõhkema ja ei sanud
sanna suust wälja ja hääbi olli nenda suur, et wessi
filmist wälja tulli.

Meister, kes ta koggematta õnnetust näggi, ei pah-
handanud ennast kül selle üle mitte, waid ütles:
„Noh polle sest suremat tulli. Minna tunnen nisug-
gust noort rahwast jubba. Kus nad ühhe nore illusa
tüttarlapse teadwad maias ollewad, seal temmal asja
ja koghendamist ikka ufse ja afnatte kallal. Noh wata
siis nüüd nenda, et so tahtminne öige tassja saab, siin
ta on.“ Nenda ütteldes läks ta teisse lambrisje, wöt-
tis tütre käest kinni ja wiis tedda ta jure.

Hans seisis ikka weel mahhalödud filmadega ufse
ees ja ei julgenud mitte temma peole wadata. Wi-
maks aias ta meistre nägutamisje peale süddame rindo

ja töstis ommad filmad ülles. Oh sa waene Hans, mis ta nüüd tundis! Kui üks tulline nool käis ta süddamest läbbi ja se haaw ei kaswanud enam kinni ja nüüd olli waese Hanso süddame rahho otsas. Ta ei teadnud, kuidas ta sealt olli wälja tulnud, muud kui leidis agga, et ta nattoesse aia pärrast kirrikus olli. Nüüd tundis ta ennese seljas üht rasket koormat ollewad. Ta nuttis pallawaid filmawepissaraid ommas kambrikeses, agga süddame rahho olli ja jäi laddumaks. Suhtus siis monnikord, et unnes „Katarina“ hüdis, noh siis olli teistel sellidel lu suus, mis nad hommikust öhtuni närrisid.

Mis pididi waene Hans nüüd teggema? aasta ja kaks läksid möda ja armastusse jured läksid iggapäaw suremaks. Kül mehhike püdis need mõtted tuulde sata, agga — walle. Kül hüdis ta mittoorda ennesele rusfikat näitades:

„Sinna narr! Sa hakkad üht nisuggust rikkast tüdrukut armastama, kellel, kui ta ühhe korra kae wälja-sirrutaks, igga sõrme otsas kümme koggoni isfi meest olleks kui sinna olled.“ Agga segi ei aitnud ühtegi. Ta wöttis nouks sealt ärra minna, agga se sallaja fide olli raske kakkiskuda.

Hanso südda olli kui üks kewa wee-pot, mis igga-kord ueste üle hakkas aiama, kui Antonit jälle ühhe sammo näggi meistre tütre liggimalle astuwad. Weel kibbedam ninnatubakas olli tal se, et Katarina isfi ta Antonit näitis armastawad. Noh, mis pididi waene Hans nüüd lootma, muud middagi, pühhi agga su puhtaks ja olle ilma. Tah, kerge sul kül üttelda, agga sellel raske tehha, kes ühhe nisugguse tössise armastusega üht tüttarlast armastab, kui Hans Katarinat armastas.

Katarina olli, nenda kuidas nisuggused toaellokad ennamiste keif on, üks suur lillede ja purilindude sõbber ja kahjatses wägga, et talwel ehk kül linnud, fiiski mitte illusaid lillesid ei kaswa. Et ta nüüd lil-

ledest mitte suurt rõmo talve aial ei tunnud, rõmus-
tas tedda ennam üks sissa, mis ta omma sõbra
käest kingitusjeks olli sanud. Sedda sõtis ta sure ho-
lega, nisamma kui sinna omma lamba tallepid ja sea-
põrsasid sõdad. Ühhel hommikul toutsis ta maast ülles,
lähhab linnul süia andma, agga — hüüü — panni
ta kõllama, wanna hal puris maas, jallad väljasirru-
tud kowwa ja kange; oh se olli õnnetus, mis tüdru-
kukesel mitmeks aiaks nutta sai.

Kaks leinamisse näddalat ollid Katarinal jo möda
läinud ja iggapääw nuttis ta kibbedaste ja tänna õhto
modi minnes nuttis ta jälle ja räkis ishienneses:
„Homme on mo sündimisse pääw, ma peaks siis ka rõ-
mus ollema, agga egga minnuft sedda ommeti ei sa.
Üks puhhas, las teised rõmustada, neil polle ühtigi
kahjo sündinud, nad woiwad sedda.“ Teisel hommi-
kul teeb ta ommad filmad lahti, agga, — oh immet
— modi ees laua peal seisab üks puur ühhe illusa
sissaga, kes kōhhe illusaste laulma hakkas, ni kui ol-
leks ta teadnud, et tänna nore mamselli sündimisse-
pääw on. Oh sedda rõmo, mis tal nüüd olli! Ta ei
teadnud, mis ta pididi teggema, kas naerma woi
nutma. „Kes mu mulle nisuggust suurt rõmo on tei-
nud,“ ütles ta, „kui se hea ja kallis Ripper. Ei
— jah, teist nisuggust head innimest kül ennam Ma
peal ei olle kui temma on. Kui ma mehhele lähhan,
siis ei, — — lähha ma muule kui temmale — tahtis ta
üttelda, punnastas agga näust, löi filmad mahha ja olli
täis hābbi, et nenda olli rākinud, et kül legi ei kuulnud.

Omna lapse auuks ja rõmuks kutsus meister Pog-
gen sündimisse päwa õhtuks ishiennese ja Katarina
sõbrad kōkko. Ka sellid tö toas pidid selle päwa
rõmuft ossa wõtma. Katarina astus kōhhe Ripperi
ette, andis talle kät, hakkas tedda armsa filmadega ja
naerolikkō näoga selle hea kingitusse eest, mis tal
suurt rõmo ollewad teinud, tännama. Ripper teggi

eest otsa, nago ei teaks ta ühtegi; agga et Katarina ikka ni immelikko armastusse filmadega ta otsa wah-tis ja se illus suke naero lehwitades pallus, et ta mitte ennam wasto ei aiaks, ütles ta: „Tah, armas mamsel, se on nenda! sedda römo ollen minna teile teinud ja üht puri linnolessega kinkinud; agga teil, se öieke keige tüdrukutte seast, on woimalik, ühhele ennast kui üht ingliskest sülesse kinkida.

Kattarina punnastas nattoke hääbi pärrast ja löi filmad mahha, agga se olli no muidogi ühheks filma-guks, — warši watas ta jälle ülles, astus Ripperi jure, andis talle kät ja tännas tedda ueste wägga mahheda ja illusa fannadega selle kingitusse eest.

Waene Hans seisis ühhes nurgas, ni kui olles tal nuiaga pähha lödud. Kord ni kui sullaks ta südda ta sees ärra, kord paisus ta südda wiha pärrast ni täis, et löhki tahtis karriseda. Wimaks tõusis ta maast ülles, läks omma tuppä, kramis ommad asjad pauna sisse kotto ja homme hommiko piddi ta tõeste reisi peale minnema, et ommeti ükskord ommaast pinast peaseks. — Selsammal ösel näggi ta üht immelikko und. Ta olli ühhes illusaste ehhitud toas. Pillid hüüdsid ja meeste-rahwas ni heasti kui ka naeste-rahwas walmistasid ennast tantsumisse wasto. Teiste seas näggi ja tundis ta Katarinat, agga — oh süd-dame walla — ta hoidis Ripperi käest kinni ja pid-did warši peale hakkama.

Esseiteks tantסיםid nad öige tassä ja aegamöda, pär-rast ikka rutteminne ja rutteminne, kunni nad wimaks kui meletumad möllasid. Ühhekorraga kiirleb Ripper Katarinaga temmaast möda, agga — temma südda tahtis ehmatusse pärrast rinnust wälja karrata — Ripperil mao Pea otsas! „Önneto mamsel Poggen!“ hüdis Hans wärrisedes, „mis teie tete? teie tantsite jo ühhe maoga!“ Katarina ei pannud sedda tähhelegi ja möllasid agga eddasi. Korraga küssendas Katarina

waljuste, ja kufkus furnud mahha, maddo olli tedda faelast hammustanud! — Korrage olli sel unnenäul ots ja üks teine astus temma assemele. Ta olli ühhes kirrikus, — Katarina ja Nipper astuwad sisse. Katarina illusas walges fidi rides, Nipper penikeses kallemi kues. Käest kinni hoides lähhawad nemmad altari ette, kus õppetaja neid jo otis. Tubba tõstis õppetaja käed ülles ja tahtis õnnistades selle nore pari Pea peale panna, kui Hans jälle Nipperil üht mao pead nääh ollewad ja sure healega küssendab: „Mamsel Poggen, mis teie tete, teie lähhäte ühhe maole abbikasaks!“ Nenda küssendades jooksis ta selle nore pari jure ja tahtis neid mollemad ühhest ärralahhutada, agga se olli jo hilja, sest Nipper olli ta ümber kinni hakkanud ja omma terrawa mao hammastega ta faela sisse hammustanud! Berri jooksis kui jõggi ta walge kleidi ülle ja rosipunnased pössed läksid lummiwalgeks. Kui furnud kufkus ta altari ette mahha. Nüüd hakkas Nipper ommast maofurgust ello tuld wäljaaiama ja warfi hakkas altari tek, siis altar issi põllema ja wimaiks olli kirrik seestpoolt keik tuld ja suitso täis. Õppetaja ja laulatfi rahwas pöggenefid keik kirrikust, agga Hans ja Nipper woitlefid nüüd hirmust modi Katarina furnud kehha pärrast üksteisega. Nipper puhkas tuld ja suitso Hansole wasto filmi ja tahtis mehhikest ärraläkkatada. Nüüd hädda jo ni suur olli ja waene Hans jo Niperi kätte alla pididi surrema, tõmbas ta altari pealt Jeesusse kuijo ja hakkas sellega omma waenlasse wasto söddima. Monne pari plarrakut olli ta sellega ta möda filmi kihhotada sanud, siis wingertas ta ka warfi kui üks us pörrandul maas ja pallus armo. Hans ei wiwitanud nüüd ennam temmaga omma aega, tõstis Katarina maast ülles, wöttis tedda omma süllesse ja ruttas temmaga wälja ja sellesamma korrage langes põllewa kirriko laggi sisse ja Hans — ärkas ülles.

„Ei, ei ma nüüd ei lähha ni pea weel ärra,“ ütles Hans „ma tahhan weel watada, mis se maopeamees siis õige teggema hakkab ja mis siin wimaiks sünnib. Eht on Summal mind sepärrast sedda imelikko und lasknud nähha, et ta sedda ilmašuta inglifest ka ilmsi minno läbbi selle mao küünde wahhelt tahhab peasta, nago se unnes sündis. — Maddo — maddo, — Nipperil mao Pea — mis se peaks tähendama? Dot, oot, same nähha, mis sünnib.“ Nenda räkis Hans ja läks nüüd jälle tötuppa, kus teised jo hea nattoke aega ferrašse tõmmatud jalgade peal kõhendasid. Noh, nüüd olli teistel, isšiärranis Nipperil, jälle su kõrwani lahti, sest Hans tulli sekord nattoke hiljem maggamišse kambrišt wälja. „Sa,“ ütles Nipper, „kes omma taldre pealt kelega laškub, pistab teise ommašse ifka Pea filmišt sadik; ešs olle õige, šöbber — olled eile wišt wägga paljo klaši pohja waatnud.“ Hans ei lausnud šannagi, waid mõtles agga: aia nüüd kõhwi aia, wanna lašutaja maddo, ni kawa kui minna ellan, ei pea ša mitte Poggeni tüttart ärraneelda šama. Nüüd hakkas ta ifka ennam šallamahti Nipperil järrele wahtima, temma tööd ja teggo, jutto ja kõnnet ennam järrele kulama ja küššis ka monne Perlini kaupmehhe käešt kaupmehhe Nipperil järrele, agga kegi ei teadnud, kas Perlinis on üks mees, kel se nimmi on, moi mitte. Kirjakandja käešt kulis Hans, et Nipper ka mitte üht ainušt rahha kirja ei olle šanud, agga rahha — noh sedda olli kui šitta; — kušt ja mil wišil ta sedda šai, olli raške arwata. Nipperil olli se hais ka ninnasse tulnud, et Hans temma iša järrele kulab ja se šippitas tal ni, et mehhiše äggaš ja turtšus ja wiškas ning kartis tedda ni kui kas šoera ja olleš igga filmopill näinud, et Hans šealt maiast olleš wäljatušeltud šanud. Temma wa patune teotas tedda jo meištri Poggeni ees mitto šorda ja ütles ifka: „Še, wa kallis ai, mo nou järrele ja

aia sedda libhilbakat maiast wälja, — temma on teil pahhandussesk, sedda arro ollen ma sanud, sepärrast tete heasti, kui tedda aegsaste kus paggan sadate.“ — Poggenil ei läinud Ripperi könne kül mitte ühhest kõrwaft sisse teisest jälle wälja, agga sellegipärrast, — et Hans wägga kadowäärt tömees olli ja karwa wäärt pahhandust temmast ei olnud leidnud — ei saatnud ta tedda weel mitte kohhe maiast wälja.

Monne nädala pärrast sündis seal maias üks asfi, mis wafel Hansul wägga süddame peale käis, sest mehhikessel tehti jälle üllekohhut ja seford — öige rängaste. Tötoast laddus suur tük kallemit ärra; agga uksest egga aknast ei olnud warras mitte sisse tulnud ja pealegi olli tubba teise korra peal, — kes se warras siis pididi ollema? no muidogi üks omma innimestest, kes seal teist wiisi wois arwata. Kül meister otsis ja kulas järrele, agga warras polnud kegi ja kallem olli ja jäi laddunuks.

Ni selgeste kui Ripper sedda teadis, kes se kallemi warras olli, ni selgeste teadis ta ka, et Hans ilmasüta olli; siiski mötles ta: üks auk olle nüüd walmis, mis sa weel otad, minne ja wiiska Hans sisse, siis on se kirp so kaela pealt ärra. — Ta läks teiste sellide jure ja ütles: „Minna arwan ikka, et se Hansust paljo ei tahhe möda minna, — agga mis teie arwate?“ „Küllap wiist muidogi,“ ütles üks nende seast, „pealegi näggin ma tedda eile hilja weel wanna narrokaupmehhe jures käiwad.“ Roh, mis nüüd muud kui — Hans warras walmis.

Et Hans narro-kaupmehhe jures käis, ei olle mitte walle, agga ei olle ka mitte imme, sest egga ta eile õhto üksi ei käinud, waid se sündis saggedaste, kui tal agga aega olli, ja mis ta seal käis, sedda same pärrast nähha.

Teised sellid, agga isfiärranis jälle Ripper, wiiskafid talle ühte puhko nisuggusid kontsid ette. Hans ei

pannud sedda eest otša tähhelegi ja ei sanud mitte arro, mis se pididi tähhendama, agga kui asfi ikka hullemaks läks, olleks Hans kül üks pärris rummal wassitas olnud, kui ta ikka weel arro ei olleks sanud. Ta läks ehmatusse ja häbbi pärrast esfiteks näost walgeteks, siis jälle punnaseks, et se häbbematta innimenne Ripper tedda, kes ta keigile heaks eestmärgiks wois olla, wargaks söimas. Kes olleks sedda uskunud, et Hansust sedda pididi sama, mis ta nüüd teggi. Kui wälk kargas ta maast ülles ja kōhhe Ripperi karwo kinni, tõmbas tedda laua pealt mahha ja rapputas siis pōrrando peal ümber kui kōlka kotti, teine karjus, mis ta wois, nago olleks ta mõrtsukatte käes. Et Hanso joud kōwwem olli, olleks Ripper wist sealsammas kōhhal omma tenitud palka kätte sanud, kui teised sellid talle mitte appi ei olleks tulnud. Nad lahutasid kasklejaid ühhest ärra, andsid Hansule monne hea wommi selga ja lütkasid siis, Pea ees jallad tagga järrel, treppist alla. Meister Poggen kulis sedda mürinat ja tulli parrajaste wälja, kui Hans werriše Pea ja kättega sedda naljakat treppireisi reisis. Sa ehk mõtled, et Poggen temma asja järrele kulas ja siis temmale õigust, — moistis, — agga walle! Ta söimas tedda tüllitsejaks ja kasklejaks, kutsus tedda sisse, maksis ta palka wälja ja käs kis tedda filmapilk kus se ja teine minna.

Hans pistis omma rahha taskusse ja pōris wessiste filmadega selle maiale selga, kes ta pead olli werriстанud, ehk mis weel ennam, kes ka ta süddand olli hawanud. Ulitsa peal pōris ta ennast weel ükskord ümber ja wiskas filmad meistre akna peale. Mis ta seal näab? Ripper istub toli peal, Katarina sillitab temma sinniseks peksetud pōska. Weel ükskord õhtas ta süddamest ja käis nüüd omma teed eddasi.

Ta läks nüüd jälle seina narro-kaupmehhe maia pole, kus ta ikka iggapäaw käis. Seal ronnis ta üh-

hest kitsast treppist ülles ühhe weikesse kambrisse, kus sees üks wodi olli ja wodi sees olli üks wanna raske haige naesterahwas.

Piddage, ma tahhan teile juttustada, kuidas se fenna olli sanud. — Ühhel päwal, — sedda on mõnni hea pääw taggasi — kõndis Hans linna ulitse peal. Öhto ämmariko aial näggi ta üht wanna naesterahwast, maia seina äres kiwwi otsas istuwad. Hans läks liggimalle ja küsis heldeste: „Wanna täddike! mis teie öhto hilja weel ütsipäini siin wäljas istute? Kas tohhiin teid koddo aidata?“ Wannake püdis wastada, agga ei sanud, kuffus kiwwi otsast mahha. Hans läks nüüd liggimalle a küsis weel ühte ja teist, ei sanud agga muud kui: „Minna surren — nälg — nälg —“ Noh nüüd teadis Hans, mis tal waesel wigga olli ja jooksis filmapiilk pekkeri jure ja tõi talle sealt middagi ta nälja kustutamiseks. Kui ta nüüd sedda olli ärrafõnud, olli ta jo heasti kõbbusam ja Hans küsis nüüd jälle: „Noh, wanna mammake, kas woite nüüd käia? tulge ma aitan teid koddo.“ „Mul ei ollegi koddo,“ ütles se naesterahwas, „minna ollen üks woeras Prandenburgi linnast; — rahha on mul jo annmogi otsas ja nüüd pean ulitsa peale nälga ärasurema.“

Hans kratsis omma kõrwatagga ja mõtles: mis ma pean nüüd teggema? — wannake on üsna kimpus ja sure õnnetusse sees, — ei, sedda õnnetumat pean ma aitama! Ta tõstis tedda maast ülles ja aitas tedda eddasi; agga kuhho pididi ta tedda aitama? ühhe ja teise maia perremehhe käest pallus ta üht weikest kambrikest agga kegi ei lubbanud. Kui ta nenda jo peale kümme olli läbbi käinud, lubbas siis ommeti üks üht kambrikest, — no muidogi mitte ilma hürita — ja se olli sesamma narro-kaupmees.

Seal juttustas ta nüüd miisparrast ta fenna tulnud. Lemma olli üks waene leff Prandenburgist ja

olli jalla sedda pitka teed Hamburgi linna tulnud ja otsis omma poega nimmega Peter Lade, kes jubba mitto aastat seal ühhe rätseppa jures töös pididi ollema. Mitto päwa olli ta ilma asjata temma järrele kulanud, ei leidnud egga leidnud.

Et se waene mammake ni ärra nälginud olli, jäi ta warssi teisel päwal raskestes haigeks. Nüüd olli waesel Hansul talitamist küllalt. Saggedaste jooksis ta tohtre järrele ja pallus omma haiget watama tulla, — sealsammas andis tohter tähte ja jookse agga nüüd jälle apteki peale, rohto toma. No muidogi olleks finna ja minna warssi ärra wässiinud, agga Hans ei wässiinud ilmasgi ärra head tehhes. Sest aiast tõmbas ta nüüd koddus ifka liggi hommituni tööd tehha — eks nüüd olnud poisil kaks emma toita, teine pealegi haige — ja issi tahtis ka sada.

Nüüd kulas Hans Peter Lade järrele, agga ei middagi — Peter Lade olli kui Ma al. Ehk kus ta wois tedda leida, sest ses linnas ei olnud mitte üht karwa jalga, kel se nimmi olleks, weel wähhem üks rätseppa sel. Ehk wast arwate isfigi ärra, et Peter Lade mitte ennam Peter Lade olnud, waid Anton Nipper, agga kes sedda wois arwata, — noh seep se on.

„Noh armas emma,“ ütles Hans sisseastudes, „kuida kassi käib, kas ollete jo parrem?“

„Ja, mo kallis laps,“ ütles haige, „ma arwan, et kui sa mind weel paar päwa aitad, et ma siis jo ülles woin aiada.“ Ta sillitas Hanso pead ja ütles: „Summal ei jätta sulle sedda mitte tassumatta, mis sa mulle teed.“ — Ka ei unnustanud wannake mitte omma poia järrele küssimast, mis peale ta jälle sedda kurba wastust sai, et ta temmast healt egga lõhna ei olle kuulnud.

Et nüüd jo hilja olli üht teist meistrit otsida, wõttis ta nouks selleks õfeks haige wannakesse seltsi jada. Ta lastis ennast kassipõssile laua peale ja mõtles, mis ta pididi teggema.

„Noh, mis on nüüd sinno lootmisest sanud,“ hakkas ta jälle ennast maenitsema, „sa olled ikka, ni kui kord jo ütlesin, üks narr ja jääd ka narriks, — mis sa püäd tedda, kui ta sind ei tahha. — Hans, Hans, — sa olled üks mees ja waewad ennast nisuguste mõttetega. Egga se üksi tüdruk ei olle, panne ommad paelad wälja ja — ennä, — jubba ongi linnoke puris. Kui sul ka enne on tilgate lõua otsas olnud, siis pühhi nüüd heaga ärra. Eks sa olle nüüd kui warras sealt maiast wälja tufeltud, kas ta sind nüüd weel kulab, kui sa tedda selle Nippereri pärrast maenitsed? Agga sellegi pärrast ei tohhi ma ka mitte, käd sülles, pealt wadata, kui se waene tal mao kurko jookseb, ilma et ma tedda püian taggasi tommata. Näkida ei woi ma temmaga mitte, agga — ma tahhan kirjutada, ni heasti meistre Poggeniile kui ta tütrele. Kui nad mind ka ei ussu, siiski sawad nende filmad lahti tehtud ja watawad parrem ette.“ Nenda rakis waene Hans issienneses, — wöttis sulle ja kirri jooksis, mis sorrab. Rahjo, et need kirjad mitte siin ei seisa, nenda kuidas Hans neid kirjotas; siis teie näeks, et Hans mitte üks rummal mees ei olnud, sest üks rummal ei woi koggoni nisuggust kirja kirjutada.

Se pea asfi Hanso kirjade sees olli, et ta näitas, et Nipper mitte se rikkas kaupmehhe poeg Perlinist ei olle, waid üks wallelik ja petja, kel ei rahha egga rikkaid wannemaid ei olle. Nisamma nomis ta ka Katarinat, et ta ette wataks ja mitte selle kawwala mao kurko ei jookseks ja weel ühte ja teist.

Teisel hommikul warra panni ta kirjad pitseriga kinni ja satis Poggeni jure. „Nüüd ollen ma teinud, mis ma woisin, ütles Hans. Olgo aeg pitk ehk lühhike, warras peab päewawalge ette tulles ja siis saab nähha, kes se on. Ma arwan, et ma tedda tunnen.“

Nätssep Poggan sai mollemad kirjad illufaste kätte, — lugges omma kirja mitto korda tähhelepannemis-

sega läbbi ja mötles: woib olla, et Hansul liga on tehtud, sest ma ei olle temmast keige selle aia sees, mis ta mind tenis, mitte karwawäärt pahhandust kuulnud. Agga se teine tüf, mis ta siin Ripperist rägib, ei woi koggoniste olla, agga — ma kirjotan sedda omma kõrwa tagga. Ripper tahhab, ja saab ka — kui Summal tahhab — minno wäimehheks, — kas se siis inime on, kui ma temma wannematte kirjad luggeda pallun. — Issa andis nüüd ka tütrele teada, mis nou temmal olli ja käs kis sedda kirja, mis Hans talle olli kirjotanud, luggeda agga — wat fäh — tütrukutesel koggoni teine arro — frips ja fraps, jubba Hanso kirri kümnes tükkis neitsikesse jalgade al maas! „Issa,“ ütles temma, „kas se häbbematta Hans find tõeste on joudnud efsitada? Oh ärra minne nifugguse juttoga Ripperit, sedda kallist ja armast meest, mitte kurwastama ja pahhandama! Oh se hawaks minno süddant, ja kui sa mind armastad, siis pea omma su.“ Nenda rätis weike Katarina ja Poggeni nou olli tühjaks tehtud.

Teisel, woi kolmandamal päwal astus Ripper maggust naero lehwitades tuppä, näitis Poggenille üht kirja, mis Perlinist issa käest ütles tulnud ollewad, misga issa rõõmsa sannadega lubba annud, Katarina Poggenit abbikasaks wõtta ja pulmad tehha, millas ta issi tahhab; — kahjatses agga wägga, et mitte woimalik polle isse seäna sõita, kül agga monni kümmetuhhat rubla warfi pärrast pulma piddid seäna joudma, mis ühhe rikka nore parile tubbaka wifil nufates käest ärrakaumwad.

Poggen watab kirja, jah õige kül — kirri on Perlini linnast ja postitemplid peal. Nüüd olli keit kartus kaddund ja Pea, mis Hanso kirri olli wilto lönud, seisis jälle kohhe. Ilma kartusfeta andis ta nüüd sel noril paril lubba, kes sedda jo ammogi ootfid, tulleswal pühhapäwal kihlused piddada. Se ammogi

odatud pühhapääw tulli kätte ja nüüd piddi Ripper omma prudiga esimest korda kirrikusse minnema. Oh sedda rõmo, mis tütrukoosse südda nüüd tundis. Jah, ta tahtis koggoni wälja karrata, kui ta ennast selle ue jidi kleidiga peegli al ehhtas. Saddakorda tüh-
jaks asjaks, mis ta ennast seal eest ja taggaft liigidalt ja kaugelt watas. Korraga läks üks lahti ja sisse astus — Anton Ripper, se uhkete ehhitud pitt noor mees ja terretas, no muidogi ikka penikselt ja örnalt, kui ta agga ial moistis ja hakkas tedda nüüd nende keige libbedama melitamisse sannadega kiitma, mis teine — teada muidogi — ka mitte ärra ei laitnud. Sest mis woib üht tütrikut ennam rõmustada, kui se, et tedda kidetaks ja mis sannad on tal armsamad kuulda, kui melitamisse sannad. Selle peale olli Ripper pärris meister; sest selle küsimisse peale: „Kuidas ollen ma nüüd sinno mehest?“ wastas Ripper: „Sinna armastud Hamburgi linna au ja illo! sa paistad kui päike ja kui sa mitte kattet omma illo ette ei panne, siis kaun ma kui uddo päwa paiste ja tule kätte ärra.“ Eks se olle mokka järrele küllalt?

Kes teab, kui kaua nad seal omma eddewusse jut-
tused olleks aianud, kui mitte rätsep Poggen korraga uksest sisse ei olleks tulnud ja neile tössise näoga ja mehhise sannaga ei olleks üttelnud: „Lapsed! tänna sate teie kihlatud ja siis ollete pruut ja peigmees, se on siis se abbiello hakkatus. Katsuge selle aia sees üksteist tundma öppida ja näitke ennast mollemad omma wig-
gadega üksteisele ülles, et teil pärrast asja ei olleks, üksteise peale kaebdust tõsta. Palluge Summalat, et ta teid puhtad hoiab, et teie mitte paljalt üksteise ar-
mastajad waid ka auustajad olleksite. Minge siis nüüd ja palluge Summalat, et ta teie tännase seadussele öni-
nistust annaks!“

Nüüd läks se illus paar. Noor ja wanna, keif waatsid nende peale, ja monnigi noor mees, kes Pog-

genit ja temma tüttart tundis, pommises isfienneses : oh sa sadan, — ärra näpsab selle illusa tüdrukko. No, ei olnud neist mitte pudu, kes jälle mõtlefid : oh kui minna nenda selle nore illusa mehhe kõrwas olleks. Nipper ja Katarina ei pannud sedda agga tähhelegi, waid käisid agga, käsfi käes, kirriko pole eddasi ja mõtlefid wist kül isse : weel üks pool aastat aega, siis on temma pärris minno ja minna pärris temma. — Noh, olgo peale, — head önnne nore parile!

Jubba ollid nad kirriko joudnud ja piddid jo sisse minnema, kui korraga rahwa seast üht healt kuuldi : „Peter, Peter, mo poeg! Summal olgo tännatud! — Tah sesamma ta on.“ Nipper ehmatas ja jäi äkkiselt seisma. Weel surem olli ta ehmatas, kui ta üht wanna naest, lahtise su ja wälja firrutud kättega näggi rahwa seast ennese pole patteredwad, ja ehk ta kül käd ees hoidis, siiski temma kaela ümber hakkas ja isse karjus mis ta wois : „Peter, mo filmaterrake! Nüüd ollen ma find jälle leidnud, nüüd on keik heasti, keik waew unustud, sest sinna, mo kallis poiake ellad weel ja woid nüüd omma wanna emmale toeks ja abbiks olla ta wannaduskses.

Nenda räkis se wanna naene Nipperil kaela ümbert kiini hoides ja wesfi jooksis kahhest filmast walge sidi westi peale, mis sorrab. (Et se wanna naene Niperi emma olli, sesamma, kedda Hans ulitsa pealt, pool nälginde leidis, on armsad luggejad wist jubba arro sanud).

Nipper olli ni ehmatanud, et ta kät egga jalga ei sanud ligutada egga sanna räkida, muud kui watas agga pealt, mis se wannake seal teggi. Wimaiks raputas se häbbematta poeg ennaht lahti ja ütles : „Kas sa olled joobnud woi olled sa peast hul! minne omma teed ja jätta mind rahhule, ma ei tunne egga tea find.“ „Mo poeg, mo poeg“, hüdis wannake „miskpärrast tõukad sa mind ennesest ärra, sedda, kes find omma pi-

maga on immetanud ja nüüd weel sedda pitka reisi sinno pärrast Brandenburgist seie käinud! Oh laps mötle mis sa teed."

"No wadata hullu inimest", ksisendas Nipper wihha ja häbbi pärrast, "temma minno emma Brandenburgist ja minna jälle Berlini linna mees. Oh sa häbbematta joobnud koer." Nende sannadega lükkas ta tedda ni äkkitselt ennesest emale, et wanna mahha kufus ja Pea wasto kirriko müri ärra löi. "Oh sa häbbematta koer", ksisendas üks maddal paks mees, sa salgad onma emma ärra ja tõstad weel onma kät temma wasto ülles, ma tahhan sind õppetada onma emma armastama." Nenda ütteldes hakkas ta kōhhe Nipperit karwo kinni ja pōrrutas tedda kui hummala kotti wasto maad. Katarina löi kahte kät kōkko ja ksisendas ja nuttis. Nipperit emma olli ka jälle maast ülles kōbbinud, jooksis senna wahhele ja ksisendas: "Summala pärrast, ärra peksa mo armast poega mitte." Nipper kargas jälle nüüd maast ülles, kaks filma häbbi täis, jooksis Katarina jure ja ütles: "Üks nüüd olle kurrat lahti, — tõeste se wanna naene on hullus meles. Ma pōggenen ta satana eest ärra kirrikusse ja tulles sinna warfi järrele." Nenda ütteldes läks ta kui koer, kes heaste olli wemmelt sanud, paar korda taggasi wadates kirrikusse. Rahwa hulk, kes sedda nalja pealt watis, läks ka kirrikusse. Katarina, kes häbbi ja ehmatusse pärrast kui hawa leht wärrises, ei teinud agga mitte peigmehhe nou järrele, waid läks otsekōhhe kōddo, issale sedda asja juttustama, mis nüüd olli sündinud. — Waene emmake istus kirriko lāwwe kōrwal pengi peale ja kattis ommad laenetawad filmad pōllega kinni. Mis ta siis ei piddand nutma, — se poeg, kelle peale ta olli lootnud ja kedda ta olli otsinud, toukas tedda ennesest ärra ja mis weel hullem, se kassi, kes tedda pididi toitma, löi tedda wasto kirriko seina. Ehk se kül hirmus olli, mis Nipper

talle olli teinud, siis andis ta emma südda, mis täis armastust olli, sedda warssi jälle andeks ja wöttis keike südi ennese peale ja mõtles: se woib ka olla, et ta selle läbbi õnnetumaks olleks sanud kui ta mind, kes ma waene ollen, ommaks emmaks olleks tunnistanud, sest se illus noor tüdruk ta kõrwal, olli wist muidogi temma pruut ja kes teab, kes ta weel wois olla. —

Kui wannake nenda jo pool tundi seal olli istunud, näggi ta Hanso koddo poolt, laulo ramat kaenla al, kirrikusse ruttawad. Hans tahtis nüüd kohhe sisse minna, sest ta olli jo kaunis hiljaks jäänud. „Agga armas emma, mis teil wigga on?“ küsis ta ehmatades, „teie ollete näust kahwatanud, kas teil on midagi õnnetust juhtunud?“ Wannake ohkas süddamest ja hakkas nüüd sedda kenna mängi otsast otsani jutustama, püdis agga ni palju kui võimalik, omma häbbematta poia eest seista. Se luggu näitis Hansul kirjo kül ollewad, siis olli tal ka warssi hea nou petud.

„Kule wanna emmaka“, ütles ta, „sa pead nüüd heaste tähhele pannema ja tedda mulle ka näitama, kui ta kirrikust wälja tulleb, siis tahhan ma sallaja püda temmaga kokko sada ja tedda temma üllekohto pärrast manitseda ja saab siis nähha, mis saab.“ Nad läksid ühhe kõrwalisse kohha peale ja hakkasid nüüd wahti piddama. Nad woisid ehk kül ühhe tunni odata, siis hakkasid kirriko kellad hüüdma ja rahwa hulk hakkas koddo pole minnema.

Hans ehmatas ja karjatas sure healega, kui wannake Anton Ripperi peale näitis ja tedda ommaks poia tunnistas.

„Woi se, armas wannake, woi sesamma teie poeg,“ ütles ta, „sedda tunnen ma jo ammo, agga — selle juttule ma ei tahha mitte minna ja on wist ka ilma asjata. Se on jo sesamma Anton Ripper, kellest ma

teile monda head jutto ollen aianud. Temma on jo sesamma, kes sedda illusat ja kallist Katarinat — ehk mis ma siin rägin, lähme koddo, seal on aega nelja filma al räkida küllalt. Mi paljo ütlen ma teile agga, et teie mitte ei pea kartma, egga murretsema, kui teie ka sedda kõlwatumat poega kautade, et siis minna teie tuggi ja warri tahhan olla."

Nenda räkides olli Hans wannakessega narrokaup-mehhe maia jure joudnud ja jäi nüüd selleks päwaks wannakesse jure. Seal mõtlefid nad, mis nüüd tehha olleks ja kuidas wisi nüüd peale hakkata. Hans andis nõu, et wannake pididi Poggeni jure minnema ja ülles andma, et ta Ripperi emma on, siis peaseks nende filmad lahti ja se petja saaks häbbiga ärra minnema ja se inglise, se Katarina, olleks päästetud. Emma teadis nüüd kül, kui ta sedda teeb, et ta poeg siis petjaks ja wallelikuks jääb ja omma õnne kautab, separest tõrkus ta wasto. Kui Hans talle nüüd olli sedda asja ärraselletanud, et se asji ja Ripperi pettus ommeti pärrast ülles tulleb ja et tal siis ommeti õnne lota ei olle ja pealegi weel saaks se ilmasüta Katarina teotud ja ta ello ön rikkutud, — siis andis emmake nuttes ja raske süddamega järrele. Teisel päwal pididi ta Poggeni juttule minnema, tänna olli ta jo wägga wäsinud.

Nuttame nüüd, senni kui teised maggawad, Poggeni maia jure ja watame, mis äi ja pruut seal tewad. Katarina ehmatand näust walge, kui kasse toht, jooksis koio ja juttustas issale sedda kentsakat tükki. Issa kargas maast ülles, löi kahte kät kokko ja hüdis: „Noh, wata, Hansul on ommeti õigus olnud ja Ripper on üks koer ja kelm! Mind tahtis se hilbak nenda petta ja minno tüttart ninnapididi ümberweddada! Ota, kül so nahk selle eest seisab."

Katarina istus toli peal ja tahtis ommas sures häddas nõrkeda, sest ta armastas tedda ühhest puhtast

füddamest. „Ärra panne immeks armas isä," ütles ta, „et ma omma armsa Antoni pärrast nuttan," ja jälle hüdis ta sure healega: „Anton, Anton! oh, mo südda tahhab katkeda! Sä, ma ollen sedda omma filmaga näinud, sepärrast ei woi ma mitte kahhewahhel olla.“

Sommikust lounani otas ta pittifilmi iika, Anton ehk tulles ja sadab keik jälle korda, agga ei tulnud, ei tulnud. Nüüd olli keik lotus otsas ja näitis awwalik ollewad, et Ripper süüdlanne ja petja olli. Katarina nuttis a na peal, ni et kuitwaks tahtis jooksta ja wähtis ulitsa peale. „Sä, isä!" jooksis ta karjodes omma isä jure; — isä ehmatas ja küsis mis tal wigga on. „Anton, Anton! jah temma.“ Üks tehti lahti ja Anton Ripper astus ühe wõera lühikesse jämmeda mehhega sisse, kes isä ja tüttart allandlikult terretas ja ennast warsti tutwaks teggi, tunnistades, et ta Antoni isä, se rikas kaupmees Berlini linna ollewad ja omma poia kihlusjelle ollewad tulnud. Poggen olli selle jutto ülle ni ehmatand, et ennam kolme luggeda ei moistnud ja tüttar ei teadnud, kas ta und näab woi on se ilmsi.

„Muus äi, kui teie lubbate, siis tahhan ma juttustada, kuidas ma omma armsa isäga kokko sain," ütles Ripper. Nüüd pöris ta ennast Katarina pole ja küsis: „Mo inglise, kas sa olled omma isäle ka jutustanud, kuidas üks häbbematta petja mind kirriko jures ommaks pojaks nimmetas?“ „Sä, ma ollen," hüdis Katarina wärrisewa healega. „Noh, siis ma rägin tännase päewa juhtumist sealt jälle eddasi.“ Kui ma kirrikust wälja tullin ja koddo tahtsin tulla, tulles mulle korraga mo wanna isä wasto! kes jouaks sedda römo räkida, mis mul olli, möttelge, kolm aastat aega möda ja polle tedda filmaga näinud ja nüüd tulles ta just sel aial, kui mul tedda tunnistajaks tarwis on. Ma juttustasin talle omma õnnetust ja pallusin tedda

ühhes tulla. Ta lubbas sedda tehha, agga olli enne weel seal ja teal tallitamist. Mo südda tahtis katkeda, et aeg ni pitkalisseks läks, agga mis tehha, ei tohhi ka wannema wasto panna. Wimaiks tuli ommeti se tund, millal meie mõllemad tulles saime. Siin ta nüüd on, ta woib isse tunnistada, et ta mo armas isä ja et emma jo ammo on maggama läinud ja et se naene üks petja olli, — se woib olla, et se koggoni Hans Wapperi tö on.

Poggen ei teadmud mitte, mis ta sellest juttust pididi arwama. Katarina istus temma kõrwal ja filmad põllesid tal rõmo pärrast. „Minno poeg rägib õigust,“ ütles wanna Ripper, „teie woite ühhe rikka Perlini kaupmehhe sanna uskuda ja kui weel kahhe wahhel ollete, siis waatke seie,“ nende sannadega tõmbas ta omma passi taskust wälja ja hoidis sedda Poggeni ninna ees. Poggen lõi ühhe korra filmad passi peale ja kätis jälle taskusse pista, mis kohhe sündis. „Noh, kuidas on?“ küsis wanna Ripper, „näitad ni kui kahhe wahhel ollewad.“ „Mitte karwa wäärt,“ ütles Poggen. „Noh, siis on keif heasti,“ rihmas wanna Ripper jälle eddasi, „täna õhto on kihlussed ja kolme ku pärrast — pulmad. Senniks sadab wanna Ripper poisile ka weel kümme tuhhat rubla kätte selle ue ello hakkatusseks.“

Õhtul tuli mõerid kotto kui lumme. Nenda kuidas igga kihlusse peal sünnib, nenda sündis ka seal, nad sõid ja jõid, põlletasid pipo ja aiasid jutto. Jälle wanna Ripperi su jooksis kui westi ja aias nifuggusid nalja juttusid, et teised naersid ni, et kõht wallutas. Kui wina aur ka jo pähha tousis, no, siis olli ta weel koggoni kääst ära. Kui ta jälle nattoke aega olli lobbisenud, täitis ta ueste klasi, läks Poggeni jure ja ütles: „Some tubliste, wa isä paar, sest nifuggune pääw ei tulle ni pea jälle. — Hurra, nore pari õnne peale — hurra.“ Subba ollid kaks klasi

jälle omma pärris kōhha peal. Nenda testis se pole õni, kunni wimaſs Pōggen ja Nipper täis kui ſead ſohwa peale maggama jäid. Wōerad, monned joobnud, monned weel omma õigusse ſees, lāſſid üſteije järrele ka omma kōddo. Katarina tahtis minna ja need mollemad joobnud iſſad ka maggama ſata agga Nipper wöttis ta kāeſt finni, wiis tedda teiſte kambrēſſe ja ütles: „Laſs nad puhhata peale, lähme meie iſſi nattoke kōrwale jutto aiama,“ Katarina, kes ühtegi õnnetuſt ei teadnud karta, teggi nenda.

Kui wanna Nipper näggi parraja aia ollewad, kōbbis ta maast ülles, wöttis kōünla akna pealt ja lāſs teiſte tuppä ja ſealt jälle kolmandasſe ja wimaſs wälja howi peale. Noor kihlatud paar wehtis nūüd omma armast jutto ja ärge pange pahhaks, kui monnikord ni liggi juhtuſid nihhutawad, et kaſs ſuud ühte putuſid, mis eēſtotsa wägga arwaste ſündis, agga pärraſt ni ſaggedaſte, et kui Katarina ninna ſekord finni olleſs juhtunud ollema, ta ärra olleſs lāſſatanud.

Korräga lödi wäljaſtpoolt ruſſikaga toa ukſe peale ja üks waljo mehhe heal hūdis: „Tulli! tuli! tehke lahti — pealmiſſes kōrras põlleb.“ Anton kargas maast ülles, — Katarina hoidis temmaſt tuggewaſte finni ja mõtles, et ta ommaſt peigmehheſt abbi leiab, agga — walle! Anton rapputas ennaſt lahti ja jookſis ukſe ette ja korräga kuckus ka üks mahha ja wanna Nipper, suur kot ölla peal karjus: „Oh ſa ſadana tuli! — Pannin kōünla akna peale, ſenni kui hōbedat ja kulda kōtko kramiſin, ja wata nalja, kardinid haſſanud põllema ja nūüd loitab leiſ ſe maia. — Tookſeme kus kurrat, ſeſt jubba kōggub uliſa peale rahwas kōtko ja meid puakſe wōlla. Nende ſanna-dega kargasiſid mollemad toaſt wälja. Sedda nähhes ja kuuldes, et ſe rikkas Perlini kaupmees warras ja Anton temma nou mees, ehmatas Katarina nenda ärra, et ta kui ſurnud mahha kuckus.

Korrage küssendas rahwahulk wäljas: „Wargad, wargad! se pitk ja se jämme wõtke kinni.“ Anton, kes jännessega wois woito jooksta sai plaggama, agga wanna jämmele, kelle selgas wargusse kot olli, kargasid wahwad mehhed karwo kinni ja jubba mehheke kändis soldatite wahhel poggurisse.

Wimaks ärkasid tüdrukud, kes ka sallamahti mon-negi klasi põhja ollid waatnud, üles, tahtsid wälja jooksta, agga toa wõtti olli laddunud ja üks kõwwaste kinni. Õnneks lödi wäljastpoolt üks kirmega eest mahha ja kustutajid tungisid hulga kaupa sisse.

Reige karmsam ja wahwam nende seast olli üks kahwatand noor mees — se olli meie endine wanna hea söbber Hans Wapper. Ta jooksis kohhe Katarina tuppa, agga — oh õnnetust — tubba olli tühhi! Katarina! Meister Pögen! Tõuske üles — pögenenege! hüdis ta sure healega, agga ükski ei kuulnud tedda. Wimaks näggi ta läbbi uffe prao tuld ühhes toas, — üks kõwwa hoop jallaga uffe pihta ja üks kuffus eest mahha. Seal näggi ta Pögenit sohwa peal magga-wad, agga Katarinat polnud kuskil. Ta rapputas ja hüdis tedda, agga wannake olli kui surnud. Ta tõmbas tedda pead pididi kinni ja läks temmaga, Pea ees, jallad tagga järrel sealt sammast treppist alla, kust ta isse ka siis käis, kui Ripperiga tüllisse sai.

Tulli wõttis ikka enam ja enam wõimust ja jubba ähwardas laggi sisse kuffuda. Reik kustutajad rutta-sid toast wälja, — agga Hans tormas, kui ta meistre olli wälja winud kui meletu ueste põllewa maiasse ja hüdis sure healega: Katarina! Katarina! Minna pean find aitama ehk ühhes finnoga ärrapõllema! Oh mo unnenäggo! Se lastuja maddo! — Menda küssendades jooksis ta pimmedas ühhe laua selga, kus weel klasiid ja puddelid peal seisid ja prantsatas ülle Pea ja taela ühhes lauaga. Müüd juhtus koggematta üks käsfi temma

peusse ja se olli Katarina käsfi. Suits ja wing tahtsid tedda ärralämmatada, agga segipärrast aias ta enast jalgade peale ja katsus Katarinaga treppist alla jouda. Alles olli ta toa ukse peal, siis sündis ta tagga selja üks hirmus paukuminne — maia laggi ja kattus langes sisse ja üks putük lõi Hanso uimaseks treppi alla maha. Teised kargasid liggi ja kandsid mollemad sest põllewast maiast emale, kust ta isfi pärrast, kui ta olli toibonud, wallo pärrast oigades ärra läks.

Monne tunni pärrast olli Poggeni maia assemel üks mahha langenud tulkide ja palgide lasso, agga ilma peawarjota ei olnud ta weel mitte, sest teine pool maia olli kustutamisse läbbi peastetud sanud ja seisis ilmarikkumatta üllemel. Se olli Katarina ja Nipperitihlusse lõppetud.

Monne päwa pärrast olli narro-kaupmehhe maias, kus se wanna Nipper emma Lade ellas, Hans Wapper surmani haige maas. Temma wodi ees seisis se wanna emmake ühhe nore tüttarlapsaga ja aiasid sest haigest, kes parrajaste maggas, jutto. „Nenda on se, armas Katarina, kuidas ma teile jo ollen räkinud,“ ütles wanna emmake. „Se waene Hans armastab teid jo sest sadik, kui ta ühhes uksega teie tuppa kukkus, agga ei julgenud sedda ilmas teile üttelda. Oh ütlematta palju on ta piddand selle aia sees kannatama, isfiärranis kui ta näggi, kui teie minno kõlwato poia pole hoidsite, kes tedda kallewi wargaks teggi, agga kes ommeti isfi“ — — —. Ta ei woinud enast enam piddada, ta kattis ommad silmad kinni ja hüdis nuttes ja kaebades: „Oh Summal, mis on minno aino ja armsast lapsest sanud!“ Katarina andis temmale kät ja pallus tedda, weel enam sest heast Hansost rätida. „Temma olli se,“ ütles wanna, „kes teile sedda lillikimpo ja illust sissa kinkis.“ „Temma! temma olli se, kes sedda lindo mulle kinkis,“ hüdis Katarina imestelledes ja watas halledaste haige peale, „ja minna

ommas pimeduses mõtlesin Ripperi sedda teinud ollewad. Oh kui raskeste ollen ma temma wasto ekfinud!"

"Jah," ütles wanna, "teie ollete selle kalli nore mehhe wasto raskeste ekfinud, ilma et teie sedda isse teadsite. Agga Summal on teif heasti teinud, ta on kurjade kanwalust tühja saatnud ja ühhe õige head tööd päwawalgusse ette tonud. Sedda head tööd peate teie maksma, mo armas laps, sedda, kes teid armastab kui omma ello, kes teid surmast peastnud, sedda peate teie ommaks abbitasaks wõtma. Weel on ta raske haige, agga teie peate nähha sama, kuidas ello ueste ta kahwatand pöskede sisse tulleb, kui ta teada saab, et teie se ollete, kes jo mitto ööd minnoga ta wodi ees on walwanud ja ta haige ölla peale rohto pannud." Kes teab kui kaua, ja mis nad olleks seal lobbisenud, kui Hans ennast mitte ei olleks ligutanud, mis peale Katarina nattoke warjole hoidis.

"Noh, mo armas poeg," ütles wannake, "nüüd olled õige rahhuliste magganud, kuidas on nüüd luggu sin noga?" "Ma tunnen ennast parrema ollewad ja pealegi näggin ma jälle ommast Katarinast — no wata, mis ma jälle tahtsin üttelda — sest heast ja kallist Katarinast und, ma peastsin tedda teist korda sest põllewast maiast ärra ja surrin siis temma sülle ärra. Ja temma sülles iggatsen ma ka surra."

Sedda kuuldes jooksis Katarinal pallawad weepis-sarad ülle pöskede ja ööldakse, et tänno ja armastusse wahhel üks aino weike samm on ja ennam ei woinud seal ka mitte olla, sest korraga tundis ta üht palawat armastust Hanso wasto. Ta astus Hanso wodi ette, wöttis temma kae ja ütles: "Sa olled ni palju minno pärrast teinud ja kannatanud, et ma sulle sedda ei ialgi ei jowa ärratasjuda. Nüüd tahhad sa mind weel raskeste kurwastada ja minno süllesse surra. Kas sa ei woiks mitte minno sülles ellada."

Hans olli ehmatand ja ei sanud arro, kas se un-

nes moi ilmsi sündis; ta aias istutulle üles, hakkas ta kaela ümber ja hüdis: „Kas se woib woimalik olla, et ma omma kalli süddamest armastud Katarina käest need sannad ollen kuulnud.“ Katarina panni ommad pehmed käed ta Pea alla ja rinna peale ja küsis nüüd: „Mo Hans, kas sa nüüd weel minno sülle tahhad surra?“ Hanso rööm olli ni suur, et sanna suust wälja ei tulnud.

Korraga tehti toa üks lahti ja meister Pögggen astus sisse. „Oho,“ hüdis ta näerates, „jubba minno tütar peab jälle tihlusi ja wanna pappu polle sest weel sannagi kuulnud. Di, oi Katarina, kuidas sa woid nüüd Hanso armastada, kes mitte rikkas egga ka ni illus ei olle kui Ripper, kes ka mitte ni mokka pärrast ei woi räkida.“ „Agga temma woib tullesse jooksta ja minno ello peasta ja moistab mind ni truiuste armastada, et ta mo süllesse tahhab surra,“ ütles Katarina. „Minna tahhan temma abikafaks sada ja kui sa mind armastad, siis önnista meid.“

„Summala nimmel“, ütles isa röömsaste. „Temma on sind raske söddimisse läbbi ennesele woitnud.“ Nende sannadega panni ta Hanso ja Katarina käed kokko ja andis mollemalle suud.

„Minna tullin“, räkis ta eddasi, „praego kohto pealt, kus wanna Ripper tunnistas, et ta mitte üks rikkas kaupreees Perlini linna ei olle, waid üks wanna hulgu, kes ka wägga tark kirjotaja on ja issiennesele kui ka Antonile walle passid kirjotas. Nende kaup ollewad nenda tehtud, et kui se assi heaste korda olleks läinud, siis olleks Anton tal tuhhat rubla hõbbemat maksnud ja nore emmanda senna paika jätnud ja issi ühhes rahhaga Amerika male pöggenenud. Summal olgo tännatud, se hirnius nou on tuhja läinud. Mul on kül suur kahjo, agga ikka ei olle se kahjo mitte ni suur, kui süddame wallo ja kahjo siis mul ennesel ja

weel ennam mo armsal tütrek olleß olnud. Warfi seifab uus maia jälle üllewel ja se paar tuhhat rubla mis se maia kraam wäärt olli, sedda tenib mo uus wäimees, kes üks wahwa töömees on, ühhe aastaga jälle siße.“

„Agga mis on minno poiaß sanud?“ küssis wanake nuttes. Poggen ütles: „Temmaß ei olle ükski musta egga walget kuulnud, wiß on ta Amerika male pöggenenud. Agga olle murreta: mis mo wäimees on ette wõtnud, sedda sadame meie ka eddasi.“ Agga emmale jäi haaw süddamesse, mis werd jookßis, ni kaua kui ta ellas.

Pole aasta pärraß olli Poggeni uus maia jälle walmis, agga illusam ja surem, kui ta enne olli. Ue maia pühhitsemisse päwal olli ka Hanso ja Katarina kihlus ja kolme ku pärraß pulmad. Nüüd olli Hans se keige önnelikum ülle keige Hamburgi linna. Ehk ta kül korraga rikkaks olli sanud, ei tõßnud temma ninna mitte püsti egga lainud sureks omma rahha sees, waid olli allandlik Summala ja innimeste wasto, et keik lin tedda armastas ja auustas ja Summal taewas ka nißamma. Poolteißt aastat pärraß sedda läks Hans omma armsa Katarinaga ja weikse immewa lapsaga isßi omma emma järrele Brandenburgi male ja wiis tedda omma maiasße ellama. — Olgo se rööm räfi-matta, mis emma tundis.
